

ÅRSREDOVISNING

2010

tyresö kommun

Viktiga händelser under 2010

- ✓ Valdeltagandet i Tyresö ökade från en jämförelsevis hög nivå och var i riksdagsvalet 87,1 procent (2006 + 1,6). I kommunalvalet röstade 84,5 procent (+ 1,3) av de röstberättigade.
- ✓ Tyresö klättrade starkt i Svenskt Näringslivs undersökning om företagsklimat i landets kommuner. Tyresö ligger nu på 12:e plats, en förbättring med 50 placeringar.
- ✓ Samarbetsprojektet *ung i Tyresö* riktar sig till ungdomar och unga vuxna 16 –24 år som varken arbetar eller studerar. Ungdomarna får en personlig handledare med uppgift att hjälpa dem ut i arbete eller studier.
- ✓ Första sprängskottet togs för trygghetsboendet i Björkbacken som Tyresö Bostäder bygger på uppdrag av kommunen.
- ✓ Tyresö gymnasium kom för fjärde gången på första plats i kommunrankningen av *ung företagsambet* (UF) i Stockholms län. Över 40 procent av eleverna i gymnasiet har fått starta, driva och avveckla ett UF-företag under sin gymnasietid. Tyresö gymnasiums bidrag *Soda's dream* vann första pris i klassen bästa innovation när SM i UF avgjordes.
- ✓ Fordonsprogrammet på gymnasiet leder till flest anställningar i Stockholms län enligt en undersökning av Svenskt Näringsliv.
- ✓ Nyboda skola och fritidsgård samt Nybodahallen ska renoveras och byggas ut. Även utemiljön ska snyggas till och området få en konstgräsplan. Arbetena är klara inom två år.
- ✓ Tyresö Bostäder började bygga drygt 80 lägenheter på Veronikagränd i Farmarstigen, kvarteret Kattfoten.
- ✓ Trollbäckens centrum fick en ny cirkulationsplats, infartsparkeringar med 30 platser och tre cykelparkeringar med tak. Samtidigt byggdes busstorget om för ökad tillgänglighet och säkerhet.
- ✓ Kommunen skrev på EU-kommissionens *borgmästaravtal* som förbinder kommuner att göra klimatsatser utöver EU:s klimatmål.
- ✓ *Skatepark 135* – Tyresös första skatepark med fri åkning för alla invigdes i samband med Tyresöfestivalen.
- ✓ Två nya tömningsstationer för båttoaletter installerades, en flytande i Vissvassfjärden vid Dyviksudd samt en fast installerad vid Notholmens gästbrygga. Sedan tidigare finns en fast station vid Tyresö brygga
- ✓ Första spadtaget togs för en ny simhall på parkeringen bredvid den nuvarande simhallen. Den nya simhallen får en 25-metersbassäng, en tillgänglighetsanpassad bassäng, vattenrutschbanor och bubbelpool.

Fem år i sammandrag – Tyresö kommun

	2010	2009	2008	2007	2006
Folkmängd	42 947	42 602	42 332	42 047	41 476
Total kommunal skattesats, %	31,58	31,58	31,58	31,90	31,90
varav Tyresö kommun, %	19,48	19,48	19,48	19,63	19,63
Andel elever med grundläggande behörighet till högskola	84 %	89 %	91 %	91 %	86 %
Andel behöriga elever till nationella gymnasieprogram, %	91,1	91,7	91,8	88,8	94,2
Andel elever som nått minst godkänt i samtliga ämnen i niondeklass, %	73,5	80,1	77,5	73,7	76,6
Genomsnittligt meritvärde årskurs 9	210,4	217,7	214,2	201,9	213,5
Andel barn 1-5 år i förskola, %	93,5	93,5	91,6	91,0	89,5
Antal helårshjälptagare över 65 år med hemtjänst	535	438	399	354	317
Antal deltagartillfällen/inv. 7-20 år i föreningsidrotten	44,2	46,9	45,5	46,2	48,9
Arbetslöshet, %	2,1	2,2	1,5	1,7	2,3
Arbetslösa inkl program, %	3,4	3,2	2,0	2,2	2,9
Årets resultat, mkr	63,5	46,0	39,0	51,8	50,7
Årets investeringar, netto, mkr	155,4	133,8	122,4	227,0	117,6

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Kommundirektören har ordet

Förvaltningsberättelse	3
Måluppföljning	12
Kommunens personal	18
Tyresö i medborgarnas tjänst	20
Nämndernas verksamhetsberättelser	24
Kommunstyrelsen och Byggnadsnämnden	25
Kultur- och fritidsnämnd	29
Barn- och utbildningsnämnd	31
Socialnämnd	35
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	39
Kommunala bolag	42
Kommunens ekonomi	45
Redovisningsprinciper	46
Driftanslagens utveckling	48
Investeringsredovisning	50
Resultaträkning	53
Kassaflödesanalys	54
Balansräkning med noter	55
Noter	57
Revisionsberättelse	63

Producerad av ekonomienheten

Tryckt internt 2011-04-05

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Tyresö kommun gör ett starkt resultat. Överskottet på 63,5 miljoner kronor är bättre än budgeterat. Tyresö har redovisat överskott 14 år i rad, vilket är en mycket bra prestation. Det är också helt nödvändigt för att säkra en långsiktigt uthållig ekonomi som låter oss leverera välfärdstjänster av hög kvalitet till alla tyresöbor.

Att vi redan tidigt under 2010 kunde se att vi skulle klara kommunens finansiella mål gjorde det möjligt att tillföra ytterligare resurser till våra verksamheter under året. Sammantaget rör det sig om drygt 30 miljoner extra som lagts ut. De extra resurserna har bland annat använts till fastighetsunderhåll, fortsatta satsningar på teknik i skolan, kompetensutveckling för personal inom förskola, skola och äldreomsorg med mera.

Den globala finanskrisen har naturligtvis påverkat Tyresö. Att återhämtningen i Sverige varit snabb är ett välkommet styrkebesked för den ekonomiska politiken som förs i Sverige. BNP-siffrorna i den svenska ekonomin låg på ”tigerekonominivåer” under slutet av 2010. Det betyder att det ekonomiska läget också kommer att ljusna mer för kommunerna. Visserligen finns en eftersläpning i skatteintäkter, men de senaste prognoserna har varit till vår fördel och ger Tyresö kommun ett bättre manöverutrymme kommande år. Resultatet på 63,5 miljoner beror på att skatteintäkter och intäkter från utjämningsystem blev 38,2 miljoner kronor högre än budgeterat. Även det extra statsbidrag som regeringen sköt till under 2010 har bidragit. Dessutom tillkom realisationsvinster från markförsäljning om 13 miljoner.

På kostnadssidan vägs högre kostnader än beräknat för bland annat snöröjning och äldreomsorg upp av lägre kostnader för arbetsgivaravgifter, lägre premier för avtalsförsäkringar och lägre räntekostnader.

Under 2010 passerades toppen för arbetslöshet och i kombination med de olika åtgärderna för att få ut fler i arbete kommer vi att få se fortsatt sjunkande arbetslöshet. Vi räknar därmed att kostnaderna för försörjningsstödet ska börja minska. Nivån på antalet hushåll som behöver försörjningsstöd är dock fortfarande med Tyresös mått mätt ovanligt hög. Nationellt sett är siffrorna däremot låga. Försörjningsstödet kräver noggrann uppsikt och fortsatta aktiva åtgärder. Det finns anledning att fundera på vad vi bör göra för att bli ännu bättre på att tackla problemen.

Kommunens förvaltningar har även under 2010 löst sina uppgifter på ett bra sätt. Våra verksamheter håller överlag god kvalitet och vi ger tyresöborna bra välfärdstjänster. Jag vill rikta ett stort tack till all personal som bidragit till detta.

Skola, jobb, byggande och miljö i fokus 2010

I den budget som antogs för 2010 stod skolan i fokus. Fortsatt utveckling av kunskapsarbetet och utvecklat stöd till barn i behov av särskilt stöd prioriterades. Fortbildning av lärare har skett på bred front liksom fortsatta satsningar på teknik. De lyckade kunskapsprojekten - Återvändarskolan, Sommarskolan,

Premieskolan och Tyresö Vetenskapliga Akademi - har fortsatt. Skolan kommer att fortsätta stå i fokus även framöver. Vi har ett viktigt arbete att driva vidare för att nå våra högt ställda mål om skolan. Arbetet med att ställa om alla skolkök till lokalt lagad mat har fortskridit, och den nya skolan på Nybodaområdet har påbörjats. En ny fritidsgård är redan i drift.

Under 2010 har kommunens satsningar för att minska arbetslösheten tagit fart. Genom viktiga projekt som KomAn, Matchning Södertörn och Ung i Tyresö ser vi till att fler kommer ut på arbetsmarknaden. Alliansen har gjort allvar av ambitionen om nolltolerans mot ungdomsarbetslöshet.

Byggandet som under finanskrisen stannade av har kommit igång igen. Genom Tyresö Bostäder byggs nya hyresrätter både för ungdomar och för äldre genom trygghetsboendet. Vi är redo att sätta spaden i jorden för ett antal nya projekt. Ombyggnaden av Trollbäckens centrum, som gett hela området ett ansiktslyft, har avslutats och bygget av nya infarten till Tyresö Centrum och den nya simhallen har startat.

Miljöarbetet drivs vidare. Kommunens klimatstrategi finns fastlagd och leder till ett brett arbete. Nya tömningsstationer för båttoaletter bidrar till minskade utsläpp i känsliga vatten. Vi har också vidareutvecklat miljöbilspoolen och genomfört en rad andra åtgärder.

Tyresö klättrade 50 platser på i Svenskt Näringslivs ranking över företagsklimatet i Sverige. Vi ligger nu på plats 12 i landet – ett riktigt bra resultat.

Tillsammans med alla engagerade medarbetare fortsätter Alliansen arbetet att göra Tyresö till regionens mest attraktiva kommun att bo och leva i.

Tyresö i mars 2011

Fredrik Sawestahl
Kommunstyrelsens ordförande

Kommundirektören har ordet

Stockholms läns vision är att vår redan attraktiva storstadsregion ska bli den mest attraktiva i Europa. I Tyresö bor cirka 2 procent av regionens befolkning. Vårt läge är fantastiskt med närheten till både vildmarken, skärgården och Stockholms city. Vi är en boendekommun med potential.

Som ny kommundirektör har jag fascinerats av den drivkraft som finns i Tyresö. Den är definitivt något utöver det vanliga och syns dagligen, inte minst i ungdomsidrotten, föreningslivet och genom våra elitlag i fotboll, handboll och innebandy. Vi har även flera framstående artister som gör avtryck, bland annat i schlagerfestivalen. Drivkraften syns också i statistiken över andel företagare, det starka nyföretagandet och i gymnasiets UF-verksamhet (ung företagsamhet) som uppmärksammas år efter år. Listan kan göras lång över både invånare och medarbetare som placerar kommunen på kartan.

I 2010 års budget- och strategiplan står det att Tyresö ska vara den mest attraktiva bostadsorten för alla åldrar på Södertörn. Det lokala näringslivet och kommunen ska känna ett stort förtroende för varandra. Enligt Svenskt Näringslivs rankinglista över lokalt företagsklimat placerades Tyresö kommun på 12:e plats bland Sveriges kommuner. Jämfört med 2009 var det 50 platser bättre. Oerhört roligt och ett bra bevis på att kommunen och näringslivet har ett stort förtroende för varandra.

Sammantaget tycker jag också att flera faktorer talar för att Tyresö är den mest attraktiva bostadsorten på Södertörn. Vi har högst skattekraft per invånare och redovisar under den senaste femårsperioden även en större ökning av skatteunderlaget än övriga Södertörnskommuner. Tillsammans med Huddinge har vi den lägsta arbetslösheten på Södertörn i åldrarna 18 – 24. I åldersgruppen 16 – 64 år ligger vi bäst till.

Vi får också bra resultat i Statistiska Centralbyråns medborgarundersökningar. Det sammanlagda betyget för hur medborgarna bedömer kommunen som en plats att bo och leva på, är högre i Tyresö än i övriga Södertörnskommuner.

Vi deltar i Sveriges kommuner och landstings projekt ”Kvalitet i korthet”. Tillsammans med 130 andra kommuner jämförs vi på 38 punkter inom områden som tillgänglighet, trygghetsaspekter, delaktighet och information, kostnadseffektivitet samt rollen som samhällsbyggare. På 22 av punkterna ligger vi klart över genomsnittet, på tre av punkterna klart under genomsnittet och på resterande punkter redovisar vi ett resultat kring genomsnittet.

Tyresö har också fått utomordentliga resultat i flera olika brukarundersökningar som presenterats under året. I det sammanhanget vill jag särskilt nämna de undersökningar som gjorts av äldreomsorgen. Vår webbplats som rankas som den fjärde bästa kommunplatsen fick nyligen också beröm av vår integrationsminister Nyamko Sabuni.

Alliansens ambition är att vi ska bli den mest attraktiva boendekommunen i Europas mest attraktiva storstadsregion. Nu när vi är den mest attraktiva kommunen på Södertörn är det

kanske dags att sätta den målsättningen på pränt i kommande kommunplan för perioden 2012 – 2014.

Ekonomiskt har 2010 varit ett fantastiskt år för hela kommunsektorn, som redovisar ett överskott på 14,7 miljarder kr. Tyresös överskott blev 63,5 miljoner kr eller 1 481 kr per invånare. Jämfört med våra finansiella mål är det cirka 20 miljoner bättre, men för att redovisa ett resultat i nivå med genomsnittet i Stockholms län skulle vi behövt nå ett resultat på 80 miljoner kr. Anledningen till att vi redovisar ett något lägre resultat än genomsnittet i Stockholms län beror på att kommunen under året prioriterat olika engångssatsningar såsom extra fastighetsunderhåll, IT-satsningar i skolan, kompetenshöjningar etc.

Ett stort tack till alla medarbetare som bidragit till verksamhetens positiva utveckling. Er kreativitet och engagemang behövs när vi ska bli den mest attraktiva boendekommunen i Europas mest attraktiva storstadsregion.

Tyresö i mars 2011

Bo Renman
Kommundirektör

Den ekonomiska utvecklingen i stort¹

Den svenska ekonomiska utvecklingen under de senaste tre åren sammanfattas av nyckeltalen i tabell 1.

Tabell 1. Den svenska ekonomins utveckling
(procentuell förändring exkl. sysselsättningsgrad)

	2008	2009	2010
BNP till marknadspris	-0,2	-5,3	5,6
Sysselsättningsgrad	75,8	73,5	73,9
Öppen arbetslöshet %	6,1	8,4	8,5
Konsumentprisindex	3,4	-0,3	1,3

Ekonomin återhämtade sig snabbt efter nedgången 2008–2009. Tillväxten tog gradvis tagit fart och bruttonationalprodukten (BNP) var tredje kvartalet 2010 hela 6,9 procent högre än tredje kvartalet 2009. Därmed hade i stort sett hela den tidigare nedgången i BNP återtagits. Den ovanligt starka tillväxten kan betecknas som en rekyl på det tidigare raset, vilket bl a innebär att företagen åter byggde upp sina lager.

Därför växte svensk export

Den snabba återhämtningen i svensk ekonomi orsakades av flera samverkande faktorer. Den globala ekonomiska politiken fördes i en kraftigt expansiv riktning för att motverka finanskrisen och den följande globala lågkonjunkturen. Insatserna bidrog till att hålla uppe den globala efterfrågan vilket var en viktig orsak till vändningen i svensk ekonomi. Svensk export, och därmed produktion, kunde därigenom växa snabbt under 2010.

Hushållen fortsätter som motor

Ekonomisk-politiska stimulanser på hemmaplan, liksom vändningen på arbetsmarkanden, förbättrade också påtagligt för de svenska hushållens. Det ledde till att den inhemska efterfrågan bidrog mer till den ekonomiska uppgången än vad omvärldens efterfrågan gjorde – tvärt emot det normala när svensk ekonomi återhämtar sig efter en nedgångsfas. Den ekonomiska uppgången beräknas fortsätta på grund av en fortsatt hög tillväxt i hushållens disponibla inkomster, motsvarande 6,5 procent under de två närmsta åren.

Priserna under inflationsmålet

Produktionen i näringslivet ökade snabbt under 2010 inom framför allt industrin. Produktionen var trots det betydligt lägre än före det branta fallet 2008. I tjänstebranscherna var däremot produktionen högre än före nedgången, och i byggbranschen återhämtades i stort sett hela nedgången.

Den höga arbetslösheten och de relativt små löneökningarna i de centrala avtalen bidrog till ett dämpat kostnadstryck för företagen. En fortsatt förstärkning av

den svenska kronan bidrog till att importpriserna utvecklades svagt. Samtidigt innebär den starka inhemska efterfrågan att det blev något lättare för företagen att höja priserna i konsumentledet. Sammantaget innebär detta att prisutvecklingen under de närmsta åren beräknas ligga väl under riksdagens inflationsmål på två procent.

Arbetsmarknaden

Sysselsättningen bottnade tredje kvartalet 2009 och ökade sedan med 90 000 personer till tredje kvartalet 2010. Det kan jämföras med att sysselsättningen föll med 140 000 personer året dessförinnan. Arbetslösheten uppgick till omkring åtta procent och i den meningen dröjde lågkonjunkturen fortfarande kvar.

Fler jobb i de flesta branscher

Återhämtningen av sysselsättningen omfattade de flesta branscher i näringslivet. Störst var ökningen inom tjänstebranscherna, i synnerhet hushålls- och företagstjänster. Undantag var den offentliga sektorn, främst kommunerna där sysselsättningen föll. En förklaring är att de kommunalt finansierade tjänsterna allt mer utfördes av privata företag, vilket bidrog till den privata tjänstesektorns höga ökningstakt.

Sämrre för lågutbildade

Även om antalet jobb ökade generellt sett, fanns det skillnader när det gällde utbildning. Under krisen sjönk sysselsättning för dem med endast förgymnasial utbildning med närmare 75 000 personer. Den gruppen blev inte större under återhämtningen. Istället steg antalet sysselsatta mest bland dem med eftergymnasial utbildning. Även personer födda utomlands tycks ha klarat sig bättre än vid tidigare nedgångar.

Efter den snabba ökningen i sysselsättning under 2010 väntas en betydligt långsammare ökningstakt under de båda närmsta åren.

Arbetslösheten fortsätter sjunka

Arbetslösheten föll tillbaka till 8,4 procent tredje kvartalet, från ca 9,0 procent ett år tidigare (enligt SCB-statistik som avser alla personer 16–64 år) och beräknas fortsätta att falla under de närmsta åren, om än i ännu långsammare takt.

Av tabell 2 framgår andelen arbetssökande enligt Arbetsmarknadsverkets statistik för riket, Stockholms län och Tyresö kommun.

Tabell 2. Procentuell andel arbetslösa i december
(öppet arbetslösa/arbetslösa inkl deltagare i program med aktivt stöd)

	2008	2009	2010
Riket	3,2/4,6	4,4/7,1	3,6/6,8
Stockholms län	2,4/3,1	3,5/4,9	3,2/5,0
Tyresö kommun	1,5/2,0	2,2/3,2	2,1/3,4

¹ Källa: Konjunkturinstitutet

Befolkningsutvecklingen

Totalt ökade befolkningen med 345 personer. Nettoinflyttningen var 115 personer. 488 barn föddes och 258 personer avled under året.

Befolkningen över 65 år ökade med 306 personer. Antalet barn och ungdomar minskade med 11 personer och gruppen 19–64 år ökade med 50 personer.

Av tabell 3 framgår befolkningsutvecklingen under den senaste femårsperioden fördelat på åldersgrupper.

Tabell 3. Befolkningsmängd i Tyresö kommun 31 december.

	2006	2007	2008	2009	2010
0–5 år	3 544	3 620	3 569	3 571	3 521
6–18 år	8 247	8 229	8 202	8 128	8 167
19–64 år	24 384	24 618	24 597	24 587	24 637
65– år	5 301	5 580	5 964	6 316	6 622
Totalt	41 476	42 047	42 332	42 602	42 947
Förändring (%)	0,8	1,4	0,7	0,6	0,8

Antalet invånare i kommunen ökade med 1 813 personer (4,4 procent) under den senaste femårsperioden. Under samma period ökade befolkningen i Stockholms län med 8,7 procent och i riket med 4,1 procent.

Skatteintäkterna

Som framgår av tabell 4 låg tillväxten i skatteintäkter på en mycket hög nivå under perioden 2006–2008 för att under 2009 falla ner till 2,2 procent.

Tabell 4. Utvecklingen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem (mkr och %)

	2006	2007	2008	2009	2010
Skatteintäkter	1 429,0	1 501,6	1 589,6	1 628,5	1 665,9
Utvärdering, statsbidrag mm	80,0	100,5	104,6	103,1	168,4
Summa	1 509,0	1 602,1	1 694,2	1 731,6	1 834,4
Procentuell förändring	7,7	6,2	5,8	2,2	5,9

Tabellen illustrerar den ovanligt gynnsamma ekonomiska utveckling som rått under en följd av år, men också det ovanligt snabba förloppet i den konjunkturnedgång som inleddes mot slutet av 2008 och den likaledes snabba återhämtningen under 2010. En betydande del av intäktsökningen 2010 berodde emellertid på de tillfälligt höjda statsbidragen. Utan dessa skulle ökningstakten begränsats till 3,6 procent.

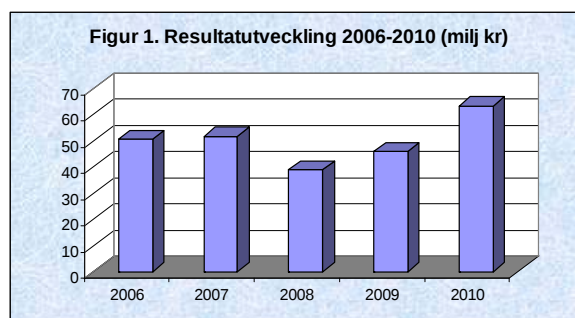
Kommunens skattesats

Den kommunala skattesatsen i Tyresö var 19,48 procent av den beskattningsbara inkomsten. Det var 1,10 procentenheter högre än genomsnittet för kommunerna i Stockholms län och 1,26 procentenheter lägre än genomsnittet för alla kommuner.

Inklusive landstingsskatten, som var 12,10 procent, uppgick skatten totalt till 31,58. Det var 0,02 procentenheter högre än riksgenomsnittet.

Årets ekonomiska resultat

Resultatet var 63,5 miljoner kronor. Det innebär att kommunen för fjortonde året i rad redovisade ett ekonomiskt överskott. Årets resultat uppfyllde också med god marginal kommunens finansiella mål för en långsiktigt god hushållning. Resultaten under de senaste fem åren framgår av figur 1.

27 miljoner över budget

Det budgeterade resultatet för 2010 var 36,8 miljoner kronor. Att resultatet blev 26,7 miljoner högre berodde huvudsakligen på att intäkterna från skatter och utjämningsystem blev hela 38,2 miljoner högre än budgeterat, men också på realisationsvinster på 13,0 miljoner från försäljning av mark. På kostnadssidan vägdes högre kostnader inom verksamheterna upp av lägre kostnader och högre intäkter inom finansförvaltningen.

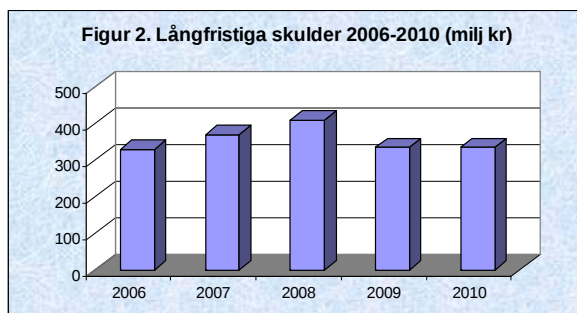
Kompletterande satsningar

Den positiva ekonomiska utvecklingen gav också utrymme för angelägna kompletterande satsningar i verksamheterna. Vid tre tillfällen under året anslogs sammanlagt 30,6 miljoner över den ursprungliga budgeten. Dessa insatser avsåg till stor del kompletterande underhållsinsatser i verksamhetslokalerna och förbättrad teknisk utrustning och fortbildning av lärare och vårdpersonal. Också andra kvalitetsförbättringar vidtogs, inom utbildning och omsorg.

Balanskrav med god marginal

Resultatet innebär också att balanskravet uppfylldes med god marginal. Räknas realisationsvinster på 13,0 miljoner bort från det redovisade resultatet återstod ett resultat mot balanskravet på 50,5 miljoner kronor. Även kommunens finansiella mål överträffades med 10 miljoner kronor.

Långfristiga skulder

Skulden ökade inte

Kommunens långfristiga lån var 335 miljoner kronor vid årets slut. Skulden ökade inte under året, vilket väsentligen berodde på dels förseningar i det beslutade investeringsprogrammet, dels att de preliminärt utbetalade skatteintäkterna var 50 miljoner kronor för höga (reglerades i januari 2011).

Lägre räntor

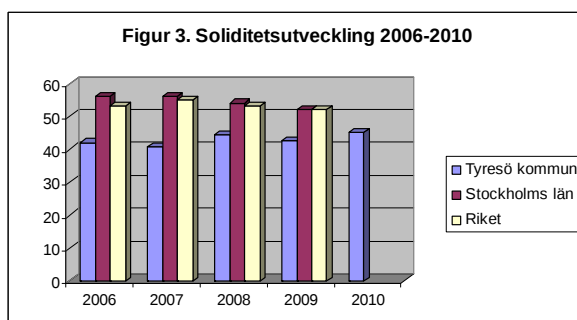
Räntorna på kommunens lån var 14,4 miljoner kronor, vilket var 9,6 miljoner lägre än beräknat. Det berodde framför allt på att en ökad upplåning för olika investeringsprogram inte behövde göras förrän året därpå. Det högre resultat bidrog också till att lånen inte behövde ökas under året. Ytterligare en förklaring till de låga räntekostnaderna var en lägre räntenivå än beräknat.

Den genomsnittliga räntan på kommunens lån var vid årets slut till 3,18 procent.

I januari 2011 utökas kommunens långfristiga upplåning med 100 miljoner till 435 miljoner.

Soliditet

Soliditeten är ett mått som beskriver hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel. Under 2010 förändrades soliditeten från 42,5 till 45,2. Som framgår av figur 3 var Tyresö kommuns soliditet låg jämfört med kommunerna i såväl länet som riket.

Genom att den s.k. blandmodellen tillämpades för att redovisa kommunens pensionsförpliktelser ger soliditetsmättet inte en korrekt bild av kommunens ekonomiska ställning. Blandmodellen innebär att de

pensionsförpliktelser som uppstod innan 1998 inte redovisades som skuld i kommunernas balansräkningar. Om hänsyn tas till även dessa förpliktelser var Tyresös soliditet i själva verket negativ, dvs. kommunens skulder och förpliktelser var större än tillgångarna. Detta förhållande delade kommunen med knappt hälften av rikets kommuner.

Borgen och ansvarsförbindelser

Kommunens åtagande i form av borgen och ansvarsförbindelser uppgick till 2 690,7 miljoner kronor, varav 1 550,0 miljoner gällde borgen för lån till Tyresö Bostäder. Borgensåtagandet för pensioner som intjänats före 1998 svarade för 739,3 miljoner. Bland övriga ansvarsförbindelser var borgen för Tyresö Nya Badanläggning (140 miljoner) och Brf Hanvikens lån de största (35,5 miljoner).

Genom att kommunen under året blev medlem i Kommuninvest Ekonomisk förening har kommunen ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Alla 260 kommuner som vid utgången av år 2010 var medlemmar i föreningen har ingått likalydande borgensförbindelser. Den närmare innebörden av detta framgår i not till balansräkningen.

Kostnads- och intäktsanalys

Som framgår av tabell 5 ökade kommunens intäkter sammantaget med 148,1 miljoner kronor, eller 6,9 procent, jämfört med året innan.

Tabell 5. Intäktsanalys

	2009 (mkr)	2010 (mkr)	Föränd- ring (mkr)	Föränd- ring (%)
Skatteintäkter och utjämningsystem	1 628,5	1 665,9	37,4	2,3
Fastighetsavgift	43,2	108,3	65,1	250,5
Verksamhetsintäkter	59,9	60,1	0,2	0,3
Finansiella intäkter	421,4	466,1	44,7	10,6
Totalt	4,6	5,3	0,7	15,2
	2 157,6	2 305,7	148,1	6,9

Att intäktsökningen blev så stor berodde framförallt på det extra statsbidraget på 41,5 miljoner. Statsbidraget stod, tillsammans med ökade intäkter från det mellankommunala utjämningsystemet, för närmare hälften av den totala intäktsökningen.

För den resterande intäktsökningen svarade skatteintäkterna för 37,4 miljoner och verksamhetens intäkter för 44,7 miljoner. Att verksamheternas intäkter ökade så mycket berodde framför allt på intäkter för markförsäljning för bostäder (hyreslägenheter vid Veronikagränd och trygghetsboende vid Björkbacken) på 15,6 miljoner och att en rad statsbidrag, momsbidrag m.m. steg med 15,1 miljoner.

Som framgår av tabell 6 ökade kostnaderna sammantaget med 130,5 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Tabell 6. Kostnadsanalys

	2009 (mkr)	2010 (mkr)	Föränd- ring (mkr)	Föränd- ring (%)
Personalkostnader	1 110,8	1 125,9	15,1	1,4
Köp av verksamheter och tjänster (inkl externa hyror och underhålls-entreprenader)	717,5	837,6	120,1	16,7
Köp av materiel och varor inkl renhållnings- och va-avgifter	117,3	136,3	19,0	16,2
Finansiella kostnader	13,6	14,4	0,8	5,9
Avskrivningar	62,9	65,4	2,5	4,0
Övriga kostnader	89,6	62,6	-27,0	-30,1
Totalt	2 111,7	2 242,2	130,5	6,2

Lönekostnader steg måttligt

Den största kostnadsposten var personalen. Den steg med endast 1,4 procent trots att lönerna gick upp 2,0 procent. Att personalkostnaderna steg mindre berodde på att premierna för avtalsförsäkringar var lägre. Eftersom antalet anställda, omräknat till årsarbetare, var så gott som oförändrat mellan åren finns ingen volymeffekt i siffrorna.

Privata tjänster dyrare

Den näst största kostnadsposten var köp av verksamheter och tjänster. Den blev hela 16,7 procent högre. Förändringen berodde mest på smärre kostnadsökningar för ett stort antal olika tjänster. Den enskilt största ökningen avsåg köp av privata omsorgstjänster – 20,5 miljoner mer än året innan. Posten påverkades också av att den inkluderade ersättningen på 26,3 miljoner till Södertörns Brandförsvarsförbund. Året innan bokfördes den posten som ett bidrag under övriga kostnader.

Skillnaden mellan den totala intäktsökningen på 148,1 miljoner och den totala kostnadsökningen på 130,5 miljoner var resultatökningen på 17,6 miljoner mellan 2009 och 2010.

Personalen

Antalet tillsvidareanställda inom kommunen var vid årets slut 2 360, vilket var 25 personer färre än året innan. Uttryckt som antal årsarbetare var personalstyrkan så gott som oförändrad mellan åren.

Långtidsfrånvaron går ner

Sjukfrånvaron var 6,0 procent av avtalad arbetstid, vilket var 0,3 procentenheter lägre än året innan. Av den totala sjukfrånvaron svarade långtidssjukskrivningar (över 60

dgr) för mindre än hälften. Långtidsfrånvaron, som för fem år sedan svarade för 70 procent av den totala sjukfrånvaron, har sedan dess minskat stadigt.

Hälsobefrämjande åtgärder

- 750 personer fick en hälsoprofil (sådana erbjuds kommunens anställda vart tredje år – omfattande provtagning, konditionstest och samtal kring provsvar och fysik aktivitet). Resultaten av provtagning och tester resulterade i att 85 personer erbjöds tid hos företagsläkare för rådgivning om hälsobefrämjande åtgärder.
- 237 ärenden registrerades i den externa telefonrådgivning som anställda kan vända sig till om arbetssituation, familje- och relationsproblem, stress, missbruk, juridik och privatekonomi. Av ärendena gällde 35 procent arbetssituationen.
- 1 324 personer sökte den friskvårdspeng som kommunen ger för att stimulera av olika fysiska aktiviteter.

En utförligare redovisning av personalförhållanden och arbetsgivarpolitiska insatser finns i ett eget avsnitt i det följande.

Pensionsmedelsförvaltning

För pensioner (inkl löneskatt) intjänade från och med 1998 har sammanlagt 164,1 miljoner kronor avsatts i kommunens balansräkning. Av dessa redovisas 43,0 miljoner under kortfristiga skulder. Det motsvarar den del som betalas ut i mars 2011 till de pensionsmedelsförvaltare som de anställda har valt.

Den resterande delen, 121,1 miljoner kronor, som avser förmånsbestämda pensioner som har intjänats i lönelägen över 7,5 basbelopp per år samt visstids- och garantipensioner, redovisas som pensionsförpliktelser under egen rubrik.

Kommunens åtagande för pensioner (inkl löneskatt) som intjänats före 1998 beräknades vid årets utgång till 758,6 miljoner. Beloppet redovisas inte som en skuld i balansräkningen utan som en ansvarsförbindelse enligt den s.k. blandmodellen.

Kommunen gjorde inga externa finansiella placeringar utan återlånade hela det belopp som motsvarade pensionstagandena. Återlåningen var vid utgången av året 879,7 miljoner.

Mål och åtaganden

I strategi- och budgetplanen för 2010 formulerades 29 åtaganden inom de fem kommunövergripande målområdena

- trygg och säker
- miljö, naturvård och hållbar utveckling
- folkhälsa
- tillgänglighet

- integration

Av åtagandena uppfylldes tjugoen stycken, sex stycken uppfylldes delvis och två åtaganden uppfylldes inte. Dessutom formulerades sammantaget trettio mål inom nämndernas olika ansvarsområden. Av dessa uppfylldes tretton mål, fyra mål uppfylldes delvis och sju uppfylldes inte. För sex mål (samtliga inom barn- och utbildningsnämnden), gick det inte att redovisa målnöjdhetsundersökningen eftersom resultaten av brukarenkäter inte finns tillgängliga förrän i april 2011.

En fullständig redovisning av åtaganden och mål samt hur de uppfylls lämnas i avsnittet *uppföljning av åtaganden och mål* på sidorna 12-17.

Det går knappast att dra någon slutsats om i vilken utsträckning kommunens verksamhet i sin helhet präglades av effektivitet eller god hushållning bara genom att sammanställa hur målen och åtaganden uppfylls. Graden av målnöjdhetsundersökning påverkades mycket av med vilken ambitionsnivå och grad av realism som målen formulerades. Inom många områden var det mycket svårt att formulera tydligt mätbara mål som anger hur en verksamhet uppnår sitt yttersta syfte.

Det fanns emellertid även andra indikatorer som visade hur effektiv och ändamålsenlig kommunens verksamhet sammantaget var. Sådana indikatorer var att

- Tyresöbornas värderade sin kommun högre än andra kommuners invånare i mer än hälften av frågorna i Sveriges Kommuner och Landstings enkät (*kvaliteten i korthet*) i 130 kommuner; i endast två frågor var kommunens värden bland de sämsta, resterande omdömen grupperade sig kring medelvärden av respektive svar i de deltagande kommunerna (enheten innehöll 38 frågor och täckte väsentliga kvalitetsaspekter som tillgänglighet, trygghet, delaktighet och information, kostnadseffektivitet och samhällsbyggande)
- kommunens kostnader inom så gott som alla stora verksamhetsområden låg under eller mycket nära de s.k. standardkostnader som tillämpas i det mellankommunala utjämnningssystemet (enligt senaste tillgängliga uppgifter som avser år 2009); individ- och familjeomsorg var ett undantag
- kommunens servicenivåer och uppmätta resultat över lag hävdade sig väl i de nyckeltalsjämförelser som görs med andra Södertörnskommuner samtidigt som kostnaderna var förhållandevis låga
- externa undersökningar visade att kommunens myndighetsutövning gentemot näringslivet fick högt betyg och att kommunens hemsida rankades bland de bästa i landet; det fanns emellertid också en undersökning som visade på brister i tillgängligheten per telefon inom en del verksamhetsområden

- årets resultat blev 26,7 miljoner högre än budgeterat och väl uppfyllde kommunens finansiella mål.

Dessa indikatorer talar för att kommunens verksamhet överlag bedrevs på ett kostnadseffektivt vis och att de resultat som uppnåddes var tillfredsställande eller goda.

Driftbudgetavräkning

Budgetavräkningen skedde inte mot den ursprungliga beslutade budgeten utan mot den reviderade budgeten som gällde efter att totalt 30,6 miljoner beviljats i tilläggsanslag (se *årets resultat* ovan).

Verksamhetens sammanlagda nettokostnader var 1 761,8 miljoner kronor, vilket var 2,0 miljoner lägre än budgeterat. Budget och utfall per nämnd framgår av tabell 7.

Tabell 7. Budgeterade och redovisade nettokostnader (miljoner kronor och procent)

	Budget 2010	Utfall 2010	Skiln (mkr)	Skiln (%)
Kommunstyrelsen	197,7	226,3	-28,6	-13,5
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	220,8	219,9	0,9	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	53,1	51,8	1,3	2,4
Barn- och utbildningsnämnden	786,7	796,4	-9,7	-1,2
Socialnämnden	517,7	534,1	-16,4	-3,2
Nämndernas verksamhet sammantaget	1 776,0	1 828,5	-52,5	-2,8
Finansförvaltning	-77,3	-132,2	54,9	71,0
Avskrivningar	65,0	65,4	-0,4	-0,1
Summa	1 763,8	1 761,8	2,0	0,1

Som framgår av tabellen blev nettokostnaderna för kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden högre än de budgeterade medan gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden genomförde respektive verksamhet till budgeterad nettokostnad. Sammantaget blev de verksamhetsdrivande nämndernas nettokostnader 52,5 miljoner högre än budgeterat.

Kommunstyrelsens verksamheter innebar ett underskott på 28,6 miljoner. Det berodde så gott som uteslutande på de merkostnader som två extremt snörika vintersäsonger medförde. De största merkostnaderna var inom fastighetsförvaltningen där snöröjning på kommunens fastigheter var den största utgiften. Även inom gatuhållningen innebar de stora snömängderna väsentligt högre kostnader för röjning och bortforsling än normalt och budgeterat.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens ekonomiska utfall låg mycket nära det budgeterade. Det gällde både

totalt för nämnden och för de ingående verksamhetsområdena tagna var för sig.

Kultur- och fritidsnämnden redovisade ett överskott på 1,3 miljoner. Överskottet berodde på att kostnaderna inom fritidsverksamheten blev lägre än budgeterat beroende på att utbetalda föreningsbidrag blev lägre.

Barn- och utbildningsnämnden redovisade ett underskott på 9,7 miljoner. Anledningen var huvudsakligen att tidigare underskott inom resultatenheterna på 11,6 miljoner skrevs bort. Kostnaderna blev högre för skolbarnomsorg och för att resultatenheterna utnyttjade tidigare överskott.

Särskolan redovisade ett överskott på 2,4 miljoner som orsakades av att fler elever kunde erbjudas undervisning i hemkommunen istället för externa placeringar.

Förskolan gav ett överskott på 9,6 miljoner vilket främst berodde på ett något lägre antal barn än beräknat men också på högre intäkter från andra kommuner.

Socialnämnden gjorde sammantaget ett underskott på 16,4 miljoner. Förklaringen var till största delen att efterfrågan på både hemtjänst och särskilt boende var större än beräknat. Det ledde till att kostnaderna blev 17,2 miljoner större än budgeterat. Kostnaderna för individ- och familjeomsorg blev 3,3 miljoner högre än budgeterat medan de förvaltningsgemensamma kostnaderna blev 3,7 miljoner lägre.

Finansförvaltningen (inkl avskrivningar) redovisade ett överskott på hela 54,5 miljoner. Det berodde dels på sänkta premier för avtalsförsäkringar och lägre arbetsgivaravgifter för arbetstagare under 26 år som sänkt kostnaderna med tillsammans 20,7 miljoner, dels realisationsvinster på 12,9 miljoner och lägre kostnader för pensioner.

Räntorna på kommunens lån blev 9,6 miljoner lägre än budgeterat. Det berodde på både lägre räntenivå och lägre upplåning än beräknat till följd av försenade investeringar.

Investeringar

Investeringsutgifterna var 162,1 miljoner kronor. När exploateringsintäkter på 6,7 miljoner räknas bort uppgick nettoinvesteringarna till 155,4 miljoner. Det innebär att nettoinvesteringarna ökade med 21,4 miljoner jämfört med 2009.

Samtliga investeringar redovisas på sidan 50. Följande projekt stod för de största utgifterna:

Nyboda skola	31,3 mkr
Träningshall, Dalskolan	16,4 mkr
Busstorg, Alléplan	9,8 mkr
Ny infart, Tyresö centrum	8,6 mkr
Konstgräs, Tyresövädden	8,2 mkr
Breviksskolan, etapp 3	8,0 mkr
Exploatering, Mäsvägen	6,4 mkr

Exploatering, Varvsvägen	4,8 mkr
Exploatering, Breviksv. 3	4,6 mkr

Årets investeringsutgifter (netto) blev sammantaget 49,1 miljoner eller 24 procent lägre än planerat enligt investeringsprogrammet.

Av skillnaden svarade investeringarna i fastigheter för 16,7 miljoner. Att dessa blev lägre berodde huvudsakligen på smärre tidsförskjutningar för ett stort antal projekt, varav Dalskolans träningshall stod för det största beloppet på 4,7 miljoner. En större avvikelse svarade också investeringen i Nyboda skola för, där arbeten för 5,3 miljoner mer än beräknat utfördes redan under 2010. När det gäller Bollmoravallen blev utgiften för belysning lägre än beräknat medan bytet av konstgräs blev dyrare.

Investeringarna i vägar och parker blev 9,8 miljoner lägre än beräknat. Huvudförklaringarna är att planerade åtgärder på Tyresövägen senarelades som en följd av att byggandet av nya bostäder i området sköts upp, att upprustning av lekparker vid Fornuddsparken och Bollmoradalen försenades och att upphandlingen av nya fordon inte genomfördes i tid.

Att investeringsutgifterna inom va och renhållning blev 7,7 miljoner lägre än planerat berodde huvudsakligen på att planerade åtgärder försenades.

För exploatering blev utgifterna 9,7 miljoner lägre än beräknat. Det berodde framför allt på att centrumförnyelsen inte kunde inledas innan ett avtal träffats med en byggherre som svarar för planerade bostadsutbyggnad m.m., men också på att byggandet av nya bostäder vid Maria Sofias väg inte skedde i beräknad takt.

En redovisad avvikelse på 12,3 miljoner för utbyggnadsområden har en bokföringsteknisk förklaring. Ifrågavarande investeringsutgifter balanserades av exploateringsinkomster och räknades av i resultaträkningen.

En förteckning över budgeterade och redovisade investeringsutgifter för samtliga investeringsobjekt finns på sidorna 51-53.

Översyn av kommunens styrprocess och kommunstyrelsens förvaltningsorganisation

En översyn inleddes under året för att säkerställa att kommunen får en styrprocess och en organisation som ger optimal styrning och därmed bästa möjliga resultat för medborgarna. Ett förslag till en förändrad styrprocess utarbetades efter analyser och seminarier med brett deltagande från såväl förtroendevalda som chefer och andra nyckelpersoner. Beslut om den förändrade styrprocessen togs i mars 2011.

Översynen av förvaltningsorganisationen ledde till att en samhällsbyggnadsförvaltning bildades från och med första januari 2011. Därmed skapas bättre förutsättningar

för en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och mer utrymme för strategiskt arbete och långsiktighet i verksamheten. Inom den nya förvaltningen samlas i huvudsak den verksamhet som tidigare bedrivits inom stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret.

I det fortsatta arbetet ses organisationen över för övrig verksamhet under kommunstyrelsen. Förslag härom presenteras under våren 2011.

Södertörnssamarbete

Första januari 2010 blev Nacka medlem i Södertörns Brandförsvärsförbund. Därmed var tio kommuner medlemmar i förbundet

Den tillsyn som kommuner ansvarar för enligt miljöbalken, livsmedelslagen, smittskyddslagen och djurskyddslagen har för Haninges, Nynäshamns och Tyresös del bedrivits gemensamt sedan april 2009 inom ramen för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

Från första januari 2011 bedrivs överförmyndarverksamheten för Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn och Tyresö av en gemensam nämnd som Haninge kommun är värdkommun för.

Ledningen av kommunernas samarbete formaliserades under året genom bildandet av en samarbetskommitté i vilken kommunstyrelsernas respektive ordförande ingår. Kommundirektörerna närvarar när kommittén sammanträder och en gemensam kansliresurs skapades för att stödja kommunernas samarbete.

Samarbetet mellan kommunerna omfattade därutöver ett antal olika projekt, utredningar, konferenser och gemensamma remissvar. T ex pågick det treåriga projektet *matchning Södertörn*. Projektet, som bedrivs med stöd av EU-medel och med en budget på 104 miljoner kronor, syftar bl a till att främja en ökad tillväxt på Södertörn genom att tillgodose företagets behov av arbetskraft och hjälpa personer med utländsk bakgrund att etablera sig på arbetsmarknaden. Ett syfte är också att skapa långsiktigt hållbara former för samverkan mellan kommuner, arbetsförmedlingen och näringslivet.

I december beslöt kommunstyrelserna i Haninge, Nynäshamn och Tyresö att utreda och ta fram förslag till upphandlingssamverkan i en gemensam organisation för kommunerna.

Koncernens resultat

Den konsoliderade koncernen består av, förutom kommunen, de helägda bolagen Tyresö Bostäder och Tyresö Näringslivsaktiebolag. Det senare äger i sin tur Fastighetsbolag Maria Sofia, som äger och förvaltar fastigheter vid det s.k. brädgårdsområdet.

Koncernens resultat uppgick till 69,9 miljoner kronor. De ingående enheternas resultat framgår av tabell 8.

Tabell 8. Koncernresultat i mkr

	2008	2009	2010
Tyresö kommun	39,0	46,0	63,5
Tyresö Bostäder AB	36,7	9,4	7,6
Tyresö Näringslivs AB	-1,4	0,4	-0,5
Maria Sofia AB		0,4	-0,4
Koncerneliminering	-0,8	-0,7	-0,6
Koncernens resultat	73,5	55,5	69,6

Tyresö Bostäder började bygga dels 85 nya bostäder vid Veronikagränd, dels 75 nya lägenheter i trygghetsboende vid Björkbacken. De jämförelsevis låga räntekostnaderna gav också utrymme för ökade insatser för underhåll och modernisering av bostadsbeståndet.

Tyresö Näringslivsaktiebolag uthyrde västra flygeln på Tyresö Slott och ett kafé på Notholmen. Verksamheten har förändrats till ett mer renodlat fastighetsbolag som köper, förvaltar och säljer fastigheter. Den näringslivsverksamhet som bolaget tidigare har svarat för har förts över till kommunen.

Framtiden

Efter den utomordentligt snabba ekonomiska återhämtningen under 2010 (5,6 procents ökning av BNP) fortsätter uppgången i måttligare takt de närmaste åren. Under 2011 beräknas BNP öka med 3,8 procent och under 2012 med 2,3 procent.

Sysselsättningen väntas stiga i måttlig takt. Arbetslösheten sjunker relativt långsamt, från 8,5 procent 2010 till 7,6 procent 2012.

Den fortsatt höga arbetslösheten och nedväxlingen i centralt avtalade löneökningar innebär måttliga löneökningar under 2011 och 2012. Kostnadstrycket i företagen dämpas därmed. Sammantaget innebär det att inflationen, rensad för effekten av höjda bolåneräntor, beräknas bli 1,6 procent både för 2011 och 2012.

Utvecklingen innebär också att skatteunderlaget stiger i långsam takt. För kommuns del betyder det att intäkter från skatter, statsbidrag och utjämningsystem beräknas öka med endast 2,6 procent 2011 och 2,4 procent 2012, för att åren därefter tillta något snabbare, som framgår av tabell 9.

Tabell 9. Intäkter från egna skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem under perioden 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter (mkr)	1 834	1 881	1 927	2 001	2 075
Förändring (%)	5,9	2,6	2,4	3,8	3,7

Utvecklingen pekar på ett ansträngt budgetläge för kommunen inför 2012 och 2013, vilket inte minst omfattande investeringar bidrar till. När hänsyn tas till de ökade driftkostnader som följer av pågående och beslutade investeringar, den beräknade befolkningsutvecklingen och beräknade pris- och löneökningar, behöver åtgärder vidtas för att minska

nettokostnaderna med 20–30 miljoner för att uppnå kommunens finansiella mål.

Enligt den långtidsanalys av kommunens ekonomiska förutsättningar som gjordes för cirka två år sedan behöver skatteunderlaget de närmaste tjugo åren öka med en halv procent mer per år än vad som varit fallet under de senaste tjugo åren. Detta för att det ska bli möjligt att med oförändrad skattesats upprätthålla nuvarande servicenivå, även när andelen äldre i befolkningen ökar. Om denna ökning av skatteunderlagets tillväxt uteblir kommer det att saknas omkring 90 miljoner 2020 och 250–300 miljoner 2030 för att bibehålla nuvarande servicenivå, räknad som resursinsats per invånare.

Till detta kommer de ökade driftkostnaderna till följd av den pågående och planerade utbyggnaden av Östra Tyresö. Den beräknas medföra en ökning av kommunens driftkostnader på mellan en halv och en procent. Därutöver beräknas va-taxan på sikt behöva höjas med inemot 40 procent när de yttre områdena på Brevikshalvön blivit försörjda med kommunalt vatten och avlopp.

Tyresö centrum

En av de viktigaste framtidsfrågorna för kommunen är utvecklingen av Tyresö centrum. Centrumet behöver kompletteras med såväl ytterligare kommersiella ytor som bostäder.

Planen för höghus och ytterligare affärslokaler vann laga kraft redan 2008, men finanskrisen innebar att den tilltänkte byggherren valde att inte fortsätta projektet. Förhandlingar har sedan dess förts med den hittillsvarande centrumägaren och intresserade byggherrar². Förhoppningen är att byggstart kan ske under hösten 2011.

Tyresö Bostäder höll under året på att bygga 75 lägenheter för äldre vid Björkbacken. Bygget beräknas vara klart under 2011.

Planen för 200 bostäder i kvarteret Järnet vid den nya entrégatan till centrumet beräknas antas under 2011 och byggstart kan ske under 2012

Tyresö Strand

Tyresö Strand har under de senaste åren utvecklats till ett mycket attraktivt bostadsområde med stora kvaliteter. Den sista etappen beräknas byggas under 2012 och arbetet att omvandla området till permanent standard är därmed avslutat.

Utbyggnaden av Strandudden, seniorbostäder i kvarteret Portträttet och den första etappen av området Strandängarna påbörjas under 2011. Planläggningen av

² I februari 2011 offentliggjordes att Unibail Rodamco sålt Tyresö Centrum till ING Real Estate, som investerar globalt i bl a kommersiella fastigheter och fastighetsutveckling.

Trädgårdsstadens tredje etapp intensifieras under 2011 med samråd och utställning av planen.

Östra Tyresö

Omvandlingen av de östra kommundelarna innebär en stor belastning på den kommunala ekonomin eftersom planläggningen och utbyggnaden kräver stora kommunala investeringar som endast till viss del kan finansieras av taxor och avgifter.

Trycket att bygga ut befintliga fritidshus till permanentstandard är stort samtidigt som gällande planer inte medger det. En översyn av strategier och riktlinjer för bygglovshantering och planläggning kommer att göras under 2011.

Utbyggnaden av etapp 6, Måsvägen och etapp 5, Ornäset kommer att pågå under 2011 och 2012. När dessa två etapper är fullt utbyggda kan gatukostnaderna för de första fyra förnyelseplanerna på Östra Tyresö debiteras.

Planen för etapp 7, Solberga är färdig att antas, men överklagad.

Planarbetet för etapp 9 kommer att påbörjas under 2011.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Som framgår av tabell 10 beräknas kommunens befolkning fortsätta att öka. Enligt den befolkningsprognos som utarbetades i mars 2011 kommer antalet invånare att öka med ca 4 100 invånare till år 2020. Det motsvarar en genomsnittlig ökningstakt på drygt 0,9 procent per år.

Prognosen baseras, förutom på sedvanliga demografiska parametrar, på det antal bostäder som beräknas tillkomma under perioden enligt de exploaterings- och utbyggnadsplaner som redovisades i tidigare avsnitt.

Prognosen tyder på att det blir något färre barn i förskoleålder under så gott som hela perioden.

Antalet barn i sexårsverksamhet och grundskola beräknas däremot öka fram till 2017 med ca 300 elever, motsvarande ca fem procent, för att därefter minska mot slutet av prognosperioden.

Antalet ungdomar i gymnasieålder beräknas minska med ca 370 elever, motsvarande ca 18 procent, under de närmsta fyra åren. Därefter ökar antalet långsamt, men kommer även i slutet av prognosperioden att vara ca 150, eller ca sju procent, lägre än 2010.

Antalet personer i yrkesverksam ålder beräknas öka i ungefär samma takt som hela befolkningen och växa med knappt 2 600, eller drygt tio procent, under perioden.

Den grupp som i relativa mått ökar snabbast är de äldre. Antalet personer över 64 år ökar under perioden med i

genomsnitt 1,9 procent per år, dvs mer än dubbelt så snabbt som hela befolkningen. Till 2020 innebär det att antalet äldre ökar med ca 1 400 individer eller 21 procent.

Sammantaget visar prognosen att så gott som hela den beräknade befolkningstillväxten fram till 2020 sker i åldersgruppen yrkesverksamma och pensionärer medan ökningen av antalet barn och ungdomar i åldern 0-18 år är mycket obetydlig.

Tabell 10. Befolkningsprognos

Ålder	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0	506	518	520	528	518	526	536	548	559	568	577
1-5	3 015	2 941	2 932	2 927	2 914	2 897	2 916	2 931	2 954	2 984	3 032
6	649	660	623	631	621	623	596	611	611	614	605
7-11	3 039	3 123	3 194	3 229	3 218	3 226	3 200	3 135	3 121	3 100	3 092
12-15	2 377	2 308	2 348	2 375	2 464	2 514	2 571	2 637	2 622	2 638	2 608
16-18	2 102	2 006	1 898	1 813	1 728	1 733	1 753	1 802	1 877	1 895	1 948
19-64	24 637	24 824	25 116	25 503	25 719	25 943	26 198	26 447	26 675	26 932	27 187
65-79	5 300	5 536	5 680	5 812	5 870	5 908	5 901	5 860	5 841	5 783	5 727
80-	1 322	1 373	1 473	1 559	1 652	1 730	1 838	1 959	2 054	2 174	2 288
Summa	42 947	43 289	43 783	44 376	44 703	45 100	45 508	45 930	46 314	46 689	47 064

MÅLUPPFÖLJNING

Kommungemensamma mål

Trygg och säker

Åtagande	Uppfylldes/uppfylldes ej
Samtliga verksamheter ska ha ett systematiskt brandskyddsarbete enligt <i>lag om skydd mot olyckor</i> och <i>mål för Södertörns brandförsvärsförbund</i> . Här ingår: dokumentation av utförda kontroller, genomförda/planerade brandskyddsutbildningar och övningar, brandskyddsregler samt byggnadsinformation	Uppfylldes delvis Samtliga enheter fick underlag och hjälpmedel för att uppfylla målet. Konsekvensen är att kunskap och ansvar för brandskyddet inte var fullständigt. Detta kan medföra allvarliga konsekvenser om en brand uppstår för invånarna, de som vistas i kommunen och för de anställda.
Genomföra krisövning på två av kommunens värmestugor av både organisation och funktion.	Uppfylldes
Uppdatera verksamhetsplanen för förebyggande av olyckor inom BoU:s verksamhet (<i>lagen om skydd mot olyckor</i>)	Uppfylldes delvis
Uppdatera plan för kollektivt omhändertagande.	Uppfylldes
Samarbeta med andra aktörer i ett krishanteringsråd. (<i>lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap</i>).	Uppfylldes
Utveckla samarbetet med externa aktörer i det förebyggande arbetet mot bostadsinbrott.	Uppfylldes
Samordningen av och utbildning i Örebro Preventionsprogram, ÖPP (forskningsbaserad metod riktad till föräldrar som bidrar till att uppnå målet).	Uppfylldes
I samverkan med Svenska kyrkan erbjuda kommuninvånare och kommunens personal föreläsningar inom områdena brott- och drogförebyggande, folkhälsa, funktionshinder, familjestöd och miljö.	Uppfylldes
Erbjuda alla företag med serveringstillstånd och alla som säljer tobak och folköl minst ett utbildnings- eller informationstillfälle per år.	Uppfylldes
Stötta föräldravandringarna genom att kvalitetssäkra fördelningen av helger mellan skolans klasser samt genom information till föräldrarna.	Uppfylldes

Miljö, naturvård och hållbar utveckling

Åtagande	Uppfylldes/uppfylldes ej
Färdigställa en oljeskyddsplan för kommunen/regionen (<i>lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap</i>). Kustkommuner ska i sin plan även upprätta en plan för arbetet vid ett eventuellt oljeutsläpp till havs. Ansvarsfördelning, rutiner och organisation ska ingå i planen.	Uppfylldes delvis Upphandling av Södertörnsgemensam oljeskyddsplan genomfördes. Avsikten var att en oljeskyddsplan för respektive kommun finns utarbetad senast under hösten 2011.
Ta miljöhänsyn vid upphandling genom att följa och utveckla policyn <i>miljöhänsyn vid upphandlingar</i> .	Uppfylldes
Ta fram en <i>res-smart-guide</i> med förslag till effektivare res sätt för kommunanställda 2009–2010	Uppfylldes ej Avvaktan på förslaget i Södertörnssamarbetet om en gemensam resepolicy.
Delta i samarbetsprojekt kring hållbar	Uppfylldes delvis

dricksvattenförsörjning mellan kommuner och statliga myndigheter runt Östersjön. Förväntades starta 2009 med delfinansiering från EU:s fonder.	Samordning kring gemensam EU-ansökan pågick fortfarande med berörda kustkommuner, Sveriges Geologiska Institut, Stockholms universitet samt miljöorgan i Finland.
Naturskolan erbjuder kurser om skogens djur, sötvattenmiljöer och dagvatten samt klimatprogram till Tyresös grundskoleelever i åk 2, 5, och 8	Uppfylldes Vid 86 tillfällen undervisade naturskolan olika grupper med sammanlagt 1 380 elever från åk 2, 5 och 9 vid olika temadagar.

Folkhälsa

Åtagande	Uppfylldes/uppfylldes ej
Planera och bygga ut kommunens gång- och cykelvägnät. År 2010 cirka 800 meter.	Uppfylldes Tyresövägen (gång- och cykelväg 300 m), Strandvägen (gång- och cykelväg 270 m), Fornuddsvägen (gångbana 320 m), Granängsvägen (gångbana 300 m).
Informera och presentera material till föräldrar om vandrande skolbussar inför skolstart i förskoleklass i alla skolor.	Uppfylldes Enheten deltog på föräldramöten och informerade och erbjöd hjälp men intresset var svagt hos föräldrar och skolor.
Ta fram fyra nya promenadkartor.	Uppfylldes Fyra nya kartor (<i>pilgrimskartor</i>) togs fram men intresset hos föreningslivet att delta var lågt.
Verka för att andelen godkända elever i <i>idrott och hälsa</i> ökar.	Uppfylldes ej Andelen godkända elever i åk 1 och 2 på gymnasiet minskade från 88 procent till 83 procent.

Tillgänglighet

Åtagande	Uppfylldes/uppfylldes ej
Förbättra tillgängligheten i Tyresös skolor enligt åtgärdsplan, 2007–2010	Uppfylldes
Installation av 2–3 hörselslingor i kommunala lokaler som bedöms vara i stort behov av denna utrustning.	Uppfylldes
Ta fram skyltmaterial, märka upp leder, förbättra parkeringsplatser, rast- och grillplatser med mera.	Uppfylldes delvis Skyltmaterial beställdes till Alby naturreservat.
Erbjuda idrottsföreningar fortsatt möjlighet att efter samråd med det kommunala bostadsbolaget använda multiarenan i Granängsringen.	Uppfylldes
Fortsatt utveckling av fritidsaktiviteter för barn- och ungdomar med funktionsnedsättning genom verksamhetsanslag kopplad till tjänsten som fritidssamordnare.	Uppfylldes

Integration

Åtagande	Uppfylldes/uppfylldes ej
Ta fram rutiner för modersmålsträning i förskolan och för övergång från grundskola till gymnasium för elever med modersmålsundervisning.	Uppfylldes delvis Helt i förskolan och delvis vid övergång från grundskola till gymnasium
Naturskolan erbjuder kurser om skogens djur, sötvattenmiljöer och dagvatten samt klimatprogram till sfi-studenter.	Uppfylldes Under året deltog 90 sfi-elever i naturguidningar.
Arbetsprojekt (år 2 av treårigt projekt) i syfte att öka möjligheten för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, psykisk funktionsnedsättning och lättare utvecklingsstörning att komma in på arbetsmarknaden. Projektet har fyra inriktningar:	Uppfylldes

mobilisering, anpassad vuxenutbildning, så kallad <i>supported employment</i> och utveckling av sociala kooperativ. I projektet deltar Tyresö, Nynäshamn, Haninge och Värmdö. Varje kommun har ett fördjupningsområde och i Tyresös fall är det anpassad vuxenutbildning. Förutom dessa kommuner deltar Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget centralt och lokalt.	
Ge ungdomar sommarjobb hos det kommunala bostadsbolaget.	Uppfylldes
Snabbare nyttja tillgänglig kompetens i tillväxtskyfte genom en gemensam matchningsorganisation på Södertörn.	Uppfylldes Kommunen deltog i projektet <i>matchning Södertörn</i> , som består av en socialfondsdel och en regionalfondsdel. Arbetscentrum är i socialfondsdel och näringslivschefen medfinansierar i regionalfondsdel. Arbetscentrum bidrar med en halvtids handläggare som ingår i teamet Haninge-Nynäshamn-Tyresö. I dagsläget har 32 procent gått vidare till arbete. Projektet avslutas i april 2012 och kommer då att slututvärderas.

Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnad	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Utveckla och förnya Tyresö centrum genom att starta byggandet av Dalgränds förlängning till Tyresövägen samt där anlägga en ny entrérondell.	Uppfylldes Arbetet med Dalgränds förlängning påbörjades.
Starta byggandet av nya bostäder genom att bevilja bygglov för 200 bostäder, varav 50 enskilda villor/fritidshus.	Uppfylldes Bygglov beviljades för 217 bostäder (46 enbostadshus, 13 fritidshus, 158 lägenheter)
Öka andelen nöjda bygglovssökande med 10 procentenheter.	Uppfylldes delvis Andelen nöjda bygglovssökande ökade med 7 procentenheter.
Öka tillgängligheten till den offentliga miljön genom att undanröja enkelt avhjälpna hinder på kommunal mark inom stråket Tyresö centrum.	Uppfylldes delvis Sammanlagt åtgärdades sju busshållplatser i Tyresö centrum närhet. SL införde under året så kallade låggolvsbussar för att öka tillgängligheten varför en omprioritering gjordes. Material för att åtgärda ett 15-tal övergångsställen i samma område inköptes. Arbetet med undanröjande av enkelt avhjälpna hinder fortsätter under våren 2011.
Öka användningen av fossilfri elenergi i kommunens lokaler och verksamheter från 70 procent till 100 procent	Uppfylldes Fossilfritt framställd elenergi användes i alla kommunens lokaler och verksamheter.
Vid utgången av 2010 ska 50 procent av tjänsteresorna i kommunens verksamhet ske med miljöbilar.	Uppfylldes ej Målet var svårt att mäta. Andelen miljöbilar var knappt 50 procent i kommunen som helhet. Tillkommande tjänsteresor med privat bil sänker procenten ytterligare.
Service och information	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Utveckla informationen till medborgare och omvärlden genom att skapa och befästa nya kanaler och förbättra samordningen av kommunens informationsinsatser.	Uppfylldes
Öka tillgängligheten till information via telefon till medborgarna. Andelen som får svar på en enkel fråga, via	Uppfylldes ej I den senaste undersökningen var resultatet oförändrat

telefon ska öka från den senaste undersökningen 2008 där 65 procent fick kontakt.	65 procent.
---	-------------

Styrning och ledning	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Samarbetet med övriga kommuner på Södertörn utvecklas för att effektivisera hanteringen av till exempel överförmyndarverksamhet, alkoholtillsyn och lönehantering.	Uppfylldes Överförmyndarfrågor sker numera i samarbete med Haninge.
Begränsa antalet medarbetare som gör inköp för kommunens räkning till högst 600 "certifierade" inköpare innan årets utgång.	Uppfylldes delvis Var 670 personer.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Behålla andelen elever på Tyresö gymnasium med grundläggande behörighet för högskolan till 90 procent. (av de som slutfört sin utbildning)	Uppfylldes ej Utfallet från Skolverkets senaste underlag visade att 84 procent av eleverna i huvudmannens skolor uppnått grundläggande behörighet till högskolan.
Inom verksamheten för C3L ska betyg G (godkänd) eller bättre uppnås av minst 90 procent av de studerande som slutfört grundläggande eller gymnasiala kurser.	Uppfylldes delvis Målet uppfylldes för vårterminen. Statistiken för höstterminen beräknas komma i slutet av januari.
Av de studerande som genomgår sammanhållen gymnasial yrkesinriktad utbildning eller KY-utbildning ska minst 80 procent gå vidare till arbete eller högre studier.	Uppfylldes delvis Utfallet för gymnasiala yrkesutbildningar kontrollerades utifrån ett rullande schema. 80 procent av vårens studerande på yrkesförarutbildningen hade fått arbete eller studerade vidare. Detsamma gällde studerande på ky-utbildningen <i>systemutvecklare med Java</i> . Studerande på den nya yrkeshögskoleutbildningen <i>webbutvecklare med RLA-inriktning</i> fick inte arbete i överensstämmelse med målet
Av de arbetslösa som anvisas till Arbetscentrum från arbetsförmedlingen ska minst 50 procent gå vidare till arbete eller studier. 40 procent av de personer som anvisas från socialförvaltningen ska gå vidare till arbete eller utbildning inom ett år.	Uppfylldes Av dem som anvisades av arbetsförmedlingen till Arbetscentrum gick 65 procent vidare till studier eller arbete. Motsvarande siffra för dem som anvisades till Arbetscentrum från socialförvaltningen var 61 procent.
Alla ungdomar 18–24 år som står till arbetsmarknadens förfogande ska vara i arbete, utbildning eller aktiv arbetsmarknadsåtgärd inom 90 dagar (som hänvisats till arbetscentrum)	Uppfylldes
Av de arbetslösa flyktingar/invandrade ska 65 procent avslutas till arbete eller studier.	Uppfylldes Av de arbetslösa flyktingar/invandrade som tagits emot vid Arbetscentrum har 65 procent fått arbete eller börjat studera.

Kultur- och fritidsnämnden

Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Öka antal lån av barnböcker med 5 procent.	Uppfylldes Biblioteken ökade antalet utlån av barnböcker med 11,2 procent från 124 562 till 138 533.
Öka antal besökare till kulturarrangemang som arrangeras av kulturavdelningen med 5 procent.	Uppfylldes Antalet besökare ökade med 6 procent från 38 400 till 40 700.
Öka utbudet av fritidsaktiviteter för funktionshindrade barn och ungdomar.	Uppfylldes Antalet ungdomar ökade i handbollsklubben Tyrold, Tyresö Fotbollsörening, Trippel XXX, Tyresö Bordtennisklubb, Tyresö Bangolfklubb, Tyresö Ryttarförening, Bergfotens Innebandyklubb, Trollbäckens Scoutkår och Korpen via projekt <i>brännpunkten</i> .

Barn- och utbildningsnämnden

Förskola	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Öka barnens delaktighet och inflytande i förskolan. Utvärderas via brukarenkät, frågan <i>mitt barns tankar och idéer tas tillvara</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,6 (resultat 2009: 3,5)	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.
Höja kvaliteten i utvecklingssamtalen i förskolan. Utvärderas via brukarenkät, frågan <i>utvecklingssamtalet gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,7 (resultat 2009: 3,6).	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.

Grundskola	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Öka elevernas inflytande över sitt skolarbete. Utvärderas via brukarenkät, elevfrågan <i>jag är med och planerar mitt skolarbete</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet uppgår till 3,3 resp. 3,1 i skolår 5 och 8 (resultat 2009: 3,2 resp. 3,0).	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.
Förbättra arbetsron i grundskolan. Utvärderas via brukarundersökning, elevfrågan <i>det är arbetsro på lektionerna</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet för elever i åk 5 och 8 uppgår till 3,0 respektive 2,8 (resultat 2009: 2,7 resp. 2,5).	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.
Förbättra resultaten i grundskolan. Öka andelen elever som når behörighet till gymnasiets nationella program till 94 procent (preliminärt resultat 2009: 92,8 procent).	Uppfylldes ej Resultat 91 procent.

Fritidshem	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Fritidshemmen ska förbättra informationen till föräldrarna. Utvärderas via brukarenkät, frågan <i>jag får kontinuerlig information om hur mitt barn har det på fritidshemmet</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet i förskoleklass och åk 2 uppgår till 3,0 (resultat 2009: 2,9 resp. 2,6).	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.

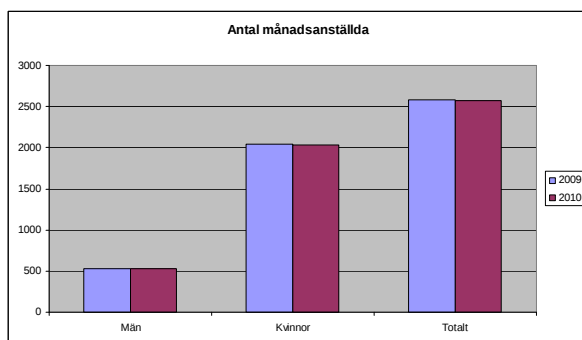
Samtliga verksamheter	
Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Utveckla formerna för samverkan med näringsliv och närsamhälle. Utvärderas dels genom brukarenkät, frågan <i>läraryrket använder skolans omgivning och näringsliv/ närsamhälle i undervisningen, dels genom att samverkan beskrivs i enheternas kvalitetsredovisningar</i> . Måluppfyllelse nås om kommunsnittet hos elever och föräldrar i åk 5 uppgår till 3,5 (resultat 2009: 3,4 resp. 3,3).	Resultat av brukarenkäten redovisas i april 2011.

Socialnämnden

Mål	Uppfylldes/uppfylldes ej
Andelen närståendeplaceringar i familjehemsvården för barn och unga ökar och uppgår till minst 30 procent (21 procent år 2008).	Uppfylldes ej Ett flertal närståendeplaceringar utreddes, men alla uppfyllde inte kraven för placering eftersom barnen har haft särskilda behov och svårigheter. Två närståendeplaceringar avslutades då ungdomarna flyttade hem. 11 av 59 placeringar var placerade hos närstående, vilket var en minskning till 18,6 procent.
Minst 90 procent av alla unga under 25 år med försörjningsstöd ska i september 2010 vara i arbetspraktik eller ha annan liknande sysselsättning (62 procent i sept 2009). Arbetspraktik eller annan åtgärd ska erbjudas inom en månad från det att den unge ansökt om försörjningsstöd.	Uppfylldes delvis 76 procent av de unga hade varit i någon form av sysselsättning, vilket var en ökning jämfört med året innan. Ett nytt projekt, <i>ung i Tyresö</i> , startade för att bättre möta de ungas särskilda behov. Efter starten i slutet av september remitterades 57 ungdomar till <i>ung i Tyresö</i> och erbjöds arbetspraktik eller annan åtgärd inom en månad. Övriga unga inom försörjningsstöd var sjukskrivna, i behandling eller föräldralediga och kunde därmed inte erbjudas arbetspraktik för tillfället.
Fler pensionärer på äldreboenden är nöjda med maten som erbjuds och värdet i den nationella brukarundersökningen ökar till 55 (2008 var Tyresös värde 47, rikssnittet för alla kommuner 54, maxindex 100).	Uppfylldes Tyresös värde i den nationella brukarundersökningen 2010 höjdes till 66, vilket låg över rikssnittet på 63.
Personalkontinuiteten inom hemtjänsten förbättras och högst åtta olika vårdare (i genomsnitt) besöker en hemtjänsttagare med omfattande omsorgsbehov under 14 dagar (resultatet var nio vårdare år 2008 i jämförelsenätverket).	Uppfylldes ej Siffrorna i jämförelsenätverket för Södertörn visar att antalet vårdare även detta år låg på i genomsnitt nio vårdare. Resultatet var dock bland de bästa bland Södertörns kommunerna. Endast Salem och Nacka hade bättre resultat med 7 respektive 8 vårdare.

KOMMUNENS PERSONAL

Anställda och ålder 2010

Diagrammet visar antal månadsanställda 2009 och 2010 uppdelat på kvinnor och män. Antalet anställda minskade marginellt med åtta personer. Dock innebär inte detta att antalet årsarbetare (heltidsanställningar) minskade, istället skedde en ökning med tre årsarbetare.

Könsfördelning (*chefer och övriga anställda*)
Siffrorna inom parentes visar 2009.

Grupp	Kvinnor (%)	Män (%)
Alla anställda	79 (79)	21 (21)
Chefer	72 (73)	28 (27)

Andelen män bland cheferna var större än bland övriga anställda i kommunen. Förändringen var mycket liten från året innan (andelen manliga chefer ökade med en procentenhet).

Kommungemensam kompetensutveckling

Chefsutveckling

Samtliga chefer deltog i utbildningar i *Heroma* (löne- och personalsystem) samt i lönesamtal.

En basutbildning för chefer genomfördes i form av ett antal seminarier i arbetsrätt och personalfrågor, ekonomi och budget, arbetsmiljö och riskbedömning samt kommunikation och information.

Utöver detta samlades samtliga chefer till chefsmöten vid fyra tillfällen under året.

Kompetensutveckling för medarbetare

Utbildningar i kommunikationsprogrammet *Groupwise*, grundläggande datoranvändning, samt hjärt- och lungräddning erbjöds anställda i samarbete med C3L. Vidare genomfördes brandskyddsutbildningar i samarbete med säkerhetsenheten och Södertörns Brandförsvärsförbund samt utbildning i ärendehanteringssystemet *W3D3*. Utbildningarna kommer att genomföras även 2011.

Den årligen återkommande föreläsningen *personaldagen* gästades av föreläsare Olof Röhlander på temat *det blir alltid som man tänkt sig*.

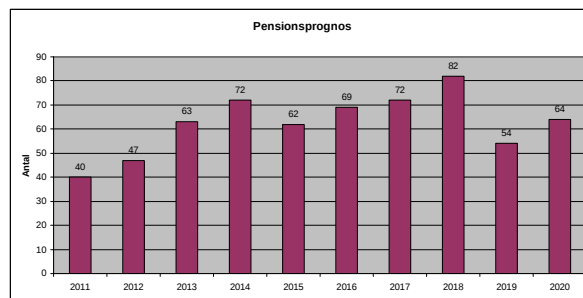
Centralt anordnad introduktion för nyanställda arrangerades två gånger.

Utbildning för skyddsombud genomfördes uppdelad på fyra halvdagar.

En eftermiddag med pensionsinformation, för både yngre anställda och äldre som närmar sig pensionsåldern, genomfördes i november.

Pensionsprognos

Tabellen visar en prognos över antalet anställda som fyller 65 år 2011–2020. Utöver detta hade kommunen 16 månadsanställda som var över 65 år. Året innan var det 15 personer.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2008	2009	2010
Total sjukfrånvaro	7,4	6,3	6,0
>60 dagar	63,6	57,4	47,4
Kvinnor	8,2	7,2	6,7
Män	4,3	3,1	3,6
<29 år	4,1	4,5	4,6
30-49 år	7,8	6,5	6,2
>50 år	7,6	6,4	6,2

Sjukfrånvaron var 6,0 procent, vilket var en förbättring jämfört med 2009 då den var 6,3 procent. Minskningen berodde främst på att den långa sjukfrånvaron sjönk på grund av Försäkringskassans nya regler där det numera finns en begränsning i antalet dagar som ersätts med vanlig sjukpenning.

En liten ökning av den korta sjukfrånvaron kunde ses och där är det viktigt med tidiga insatser och att arbeta aktivt med rehabilitering.

Arbete med hälsa och arbetsmiljö

Hälsoprofiler

Samtliga anställda i kommunen erbjuds sedan 2007 via företagshälsovården en hälsoprofil vart tredje år. I hälsoprofilundersökningen ingår provtagning och ett cykelergometertest. Om något onormalt hittas vid provtagningen får den anställda en tid med företagsläkaren.

Under 2010 erbjöds 750 personer en hälsoprofil. 676 personer genomförde provtagningen och 559 gjorde också cykelergometertest. 85 personer har sedan erbjudits tid hos företagshälsovården för åtgärd.

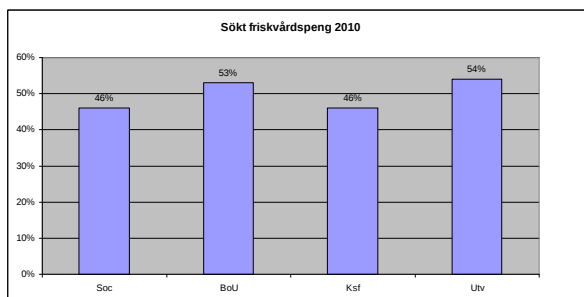
Personalstöd

Kommunens anställda har via företaget Falck Healthcare tillgång till personalstöd via telefon dygnet runt. Frågorna kan handla om arbetssituation, familje- och relationsproblem, stress, missbruk, juridik och ekonomi. Under 2010 hanterades 237 ärenden. Andelen ärenden med arbetsrelaterade frågeställningar var 35 procent och de privatrelaterade 62 procent. Sju ärenden bestod av tilläggstjänster (se tabell).

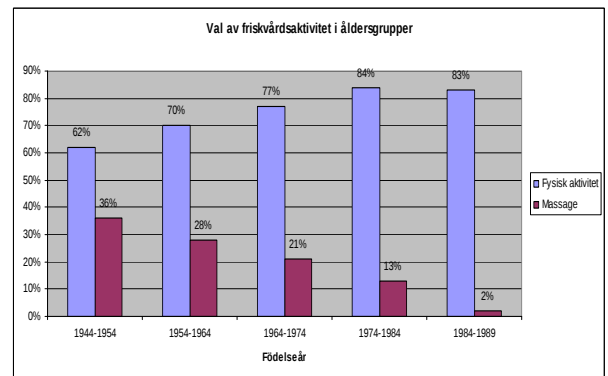
	Arbete	Privat	Tillägg	Totalt
Antal ärenden 2010, st	84	146	7	237
Antal ärenden 2009, st	94	155	-	249
Andel ärenden 2010, %	35	62	3	100
Andel ärenden 2009, %	38	62	-	100
Referensvärde Falck 2010, %	31	63	6	100
Referensvärde Falck 2009, %	36	64	-	100

Friskvårdspeng

Under 2010 sökte 1 324 personer friskvårdspeng. För 2009 var det 1 346 personer. Majoriteten av beviljade ansökningar avsåg fysisk aktivitet. Med fysisk aktivitet menas all form av kroppsrörelse, som dans, qigong, gymnastik, simning, styrketräning, racketsport med mera. Diagrammet nedan visar hur ansökningarna fördelade sig per förvaltning i procent av antalet anställda på respektive förvaltning. Barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen hade flest anställda. Kostnaden för friskvårdspeng uppgick till 718 tkr kronor.

Diagrammet nedan visar val av friskvårdsaktivitet uppdelat per åldersgrupp.

Medarbetarenkät

Alla anställda erbjöds att svara på en enkät. Den hade samma utseende som 2008 vilket därmed gav möjlighet till jämförelse (under förutsättning att arbetsplatsens utseende inte förändrats för mycket). Svartsfrekvensen ökade från 63 procent till 70 procent. NMI (nöjd medarbetarindex) ökade från 69 procent till 70 procent. 217 personer erbjöds enkäten på papper och 2 157 via mejl. Resultaten ska redovisas och bearbetas på arbetsplatserna och en handlingsplan över förbättringsområden ska vara respektive förvaltningschef och personalkontoret tillhanda senast 30 april 2011.

Rehabilitering

Chefer och medarbetare är nyckelpersoner vid arbete med rehabilitering. Personal från kansli och personalkontoret är ett stöd för chefen.

Det avtal med Tyresöhälsan om företagshälsovård som trädde i kraft 1 januari 2008 löper fram till 31 december 2012.

En sköterska vid företagshälsovården samordnar tider för rehabiliteringsmöten med anställd, chef och företagsläkare. Vid behov kallar hon också försäkringskassan personal och representant från kansli- och personalkontoret.

Under 2010 genomfördes 799 rehabiliteringsmöten på företagshälsovården. Utöver detta utfördes 113 enskilda sjukgymnastbesök och 70 ergonomträffar. Ergonomen tar både emot besök på Tyresöhälsan och gör arbetsplatsbesök.

Jämställdhet

Diskrimineringslagen trädde i kraft 1 januari 2009 och ersatte då jämställdhetslagen. Under 2010 reviderades jämställdhetsplanen i Tyresö kommun. I den beskrivs kommunens övergripande mål för jämställdhetsarbetet. Planen är utformad utifrån diskrimineringslagens krav och kommunens jämställdhetspolicy och utarbetad av kansli och personalkontoret. Samverkan skedde genom att planen behandlades i kommunens arbetsmiljögrupp och i central samverkansgrupp. Planen är antagen i kommunstyrelsen.

Kvalitetsarbete och kvalitetsuppföljning

Medborgarperspektivet ska genomsyra syftet med det övergripande kvalitetsarbetet. Målet är att Tyresö kommun ska präglas av en god serviceanda. Kommunen har sedan några år tillbaka arbetat målmedvetet med kvalitet, service och bemötande. Det har inneburit ett aktivt deltagande i flera projekt anordnade av SKL (Sveriges Kommuner och Landsting). Kommunen deltar därutöver i olika nätverk. Utbytet med andra kommuner ger ofta nya infallsvinklar och tankegångar som organisationen kan använda sig av för att ge bättre service till medborgarna.

Tyresö – Sveriges kvalitetskommun 2011?

I samband *kvalitetsmässan 2011* anordnas tävlingen *Sveriges kvalitetskommun 2011*. Syftet är att utvärdera kvaliteten på övergripande kommunledningsnivå. Kommuner som deltar i tävlingen beskriver arbetet att utveckla demokratin, verksamheten, arbetsförhållanden samt hur kommunen skapar goda förutsättningar för företag och samhälle. Deltagande kommuner utvärderas med hjälp av *kommunkompassen*. Kommunen får därigenom en genomgång av starka och svaga sidor och tips om goda förebilder. Kommunkompassen utvärderar vad och hur kommunen gör för att:

- utveckla demokratin och medborgarnas delaktighet
- utveckla effektiva verksamheter och tjänster med hög kvalitet
- skapa goda arbetsplatser och delaktiga medarbetare
- skapa goda förutsättningar för tillväxt.

Två representanter från SKL utvärderade i november 2010 Tyresö kommun. Inga resultat finns ännu från den utvärderingen. Tyresö har tidigare gjort en utvärdering med hjälp av *kommunkompassen* och har därefter arbetat med att ta fram handlingsplaner för de områden som behövde förbättras. De tidigare utvärderingarna visade att Tyresös resultat är bland de tio högsta i landet.

Invånarna är nöjda med kommunen

Tyresö genomför tillsammans med bland annat Södertörns kommunerna vartannat år undersökningar med hjälp av Statistiska Centralbyrån för att få veta vad medborgarna tycker om den kommunala servicen, om

medborgarinflytandet och om kommunen som bostadsort.

Den senaste undersökningen, som gjordes våren 2009, visade att i Tyresö är invånarna mer nöjda än i flertalet andra kommuner. Det finns dock utvecklingsområden. Tyresö fick ett lägre betyg än genomsnittet rörande förskola, grundskola och gymnasium. Många invånare är missnöjda med möjligheterna att påverka beslut och politiker. En ny undersökning genomförs våren 2011.

Kvalitetsgarantier för de vanligaste tjänsterna

Syftet med kvalitetsgarantier är att tydliggöra de kommunala tjänsterna för medborgarna. Utgångspunkten är att medborgarna har rätt att få veta vad de kan förvänta sig vad och vad de inte kan förvänta sig av kommunens tjänster.

Tyresö kommun har därför tagit fram kvalitetsgarantier för de vanligaste kommunala tjänsterna. Det är att kontinuerligt se över innehållet, förankringen, uppföljningen, dokumentationen och informationen om garantierna. Uppföljningen av kvalitetsgarantierna behöver förbättras.

God serviceanda ska utmärka kommunen

Kommuninvånarna har rätt att få besked om vilken kvalitet och service de kan förvänta sig på de tjänster som kommunen ansvarar för. Ärenden ska handläggas effektivt, snabbt och med ett kundperspektiv.

Servicecentret utvecklas

I februari 2008 startade ett nytt servicecenter. Det ska förbättra information och servicen till invånarna; frågor ska i ökad utsträckning besvaras vid första kontakten. Hit kan Tyresöborna vända sig för att få information, vägledning, ställa frågor, lämna synpunkter och klagomål, be om råd och mycket annat som gäller kommunen. Belastningen på handläggarna ska minska så att de kan koncentrera sig på mer komplicerade ärenden. En översyn av servicecentrets verksamhet och hur det kan utvecklas gjordes under 2010.

Utbildning i bemötande

Olika personalgrupper fick fortlöpande utbildning om bemötande, förhållningssätt och kommunikation.

Redovisning av kommunens kvalitet i korthet

....=Bättre än snittet

....=Cirka Medel

....=Sämre än snittet

Tillgänglighet i Tyresö kommun

Måttstock	Indikatorer	Resultat Tyresö	Genomsnitt Nätverket	Spridning Nätverket
1. Hur många medborgare får inom två arbetsdagar svar på en enkel fråga via e-post?	%	80	78	32–96
2. Hur stor del av medborgarna får kontakt med en handläggare via telefon för att svara på en enkel fråga?	% antal kontakt	65	56	35–83
3. Hur många av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de kontaktar kommunen kring en enkel fråga?	% gott bemötande	94	83	57–100
4. Hur många timmar/vecka har huvudbiblioteket i kommunen öppet utöver tiden 08–17 på vardagar?	Antal timmar / vecka	13	12	2–24
5. Hur många timmar/vecka har kommunen öppet simhallen utöver tiden 08–17 på vardagar?	Antal timmar / vecka	35	25	0–54
6. Hur stor andel av dem som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum?	%	27	78	8–100
7. Hur lång är väntetiden för dem som inte fått plats på önskat placeringsdatum för sitt barn inom förskoleverksamheten?	Antal dagar	24	20	0–66
8. Hur lång är väntetiden (dagar) för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats?	Antal dagar	58	52	1–138
9. Hur lång är handläggningstiden i snitt (dagar) för att få ekonomiskt bistånd ? Första kontakt till beslut	Antal dagar	9	14	1–41

Trygghetsaspekter i Tyresö kommun

Måttstock	Indikatorer	Resultat Tyresö	Genomsnitt Nätverket	Spridning Nätverket
10. Hur trygga känner sig medborgarna i kommunen?	Index SCB enkät av 100 poäng	52	57	41–79
11. Hur många olika vårdare besöker en hemtjänsttagare med omfattande omsorgsbehov i snitt under 14 dagar?	Antal personer	9	13	4–24
12. Hur många barn per personal är det i snitt i kommunens förskolor?	Antal barn / personal	5,1	5,4	4,2 – 6,4

Delaktighet och information i Tyresö kommun

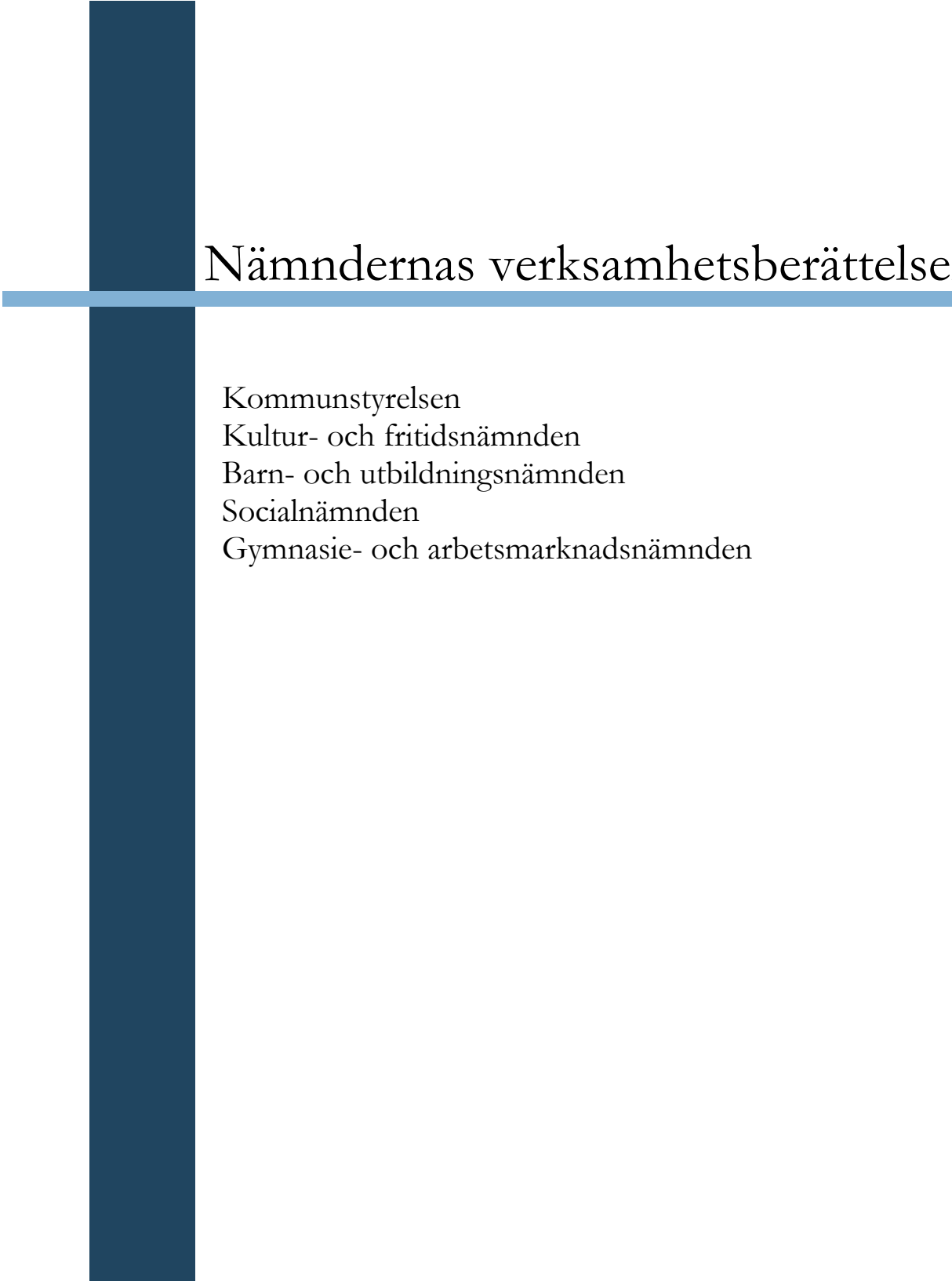
Måttstock	Indikatorer	Resultat Tyresö	Genomsnitt Nätverk	Spridning Nätverk
13. Hur många av kommunens röstberättigade röstade i senaste kommunvalet?	%	84,5	81,5	61,0–90,5
14. Hur god är kommunens information till medborgarna?	Informationsindex %	89	69	37–92
15. Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling?	Index % av 60 poäng	55	44	20–77
16. Hur väl upplever medborgarna att det har inflytande över kommunens verksamhet?	Index SCB Enkät av 100 poäng	44	42	32–55

Kostnadseffektivitet i Tyresö kommun

Måttstock	Indikatorer	Resultat Tyresö	Genomsnitt Nätverk	Spridning Nätverk
17. Vad är kostnaden för ett inskrivet barn i förskolan	Kr per inskrivet barn	122 265	115 247	87 177–144 379
18 Vilka resultat når eleverna i årskurs 5 i kärnämnena i de nationella proven	% svenska % engelska % matte	Uppgifterna saknas från skolverket		
19 Vilka resultat uppnår kommunens grundskolor i förhållande till övriga kommuner?	Andel behöriga till gymnasieskolan i %	91,1	87,8	71,4–100
20. Hur effektiva är kommunens grundskolor i förhållande till övriga kommuner?	Kostnad per betygspoäng	286	332	242–490
21. Vilka resultat når de gymnasieutbildningar som kommunens elever tar del av?	Andel elever som fullföljer gymnasiet inom 4 år	82	77	64–92
22. Vad är kostnaden för gymnasieutbildningar som kommunens elever tar del av?	Kostnad per elever som fullföljer gymnasiet	14 533	23 118	7 587–38 815
23. Vilken servicenivå har kommunens äldreboende?	Se separat bilaga	93	75	48–100
24. Vad kostar en plats i kommunens äldreboende	Kr per plats	640 575	537 184	275 943–767 300
25. Hur nöjda är brukarna med sitt särskilda boende?	Indexpoäng av 100 möjliga	76	72	59–83
26. Vilken omsorgs- och servicenivå har kommunens hemtjänst?	Andel av maxpoäng	23	22	7–30
27. Vad kostar en vårdtagare i kommunens hemtjänst	Kr per Vårdtagare	111 051	122 611	56 508–230 071
28. Hur nöjda är brukarna med den hemtjänst de erhåller?	NKI poäng av 100 möjliga	79	77	67–85

Tyresö kommun som samhällsbyggare

Måttstock	Indikatorer	Resultat Tyresö	Genomsnitt Nätverk	Spridning Nätverk
29. Hur hög är kommunens sysselsättningsgrad?	Förvärvsarbetande i % av 20–64 år	80,6	76,2	60,0–84,6
30. Hur många nya företag har startats per 1000 invånare i kommunen?	Antal nya företag per 1000 invånare	7	5,3	0,9–11,7
31. Hur många fler/färre arbetstillfällen har tillkommit/försvunnit i kommunen?	Antal per 1000 invånare	– 22	– 24	– 52,8– – 2,2
32. Hur stor andel av befolkningen får försörjningsstöd?	Andel av befolkningen i %	3	4	1–11
33. Vad ger företagarna för sammanfattande omdöme om företagsklimatet i kommunen?	Enkät svar placering av 290 kommuner	18		3 - 284
34. Hur högt är ohälsotalet bland kommunens innevånare?	Antal dagar 16-64 år	25,2	33,0	14,3–55,5
35. Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall?	Återvunnet avfall i % av mängden hushållsavfall	17	37	0–89
36. Hur stor är andelen miljöbilar av kommunens totala antal bilar?	% av totalt antal bilar	52	38	0–100
37. Hur stor är andelen inköpta ekologiska livsmedel?	% ekologisk livsmedel	9	8	0–34
38. Upplever medborgarna att kommunen är en attraktiv plats att leva och bo i?	Index SCB Enkät av 100 poäng	71	64	41–81

Nämndernas verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Socialnämnden

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

KOMMUNSTYRELSEN*

Belopp i mkr	BOKSLUT 2009	BUDGET 2010	BOKSLUT 2010	ÖVERSKOTT /UNDERSKOTT
Kostnader	586,8	593,0	634,7	-41,6
Intäkter	393,7	395,3	408,3	13,0
Netto	193,0	197,7	226,3	-28,6

Årets verksamhet

Kommundirektörens stab

En översyn inleddes för att säkerställa att kommunen har en styrprocess och en organisation som ger optimal styrning och därmed bästa möjliga resultat för medborgarna. Ett förslag till en förändrad styrprocess utarbetades efter analyser och seminarier och med ett brett deltagande från såväl förtroendevalda som chefer och andra nyckelpersoner. I början av 2011 beräknas ett beslut tas om den förändrade styrprocessen.

Översynen av förvaltningsorganisationen ledde till att en samhällsbyggnadsförvaltning bildas första januari 2011. Därmed skapas bättre förutsättningar för en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och mer utrymme för strategiskt arbete och långsiktighet i verksamheten. Inom den nya förvaltningen samlas i huvudsak den verksamhet som tidigare bedrivits inom stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret.

I det fortsatta arbetet ses organisationen över för övrig verksamhet under kommunstyrelsen. Förslag härom presenteras under våren 2011.

Informationsarbete

För att informera om omvandlingen av Östra Tyresö inleddes en kampanj en webbplats, elektroniska nyhetsbrev, artiklar, annons och affischer.

Inför valet 2010 gjordes också en kampanj för att lyfta fram de kommunala frågorna, engagera förstagångsväljare och höja valdeltagandet. Kampanjen bestod av en webbplats med kalender för möten och debatter, artiklar, annonser, utställning, informationsmaterial till invandrarföreningar med mera.

Informationsenheten tog över produktionen av kommunens taltidning från Servicecenter. Taltidningen utkommer nu i samband med utgivningen av månadsbilagorna och innehåller även webbnyheter, evenemangstips och nyheter från Synskadades riksförbund.

Brottsförebyggande arbete

Grannsamverkan fick en skjuts framåt genom kontinuerliga möten, information via hemsidan samt mejl till kontaktpersoner. Nu finns ett nätverk med drygt 130

personer i kommunen, vilket är en ökning med drygt 200 procent sedan 2009.

Skytning i samband med bostadsinbrott fortsatte tillsammans med polisen och trafikskolorna. Arbetet uppmärksammades nationellt: ett polisstipendium och i och genom den svenska uttagningen i European Crime Prevention Award. Dessutom är antalet bostadsinbrott lågt jämfört med övriga länet. I Tyresö har bostadsinbrott (försök och fullbordade) minskat de senaste åren (– 10 % 2008, – 27 % 2009) men under 2010 ökade inbrotten med tre procent. För övriga länet har den årliga ökningen i snitt varit hög.

Säkerhet och beredskapsarbete

En krisövning med två av kommunens värmestugor genomfördes under 2010. Personal från bland annat barn- och utbildningsförvaltningen och två skolor deltog. Dessutom testades respektive skolans reservkraft. Erfarenheter från övningen sammanställdes och utgör underlag för förbättringsområden.

Det systematiska brandskyddsarbetet startade och många verksamheter kom långt i sitt arbete. Det har inneburit en stor medvetenhet om ansvaret och behovet av kunskap för att hålla ett skäligt brandskydd.

Alkohol och tobak

Målet om tillsyn minst en gång per år på varje försäljningsställe uppfyllades inte helt (inspektioner av tre serveringsställen och tolv butiker sköts upp till början av 2011 på grund av stor arbetsbelastning under hösten). Resultatet av inspektionerna visar att de flesta restaurangerna sköter serveringen av alkoholdrycker på ett bra sätt. Brister på några serveringsställen antecknades när det gällde kassarutiner och kunskap hos serveringsansvariga. Felaktig marknadsföring noterades på ett par ställen. Under året återkallade kommunstyrelsens delegationsutskott två serveringstillstånd. När det gäller butiker som säljer tobak och folköl saknades egenkontrollprogram och skyltar om åldersgränser i några butiker. Säkerhetsenheten har delat ut åldersdekal och exempel på egenkontrollprogram till dessa butiker. Felaktigt märkta tobaksprodukter påträffades.

* Byggnadsnämndens verksamhet bedrivs inom stadsbyggnadskontoret, som ingår i kommunstyrelseförvaltningen. Nämndens verksamhet redovisas som en integrerad del av kommunstyrelseförvaltningens verksamhet.

Servicecentret

En utvärdering av servicecentrets verksamhet visade att mycket av uppdraget har utförts under de två första verksamhetsåren. En handlingsplan har fastlagts för fortsatt utveckling av service till Tyresöborna. Under hösten utarbetades ett förslag till samordning av servicecentret, tekniska kontorets kundtjänst och växeln för att uppnå *en väg in*.

Servicecentret utvecklade en gemensam kunskapsbank på intranätet som ett stöd för att effektivt och korrekt kunna besvara av frågor och sköta handläggningar.

Antalet frågor till centret ökade från 14 600 (2009) till 20 750 (från juni inkluderas placeringshandläggarens 1 890 frågor i statistiken).

Nära hälften av frågorna kommer via besökare till servicecentret. Andelen frågor via mejl ökade från 8,6 till 13,9 procent och minskade via telefon från 42,4 procent till 37,3 procent.

Handläggningsuppdrag	2009	2010
Parkeringstillstånd	213	247
Färdtjänst	416	448
Faderskap	276	274
Vigslar	103	130
Förmedlade seniorbostäder	7	10
Dödsboanmälningar	15	20
Skuld och budget personer	87	102
Placerade barn i förskola	789	921

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets verksamhet påverkades kraftigt till följd av personalförändringar (stadsbyggnadschefen slutade och tjänsten som bygglovschef var vakant under större delen av året m.m.). En ny samhällsbyggnadsförvaltning skapades genom tekniska kontoret och stadsbyggnadskontoret slogs ihop. Den träder i kraft första januari 2011.

Året innebar en återhämtning till mer normala nivåer på ärendena efter lågkonjunkturen som präglade de två föregående åren. Det märktes främst på antalet förrättningsärenden och nybyggnadskartor.

Samarbetet med tekniska kontorets anläggningssida ökade. Det medförde färre antal *övriga mätuppdrag* eftersom utrymmet att äta sig dessa minskade.

Enligt kommunens kvalitetsgarantier för bygglov ska en nybyggnadskarta levereras till beställaren inom tre veckor. Under 2010 ökade andelen leveranser som inte uppfyller kvalitetsgarantin från 30 procent till 34 procent. Däremot sjönk den genomsnittliga leveranstiden från 2,5 till 2,4 veckor.

En *bygglovvecka* anordnades i mars med öppet hus, utställningar och föreläsare för att informera allmänheten om bygglov och bygganmälan.

Arkiv: Ett nytt arkiv ordnades med nytt system för förvaring av pågående ärenden.

Ett omfattande arbete lades ner på hemsidan för att ge allmänheten med flera intressenter en tydligare information om byggandet i Tyresö

Tekniska kontoret

Den starka kylan och det rikliga snöfallet orsakade kraftigt höjda kostnader för såväl uppvärmning och snöröjning som skador på egendom. Mängden spillvatten ökade på grund av den omfattande snösmältningen, vilket medförde högre kostnader för avloppsreningen. Kostnaden för snöröjning och dess följdskador översteg budgeten med 13 miljoner. De största utgifterna var taksrottning och bortforsling av snö.

Ett antal stora investeringsprojekt påbörjades; exempelvis om- och tillbyggnad av Nyboda skola och nybyggnad av en simhall (i privat regi) som ska ersätta den befintliga simhallen. Vidare beslutades att centralkökets verksamhet ska avvecklas.

Projektering av en framtida evenemangshall vid Nyboda med plats för 800 åskådare gjordes.

Tre förslag på en ny centrumskola, *Nyboda skola*, togs in och enheten fick i uppdrag att projektera och kostnadsberäkna Swecos förslag om en *kunskapsgalleria*.

En förstudie kring kommunens lokalförsörjning av administrativa lokaler på lång sikt är påbörjad. Förstudien kommer att innehålla flera alternativ samt en redovisning av de olika förslagens konsekvenser.

Kommunhuset i Tyresö centrum, *vita huset*, fick en ny fastighetsägare i Hemfosa Fastigheter.

För att säkerställa att alla beställda arbeten blir utförda och betalda, mottagningsattesterar alla inom enheten sina egna fakturor.

Under året tecknades fyra ramavtal med entreprenörer. Avtalen gäller under fyra år vilket troligen innebär att varken fastighet och tekniska kontoret behöver göra ytterligare ramupphandlingar under de närmaste åren.

Årets utfall för det planerade underhållet inklusive det extra anslaget på fem miljoner blev totalt 16,5 miljoner. Underskottet när det gäller underhållet börjar bli alarmerande; mer och mer underhåll skjuts på framtiden. Underhållsplanen från 2008 gällande alla fastigheter resulterade i ett framtida årligt behov på 25–30 miljoner för löpande underhåll.

Elpriserna blev cirka 20 procent högre. Fossilfri el upphandlades till ett pris av 0,73 öre per kilowattimme.

Ett system för internhyror utreddes, delvis föranledd av en ny lag gällande privat och kommunal verksamhet. En omvärldsanalys samt samarbetet inom Södertörn, resulterade i ett förslag som ska läggas fram för beslut i

början av 2011. Systemet beräknas att träda i kraft under 2012.

En fortsatt översyn av kommunens externa hyresavtal gjordes. Den resulterade i att flera avtal sades upp och omförhandlades till kommunens fördel.

Fastighetsenheten fortsatte arbetet med förebyggande underhåll i stället för att åtgärda akuta fel. Syftet är att spara pengar samt att få nöjdare hyresgäster med färre felanmälningar. Under 2010 anmälades 6 997 arbetsorder. Av dessa åtgärdades 3 708 med egen personal. Under 2009 registrerades 5 479 arbetsorder och 2 769 åtgärdades med egen personal. Förklaringen till ökningen är att det tar tid att ändra arbetssättet. All personal på fastighetservice fick ett eget tekniskt specialområde att förkovra sig inom. Avsikten var att minska utnyttjandet av entreprenörer.

Nyckeltal

Nyckeltal	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal kvm i egna fastigheter	184 571	182 859	185 920
Bruttokostnad i egna fastigheter, kr/kvm	926	942	1049
Energiförbrukning i egna fastigheter, kr/kvm	154	161	176
Antal kvm i inhyrda fastigheter	31 731	32 544	31 050
Bruttokostnad i inhyrda fastigheter, kr/kvm	1 347	1 372	1 441
Hushållsavfall i ton	9 332	9 279	9 446
Grovavfall i ton	7 593	9 320	10 582
Farligt avfall i ton	119	119	143
Underhållsytta gator och vägar i kvm	1 314 360	1 326 686	1 326 986
Kostnad barmarks-väghållning kr/kvm	8,96	7,1	7,79
Kostnad vinterväghållning kr/kvm	6,08	10,51	18,58
Försält vatten i tusen kbm	2500	2 638	2 625
Inköpt vatten i tusen kbm	3 279	3 282	3 381
Avlett vatten i tusen kbm	4 513	3 940	4 388
Antal löneutbetalningar/handläggare/månad	720	796	920

Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsen redovisade ett underskott på 28,6 miljoner. Den viktigaste orsaken är den omfattande nederbörden av snö, vilken ledde till underskott på fastighetsenheten med 13 miljoner och för väghållning med 8 miljoner. Vidare gjorde fastighetsenheten extra underhållsinsatser för cirka 7 miljoner. Mindre överskott mot budget redovisades för stadsbyggnadskontoret och

renhållningsverksamheten. Servicekontoret samt kansli- och personalkontor redovisade underskott. Dessa uppvägdes dock av överskott inom kommundirektörens stab.

Framtiden

Stadsbyggnadskontoret

Bostadsmarknaden har efter finanskrisen utvecklats starkt och trots räntehöjningar m.m. bedöms bostadsmarknaden i Tyresö som relativt stabil. Närheten till Stockholm och kommunens attraktivitet gör att intresset från byggherrar att verka inom kommunen är stort. Den byggbara marken är emellertid begränsad och har i många fall egenskaper som gör den kostsam, tidskrävande och komplicerad att exploatera. Det innebär att många faktorer måste samverka för att projekten ska realiseras. Bostadsbyggandet kan därför variera från år till år.

Följande bostadsprojekt kan bli aktuella under 2011 och 2012:

Tyresö centrum

En av de viktigaste framtidsfrågorna för kommunen är utvecklingen av Tyresö centrum.

Förutom en utbyggnad av de kommersiella ytorna behöver centrumområdet kompletteras med nya bostäder.

Planen för höghus och affärslokaler vid Coop vann laga kraft 2008, men finanskrisen innebar att byggherren JM valde att inte fullfölja projektet. Tyresö Bostäder bygger för närvarande 75 lägenheter för äldre vid Björkbacken. Bygget beräknas vara klart under 2011. I Västra Farmarstigen byggs 80 hyreslägenheter i Tyresö Bostäders regi. Bygget beräknas vara klart under 2011. Planen för 200 bostäder inom kvarteret Järnet vid den nya entrégatan till centrum beräknas antas under 2011 och byggstarten kan ske under 2012.

Även planarbetet för ett nytt bostadsområde vid Bäverbäcken har kommit långt. Fortfarande kvarstår dock förvärvet eller bytet av två privatägda fastigheter innan planen kan realiseras.

Planarbetet för Nyfors kommer att påbörjas under 2012.

Tyresö Strand

Tyresö Strand har under de senaste åren utvecklats till ett mycket attraktivt bostadsområde med stora kvaliteter. Den sista detaljplaneetappen av Tyresö Strand beräknas byggas ut under 2012 och arbetet med att omvandla området till permanent standard är då därmed avslutat.

Utbyggnaden av Strandudden, seniorbostäder i kvarteret Porträttet och den första etappen av området Strandängarna påbörjas under 2011. Planläggningen av Trädgårdsstadens tredje etapp går 2011 in i ett intensivt skede med samråd och utställning av planen.

Östra Tyresö

Omvandlingen av de östra kommundelarna innebär en stor belastning på den kommunala ekonomin eftersom planläggningen och utbyggnaden kräver stora kommunala investeringar, som endast till viss del kan finansieras av taxor och avgifter.

Trycket att bygga ut befintliga fritidshus till permanentstandard är stort, vilket gällande planer inte medger. En översyn av strategier och riktlinjer för hantering av bygglov och planläggning kommer att göras under 2011.

Utbyggnaden av etapp 6, Måsvägen och etapp 5, Orrnässet kommer att pågå under 2011 och 2012. När dessa två etapper är fullt utbyggda kan gatukostnader för de första fyra förnyelseplanerna på Östra Tyresö debiteras.

Planen för etapp 7, Solberga är färdig att antas men avvaktar ett överklagandet.

Planarbetet för etapp 9 kommer att påbörjas under 2011.

Väg och trafik

Tyresö kommun har antagit en klimatstrategi med mål och åtaganden. EU:s *borgmästaravtal* är underskrivet. Det innebär att kommunen sätter högre klimatmål än EU kräver. Kommunen är även medlem i samverkansprojektet *biogas öst* (som verkar för mer biogas i regionen) och spårbilsnätverket *Kompass* (som verkar för spårbilens introduktion i landet). I olika sammanhang (t ex medborgarundersökningar) nämns ofta Tyresös närhet till naturen och havet som viktiga fördelar. Synen på tillgänglighet för alla medborgare har skärpts både nationellt och internationellt, bland annat i EU:s handikappstrategi 2010–2020 och i den nya plan- och bygglagen som gäller från andra maj 2011. Nollvisionen ska utgöra grunden för allt trafiksäkerhetsarbete enligt beslut i riksdagen.

2011 kommer att präglas av arbete med klimat, naturvård, hållbara transportsätt, tillgänglighet och trafiksäkerhet. Enheten kommer att verka för att åtaganden enligt klimatstrategin genomförs och för att ta fram en energieffektiviseringsstrategi i enlighet med de statliga stöd som är beviljade.

Enheten kommer att arbeta med tillgänglighet enligt den handikapplan som ska antas i början av 2011 och tillsammans med gatu- och parkenheten åtgärda enkelt avhjälpna hinder.

Ett nytt naturreservat (Dyviks lövängar) ska inrättas och arbetet med ytterligare ett naturreservat (Klövberget) ska påbörjas.

Det nödvändiga arbete med hållbara transportsätt fortsätter och med de medel som är avsatta (trafiksäkerhetsåtgärder och säkra skolvägar).

Vatten och avlopp

Den pågående utbyggnaden av va-systemen, i främst Östra Tyresö, medför fortsatt ökade behov av tekniska kapacitetsförbättringar och viss förändring i befintliga, mottagande delar av va-nätet. Ett allt mer åldrande va-nät i delar av kommunen kräver ökade tillsyns- och underhållsinsatser samt att förnyelsetakten i ledningsnäten behöver påskyndas.

Va-verksamheten har påbörjat en gradvis anpassning till att en klimatförändring även innebär ökade behov av att se över dimensionering och magasineringsförmågorna i befintliga och nya delar av ledningsnät och tillhörande anläggningar. Parallellt med detta pågår ett löpande och i vissa fall kostsamt arbete med att förändra befintliga anslutningar och anläggningar. Detta berör främst kommunens äldre delar där förändringarna även måste ske i samråd med berörda fastighetsägare. Allt för att minska belastningen på befintliga spill- och dagvattenanläggningar vid perioder av ökade regnmängder och höga grundvattenstånd.

Renhållning

Inom renhållningsverksamheten pågår ständigt förändringar i takt med skärpta lagar och strävan att minska avfallets mängd och risker. Dessutom ska verksamheten så långt möjligt bidra till att uppfylla nationella och lokala miljömål bland vilka resursutnyttjandet och återvinning har hög prioritet.

Verksamheten ska göra en ny upphandling av renhållningsentreprenader 2011. Den ska anpassas till en övergång till behovshämtning för alla enbostadshus i kommunen. Det kan bidra till minskade avfallsmängder i takt med att hushållen källsorterar mer. I entreprenaderna ska även ingå insamling av matavfall som en resurs för samhällets ökade behov av biogas.

En fortsatt stark konjunktur innebär en ökad konsumtion och därmed ökade avfallsmängder av främst grovavfall. Det påverkar verksamheten vid kretsloppscentralen och påföljande behandlingskostnader för avfall.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

	BOKSLUT 2009	BUDGET 2010	BOKSLUT 2010	ÖVERSKOTT /UNDERSKOTT
Belopp i mkr				
Kostnader	60,6	59,5	58,9	0,6
Intäkter	7,0	6,4	7,0	0,7
Netto	53,6	53,1	51,8	1,3

Årets verksamhet

Biblioteket och kulturavdelningen slogs samman till en avdelning med namnet Tyresö bibliotek & kultur. Biblioteket var den mest besökta verksamheten i kommunen. En enkät visade 96 procent nöjda besökare. För att nå ut till fler människor ökade biblioteket öppettiderna till 5 735 timmar per år (5 344). Det åstadkoms genom att biblioteket är obemannat en timme varje vardagsförmiddag (120–125 tim/v) samt genom att besöken från förskolor och skolor lades utanför ordinarie öppettider (ca 10 tim/v).

Projektet *läskonster* avslutades vilket syftat till att presentera och levandegöra läsoplevelser för skolbarn på ett nytt sätt. Projektet väckte stort intresse och andra bibliotek gjorde studiebesök för att ta del av metoden som nu tillämpas i Tyresö.

Ett digitaliseringsprojekt pågick där förvaltningar samarbetade om att publicera information om kulturhistoriska miljöer på kommunens hemsida. Fler bilder, dokument och länkar kommer successivt att publiceras.

För att underlätta för föreningar att söka information, byggdes en föreningsportal upp där allt material på kommunens hemsida samlas bakom en gemensam ingång. Portalen lanseras i februari 2011. Ett annat projekt som påbörjades var en ortsportal på Wikipedia, vars syfte är att få medborgarna att dela med sig av sina kunskaper om kommunen.

Kulturenheten tog över ansvaret för arrangemang i slottsområdet och första mars fördes kommunens ungdomskafé, *Café Bonza*, över till kulturenheten.

I konsthallen arrangerades åtta utställningar och sammanlagt 26 000 personer besökte konsthallen. Julsalongen hade även i år ett högt deltagarantal; hundra Tyresöbor lämnade in konstverk. Många ungdomar var aktiva i konsthallen och bildverkstaden. Under våren byggde ungdomar från gymnasiets medie- och designprogram den årliga elevutställningen i konsthallen. Under hösten gestaltade elever från Forellskolan sin hemkommun i *mitt Tyresö*.

Den nya skateparken (*Skatepark 135*) invigdes – 700 kvadratmeter nedanför Bollmoradalens kyrka. Parken fick sitt namn efter en omröstning på webben där Skatepark 135 fick flest röster och som avser de

tre första siffrorna i Tyresös postnummer. Dessutom invigdes två nytt elbelysta motionsspår runt Barnsjön (2.3 km och 3.5 km). I september arrangerades Tyresöfestivalen med kända artister tillsammans med fritidsgårdarna. Nationaldagsfirandet förlades detta år utomhus i Tyresö kulturcentrum Kvarnhjulet. *Medeltidsdagarna*, som genomförs tillsammans med lokala näringsidkare och föreningar, lockade 6 300 personer.

En fortsatt satsning gjordes på utbildning av föreningarnas styrelser och föreningsledare. I samarbete med idrottens studieförbund, SISU, arrangerades en föreningskonferens.

Flera förbättrande insatser av fritids- och kulturutbudet gjordes för personer med funktionsnedsättning. Bland annat kommer en livsstilsundersökning bland särskoleelever att sammanfattas i en forskningsrapport. Fritids- och kulturutbudet inventerades. Det resulterade i en katalog tillsammans med Haninge och Nynäshamn som vänder sig till barn och ungdomar som behöver extra stöd.

Anläggandet av Dalskolans nya idrottshall fortskred. Det blir en fullstor idrottshall som specialanpassas för gymnastikträning. Den får bland annat en 15 meter lång trampolinbana nedsänkt i golvet. Hallen specialanpassas för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Invigning i mars i 2011.

Nyckeltal

Biblioteket installerade en ny webbräknare. Dessa besök ingår inte i besöksredovisningen nedan. Antalet unika besök på webben var 57 182. Antalet öppettimmar ökade till 5 735 (5 344).

I kulturskolans verksamhet deltog 1 008 elever i sång och spel, teater, dans, bild och musiklektioner. Vid årsskiftet stod 300 (282) barn och ungdomar i kö till kulturskolan. Kötiden var mellan 1,5 och 2 år.

Fritid	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal deltagare i föreningslivet, 7–20 år	9 191	9 220	9 316
- varav flickor	4 129	4 171	4 216
- varav pojkar	5 062	5 049	5 100
Kultur	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Öppetimmor/vecka vid biblioteken	5 309	5 334	5 735
- antal besökare	281 071	278 247	294 822
- antal utlån	261 022	264 031	254 792

Fritidsenheten gör en större satsning på information. Det kommer i första hand beröra fritidsenhetens hemsida via en Föreningsportal.

Ekonomisk uppföljning

Kultur- och fritidsnämnden redovisade ett överskott på 1,4 mkr.

Framtiden

På biblioteket fortsätter den tekniska utvecklingen. Självbetjäning via webb och efterfrågan på nya medieformer ska attrahera nya låntagargrupper. Den nya interaktiva hemsidan *Arena* byggs upp och utvecklas tillsammans med den nya tjänsten *my library* för smarta telefoner. Ambitionen är att förbättra bibliotekets service mot främst personer under 25 år.

Biblioteket fortsätter med satsningen *boka en tjänst* för att erbjuda digital delaktighet för dem som riskerar att stå utanför samhällets webbinformation och e-tjänster. Möjligheten att införa ett laddningskort bibliotekskort undersöks. Kortet ska gå att kombinera med andra kommunala tjänster.

På biblioteket i Tyresö centrum erbjuds ytterligare obemannat öppethållande (förmiddagar 9–10).

Två starka trender påverkar den allmänskulturella verksamheten, kulturskolan, ungdomskaféet och naturskolan. Den ena trenden är samarbete, exempelvis att fler kommuner erbjuder undervisning när det inte finns tillräckligt underlag i enskilda kommuner. Den andra trenden är digitaliseringen som kan möjliggöra direktsända operavisningar, fotbollsmatcher, storbildskonferenser m.m. i hög kvalitet. Digitaliseringar sker även av kommunarkiv, lokalhistoriska arkiv och kommunernas konstinnehav som därmed blir tillgängliga för medborgarna. Flera kommuner har redan välutvecklade arkiv som är tillgängliga för allmänheten.

En kultur- och idrottsgala kommer för första gången att genomföras i mars. Evenemanget är ett sätt att uppmärksamma framstående medborgare för goda insatser inom idrotts- och kulturlivet.

Stor vikt kommer att läggas på utbildning av föreningsledare och styrelser. Efterfrågan och behovet är stort.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

	BOKSLUT	BUDGET	BOKSLUT	ÖVERSKOTT
Belopp i mkr	2009	2010	2010	/UNDERSKOTT
Kostnader	838,0	863,2	885,0	-21,9
Intäkter	78,0	76,5	88,7	12,2
Netto	760,0	786,7	796,4	-9,7

Årets verksamhet

Ansvar och finansiering

Nämndens ansvar är förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, fritidsgårdar, obligatorisk särskola samt skolhälsovård för grundskolan och särskolan. Förskola och grundskola finansieras i huvudsak via peng per barn eller elev. Särskoleverksamheten och fritidsgårdarna finansieras via anslag. De kommunala förskolorna och grundskolorna bedrivs som resultatenheter.

Strategiska utvecklingsområden

För att anpassa fördelningen av platser till medborgarnas önskemål görs kontinuerligt prognoser och översyn av utbudet. Inom förskolan ses för närvarande antalet platser i Trollbäcken och centrum över. I skolvalet 2010 fick i stort sett samtliga familjer sitt förstahandsval till förskoleklass tillgodosett. I valet 2010 till åk 6 hade kommunen svårare att möta familjernas val, eftersom Dalskolan fick många fler sökande än platser.

Från 2010 erbjuds elever i åk 4–9 med två kilometer eller mer till närmaste skola terminskort för buss.

Under 2010 stängde Nyboda skola för om- och tillbyggnad och eleverna fick plats i Forellskolan. Den nya skolan på Nybodaområdet är klar hösten 2012. I Östra Tyresö planeras för en utbyggnad av Strandskolan.

Sedan 2010 har barn till föräldralediga och arbetslösa rätt till fritidshemsplats i Tyresö kommun. Reformen har inneburit nya möjligheter att integrera skola och fritidshem.

För den goda boendemiljön är tryggheten viktig, både under skoldagen och på fritiden. I projektet *trygg och säker skola* arbetar kommunen med Nacka och Värmdö för att ta fram en certifieringsmodell. Stimmets skola är en av piloterna och förväntas bli certifierad i början av 2011.

Fritidsgårdarna arbetar med att skapa trygga, demokratiskt styrda och kvalitativa miljöer för Tyresös ungdomar. Ett tillskott till den verksamheten är *träffpunkt Brevik*, som startade våren 2010 i samarbete med villaägareföreningen i området.

Kvalitet och service

Kvalitet och hög måluppfyllelse är central i all utbildning. För att ge alla elever möjlighet att utvecklas optimalt satsar kommunen på kompetensutveckling av lärare:

- Den treåriga satsningen på utbildning inom PIM (*praktisk it- och mediekompetens*) inleddes för 300 pedagoger och skolledare.
- Sammanlagt 16 barnskötare, förskollärare och pedagogiska ledare studerade inom förskolelyftet.
- Inom *lärarhyftet* studerade 22 personer enskilda ämne liksom inom specialpedagogik och estetiska lärprocesser. Deltagarna erhåller 80 procent av sin lön under studietiden.
- Satsningen på utbildning i VIS (*verksam i skolan*) fortsatte som hjälper personalen att hantera elever med koncentrationssvårigheter.
- Pedagogforums nätverk av förskollärare i förskola och förskoleklass träffades regelbundet för kompetensutveckling och pedagogiska diskussioner.
- Barnskötare deltog i en kvällsföreläsning om förskolans läroplan och pedagogisk dokumentation.

Tyresö Vetenskapliga Akademi (IVA) fortsatte. Under hösten deltog 40 elever, i främst åk 5–6, med stort intresse för naturvetenskap och teknik.

Sommarskolan för elever som inte nådde målen i något av kärnämnen i åk 7–9 erbjöds extra undervisning under sex dagar. Elever som just slutat åk 9 fick sin undervisning veckan efter skolavslutningen. Sex elever nådde godkänt betyg i matematik och kunde därigenom söka ett nationellt gymnasieprogram. Totalt deltog över 70 elever i sommarskolan som finansierades med statsbidrag.

Premieskolan för elever i åk 8 med de högsta meritvärdena i respektive skola samlade 15 elever. Tillsammans med en lärare ägnades en vecka av sommarlovet åt studiebesök på museer och universitet bland annat.

Statsbidraget på 2 467 500 kr för att stärka läsning, skrivning och räkning i åk 1–3 användes till personalförstärkningar, kompetensutveckling, inköp av läromedel, kompensatoriska hjälpmedel samt elevdatorer.

Särskilt fokus lades på kvalitetsarbetet i särskolan. En föräldraenkät genomfördes för första gången och resultatet låg till grund för handlingsplaner i de berörda skolorna. Övergångsplaner togs fram som ska säkra

trygga övergångar mellan skolformer och skolstadier. Informationen om särskolan hemsida utvecklades.

Extra medel satsades på ny teknik i förskolan och grundskolan. Uppbyggnaden av digitala klassrum fortsatte med interaktiva skrivtavlor, elevdatorer och trådlösa nätverk. En särskild tekniksatsning gjordes på elever i särskolan och på elever i behov av särskilt stöd. Även kommunens skoldatatek försågs med modern högteknologisk utrustning. Åtkomsten till e-tjänster utvecklades enligt krav av Datainspektionen.

Skolhälsovården genomförde vaccinerings mot den nya influensan. Skolhälsovårdens journalsystem flyttades över till en ny plattform.

Sex kommunala skolor fick egna tillagningskök för att höja kvaliteten på skolmaten.

Ekonomi följdes upp på olika sätt. Förutom en kvartalsrapport efter mars månad samt en delårsrapport i augusti sammanställdes löpande en månadsrapport med senaste månadens ackumulerade resultat. Rapporterna innehöll dessutom en prognos för helåret. Dessutom gjordes en kontinuerlig uppföljning av enheternas ekonomiska resultat. För att bidra till en fortsatt en god ekonomisk hushållning och öka kvaliteten i ekonomiarbetet införde förvaltningen ett nytt budget- och prognosverktyg. Enheterna Fårdala och Stimmets slogs ihop till en resultatenhets med två skolor och fem förskolor. Genom sammanslagningen ökar flexibiliteten i organisation och ekonomi.

Genom arbetet i *Tyresö återvändarskola* och i det nya projektet *en skola för alla*, arbetar förvaltningen för att fånga upp och stötta elever i behov av särskilt stöd och ge dem möjlighet att lyckas i skolan. *En skola för alla* verkar för att utveckla skolornas kompetens så att fler elever i behov av särskilt stöd kan få sin skolgång i Tyresö istället för att placeras i en annan kommun. Skolorna erbjuder stöd för att utveckla sitt arbete med elever med stora stödbehov. Målet är att eleverna ska erbjudas god utbildning efter sina förutsättningar så nära hemmet och sitt naturliga sociala sammanhang som möjligt. Under 2010 vände trenden de senaste åren med ökade kostnader för externa placeringar på bekostnad av möjligheter till individinriktade resurser till elever och barn i behov av särskilt stöd.

Kvalitetsgarantier och synpunktshantering

Enheterna bedömer att kvalitetsgarantierna uppfylls väl för förskola, grundskola, obligatorisk särskola samt fritidsgårdar. Det tidigare systemet för att hantera synpunkter ersattes av en ny modell för alla kommunens skolformer. Systemet, som är webbformulär, nås via hemsidan. Det började marknadsföras under hösten.

Förändringar i volym och efterfrågan

Under 2010 skedde inte någon större förändring av antal förskolebarn. Det var ett fåtal fler barn i förskola och något färre i familjedaghem. De familjer som valt att nyttja vårdnadsbidraget var något färre mot året före.

Antalet elever i grundskolorna minskade medan eleverna i friskolor fortsatt att blir fler (50 fler elever i friskolor

och 104 fler elever än budgeterat). Reformen *skolbarnomsorg för alla*, där elever med arbetslösa eller föräldralediga föräldrar har rätt att ha skolbarnomsorg, visade sig mer populär än väntat. Fler elever jämfört med 2009 valde att nyttja skolbarnomsorgen på eftermiddagarna. Dessutom ökade antalet elever som nyttjar skolbarnomsorgen i åk 4-6 ökat betydligt. 196 fler elever nyttjade skolbarnomsorgen mot föregående år.

Antalet elever i Tyresös obligatoriska särskola steg med fem elever sedan 2009. Antalet elever i särskola, friskolor eller i andra kommuners obligatoriska särskolor minskade något. Däremot blev antalet elever från andra kommuner i Tyresös obligatoriska särskola dubbelt så många jämfört med vad som var budgeterat.

Under året fick 408 elever skolskjuts, 261 elever erhöj terminskort för SL-buss och 147 åkte med skolbil, skolbuss eller specialtransport (varav 54 var modersmåls elever). Skolskjutsreformen bidrog till att 34 fler elever fick terminskort för SL-buss, trots att elevantalet sammanlagt minskade under samma period.

Nyckeltal

	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Slutbetyg, genomsnittligt meritvärde	214,2	217,7	210,4
Slutbetyg, andel i % elever som nått minst godkänt betyg i samtliga ämnen	77,5	80,1	73,5
Slutbetyg, andel i % elever som är behöriga till nationellt gymnasieprogram	91,8	91,7	91,1
Antal lärare per 100 elever i grundskolan	7,4	7,4	7,2
Antal barn per årsarbetare i förskolan totalt kommunal/enskild	5,6/5,8	5,1/6,6	5,9*
Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i förskolan totalt (kommunal/enskild)	(45/42)	(43/32)	Ej tillgänglig statistik

* Intern statistik inskickad till SCB november 2010. Ingen officiell statistik är presenterad.

Ekonomisk uppföljning

Sammanfattning av resultat

Nämndens verksamheter redovisade ett totalt nettounderskott på 9,6 miljoner. Resultatenheterna visade sammantaget ett negativt resultat eftersom de använt delar av sina tidigare inarbetade överskott.

Budgetavvikelse per anslag:

- Förvaltningsgemensamt + 0,3 miljoner
- Förskolan + 9,6 miljoner
- Grundskolan – 21,9 miljoner
- Särskolan + 2,5 miljoner
- Fritidsgårdarna – 0,1 miljoner

Förvaltningens nettokostnader ökade jämfört med föregående år. Barn- och utbildningsnämnden fick ett extra anslag på 12 miljoner kronor. Pengarna lades på teknikutveckling i förskola och grundskola samt på barn i behov av stöd. Åtta miljoner satsades på investeringar, framför allt i teknik i undervisningen. Två miljoner satsades på barn i behov av särskilt stöd samt två miljoner på förskolan. Fristående förskolor och skolor fick motsvarande extra ersättning per barn eller elev som verksamheter driven i kommunal regi.

Kommentarer till budgetavvikelser

Nämnden beslutade att skriva av resultatenheterna Strands och Nybodabergs kvarvarande underskott på 2,9 miljoner kr. Nyboda och Forellens underskott på 8,9 miljoner kr skrevs av i samband med nedläggningen av Nyboda skola. Det bidrog till lägre resultat för grundskolan och förskolan.

Den förvaltningsgemensamma verksamheten noterade ett mindre överskott. Det var högre kostnader än budgeterat för löner, it och övriga kostnader samtidigt som kostnaderna för nämnden och lokaler blev lägre än budgeterat.

Förskolan visade ett överskott på 9,6 miljoner kronor vilket främst berodde på högre intäkter från andra kommuner samt att färre barn än väntat nyttjade barnomsorgen. Föräldraintäkter sjönk med knappt fem procent på årsbasis med anledning av införandet av den utökade allmänna förskolan. Förskolan noterade högre bruttokostnader, bland annat till följd av den särskilda satsningen på förskolan motsvarande 2 miljoner. Kostnaden per barn ökade från 98,5 (2009) till 100,4 tkr i löpande priser.

Utöver avskrivningen av underskottet för de nämnda skolorna består underskottet på grundskolan till stor del på att allt fler elever valde friskolor vilket ledde till ökade kostnader. Riksdagen beslutade inför budgetåret 2010 om nya regler för bidragen till fristående verksamheter. I bidraget till friskolor ska bland annat kompensation för

Förskola	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Antal barn i förskola	2 684	2 692	2 696
Antal barn i familjedaghem	118	110	107
Vårdnadsbidrag	51	52	61
Utnyttjandegrad %	91,6%	93,5%	93,5%
Kostnad/barn i förskola, tkr	99,3	98,5	100,4
Kostnad/barn familjedaghem	71 800	74 100	75 500
Kostnad//barn vid vård av eget barn	44 800	35 000	34 400
Finansiering av kommunalskatt i %	87,2%	87,2%	86,7%
Finansiering av övriga intäkter	12,4%	12,8%	13,3%
Grundskola	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Elever i Tyresö grundskolor åk 1-9	4 917	4 816	4 738
varav elever från andra kommuner	99	96	94
Elever i annan kommun	123	120	99
Elever i friskolor	552	581	631
Elever i förskoleklass	608	608	616
Särskola	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Elever i Tyresös obligatoriska särskola	38,5	38,5	45,0
Särskoleelever i friskolor eller andra kom. oblig. särskolor	11,5	12,0	10,0

hyra och administration ingå. Hyran som förvaltningen betalar för egnaskollokalerna inom kommunen kvarstår även då elever väljer friskolor.

De totala kostnaderna för skolbarnomsorgen ökade till följd av att fler barn nyttjade skolbarnomsorgen. Intäkterna för föräldraavgifter steg inte i takt med antalet elever. Det beror på att flera av dessa elever hade sin skolbarnomsorg på friskolor. Där tar friskolorna själva in avgiften. Utfallet för kostnad per elev i grundskola respektive skolbarnomsorg visar att resultatenheterna valde en annan fördelning av kostnaderna mellan skola och skolbarnomsorg än budgeterat.

Utfallet för barn i behov av stöd motsvarade årets budget. Under hösten 2009 placerades ett stort antal barn i behov av stöd externt. Placeringarna överskred den redan lagda budgeten för 2010. Arbetet med att erbjuda motsvarande utbildning inom hemkommunen gav lägre kostnader för externa placeringar, medel som användes till att öka kvaliteten för elever i behov av stöd inom kommunen.

I en av kommunens särskolor, Stimmet, finns en specialverksamhet för autistiska barn, något som attraherade särskoleelever från andra kommuner. Det resulterade i att intäkterna ökade mer än budgeterat. Särskolan tog även del av nämndens tekniksatsning under året.

Underskottet för fritidsgårdarna beror till största del på att Nyboda fritidsgård hade högre materialkostnader än vad som var budgeterat. Däremot väger resultatet för Bergfotens fritidsgård upp anslagets totala resultat då Bergfoten lämnade ett överskott.

Framtiden

Vid halvårsskiftet 2011 träder nya styrdokument för skolverksamheterna i kraft. Den nya skollagen innebär bland annat att förskolan blir en egen skolform, att rektors ansvar förtydligas och att kraven på dokumentation i arbetet med barn i behov av stöd ökar. Vårdnadshavares möjlighet att överklaga myndighetsbeslut från skolans sida stärks. Förordningen om kvalitetsredovisning utgår, liksom kravet på kommunal skolplan. Dock kommer ett dokumenterat kvalitetsarbete på såväl enhets- som huvudmannanivå även fortsättningsvis att krävas.

Förutom de av Skolverket organiserade kursplanekonferenserna under vårterminen 2011 planeras kommunövergripande konferenser och lokala satsningar för att stödja införandet av den nya läroplanen för grundskolan (*Lgr11*). I grundskolan införs ett nytt sexgradigt betygssystem från åk 6 samt kursplaner med centralt innehåll och kunskapskrav för åk 1–3, 4–6 och 7–9. Förskolan får en reviderad och förtydligad läroplan där förskollärares ansvar förtydligas. Andra förändringar är att matematik och teknik lyfts fram samt att kravet på utvärdering och dokumentation betonas.

Under vårterminen 2011 utvidgas det pågående pilotprojektet med *Unikum* – verktyget för individuella utvecklingsplaner med skriftligt omdöme. Verktyget ska tas i bruk inför höstterminen 2011. Då *Unikum* har en tydlig koppling till styrdokumentet är tanken att det och *Lgr 11* ska stödja varandra.

Bidragsreglerna för pedagogisk omsorg har utvidgats och ersättning för hyra, administration en procent och moms sex procent ska ingå i ersättningen från 2011. Förvaltningen utökar ersättningen till enskilda dagbarnvårdare med administration och moms.

Den statliga satsningen på fortbildning för lärare inom *Lärarlyftet* förlängs till och med 2014. För 2011 gäller samma regelverk som tidigare, men från 2012 inriktar sig *Lärarlyftet* mot lärare som undervisar i ämnen de inte har utbildning i. Syftet är att alla elever ska undervisas av utbildade lärare. Under 2011 avser regeringen att utvärdera förskolelyftet och därefter ta ställning till en fortsatt satsning.

Även 2011 erbjuds cirka 70 pedagoger i förskola och skola att utveckla sin samtalskompetens genom deltagande i en tredagarsutbildning i samtalsmetodik med handledande förhållningssätt.

Inför 2011 har avtal tecknats med Inläsningscentralen. Det gör det möjligt att erbjuda inlästa läromedel till samtliga elever som är i behov av det, vilket kommer att öka likvärdigheten i kommunens skolor.

Statsbidraget för att stärka arbetet med basfärdigheterna i läsning, skrivning och räkning i åk 1–3 kommer att betalas ut även år 2011 då kommunens bidragsram är 1 962 800 kr.

Inför höstterminen 2011 kommer en ny gren av TVA att erbjudas eleverna i åk 8 och 9. Inriktningen kommer att vara mot de samhällsorienterande ämnena och lärande i entreprenörskap. En grupp på 20 elever kommer att erbjudas att delta.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med det nya budget- och prognosverktyget under kommande år och vidareutveckla modellerna för budget, uppföljningar och prognoser. För budgetåret 2011 har budgeten för första gången periodiserats avseende löner.

Under 2011 planeras införandet av en ny it-plattform för barnomsorgsköen. Kommunen får därmed möjlighet till en decentraliserad köhantering.

Behovet av ett nytt journalsystem för psykologerna är stort. Under våren 2011 kommer ett projekt att starta för att se över möjligheterna att utveckla ett behovsanpassat system för verksamheten.

2011 införs ett nytt nationellt vaccinationsprogram som innebär en utökning med 1 385 vaccinationer.

Personal

Från 2010 inleds en period med större pensionsavgångar. Den nuvarande prognosen sträcker sig till 2017 och antalet pensionsavgångar är beräknade för personer som uppnår 65 år under respektive år. Antalet personer varierar mellan 25 (2010) och 38 (2017) fördelade på enstaka personer i många olika yrkeskategorier där de största grupperna är förskollärare och barnskötare. Under 2010 fanns inte några större rekryteringsproblem, förutom av förskollärare och fritidspedagoger som är bristyrken, såväl inom och utom Tyresö. Eventuellt kan det bli större rekryteringsproblem inom vissa grupper eftersom flera högskolor förlorat rätten att examinera lärare till förskola och grundskola.

SOCIALNÄMNDEN

Belopp i mkr	BOKSLUT 2009	BUDGET 2010	BOKSLUT 2010	ÖVERSKOTT /UNDERSKOTT
Kostnader	640,5	638,6	674,7	-36,0
Intäkter	132,2	120,9	140,6	19,6
Netto	508,3	517,7	534,1	-16,4

Årets verksamhet

Socialnämnden ansvarar för tre programområden; individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

De större verksamheterna omfattar försörjningsstöd, barn- och ungdomsvård, missbruksvård, hemtjänst och äldreboenden samt särskilda boenden för yngre personer med funktionsnedsättning, personlig assistans och daglig verksamhet.

Hemtjänsten är sedan många år en prestationsersatt verksamhet. En hemtjänstpeng i form av timersättning utbetalas till den kommunala utföraren och de fem privata företagen i kundvalsmodellen. Även familjerådgivningen som utförs av fyra privata företag, ersätts med ett fast belopp i kundvalet. De privata särskilda boendena ersätts med ett dygnspris per plats medan all övrig verksamhet i egen regi är anslagsfinansierad.

Anslaget för särskilda boenden i kommunal regi fördelas på försök genom en boendepeng, en fastställd ersättning per dygn per boende.

Strategiska utvecklingsområden

Socialnämnden har utifrån de strategiska utvecklingsområdena fastställt en prioriterad inriktning för verksamheten. Det är huvudsakligen satsningar på barn och ungdomsvården, hög kvalitet på vård, omsorg och övriga insatser, arbetslinjen (särskilt för ungdomar), ökad livskvalitet för äldre och personer med funktionsnedsättning i särskilt boende samt stöd till anhöriga. Exempelvis har en plan för utveckling av stödet till anhöriga antagits, kvalitetsinspektören har granskat både privata och kommunala verksamheter enligt tillsynsplanen och föreslaget förbättringsåtgärder vid behov. Inom individ- och familjeomsorg har en omfattande brukarundersökning genomförts och en åtgärdsplan har antagits.

För att tillgodose god boendemiljö för socialtjänstens brukare pågår planering av ett nytt äldreboende, nya gruppboenden för personer med funktionsnedsättning. Hästkons stöd- och boendeenhet för personer med psykisk funktionsnedsättning utökades med sex platser, ett boende för ensamkommande flyktingbarn upphandlades, ombyggnad av Lyktans lokaler till korttidsvård för demenssjuka planeras och förvaltningen medverkade aktivt i planeringen av det nya trygghetsboendet. Effektivisering, samordning och god budgetkontroll och fortsatt konkurrensutsättning präglade årets verksamhet. Budgetöverskridandet förklaras av förändrade efterfrågeökningar framför allt inom äldreomsorgen.

Mål och åtaganden

Verksamhetsplanen innehöll fyra mål, sju åtaganden samt ett mål för hälso- och sjukvården. Av dessa uppfylldes ett av målen, samtliga åtaganden och målet för hälso- och sjukvården. Tre mål uppfylldes inte varav två inom individ- och familjeomsorgen angående närstående-placeringar av unga och sysselsättning eller arbetspraktik för ungdomar med försörjningsstöd. Andelen ungdomar med sysselsättning eller praktik ökade dock jämfört med året innan. Det tredje målet gällde personalkontinuiteten inom hemtjänsten där målet inte uppfylldes även om resultatet låg mycket nära.

Organisation

Organisationen anpassades efter ändrade förutsättningar. En ny mottagningsfunktion bildades för barn- och ungdomsvården samt mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Ett nytt barnboende, Hällebo, startade för tre ungdomar med funktionsnedsättning. Samordningsförbundet Östra Södertörn startade i samarbete mellan Tyresö, Haninge och Nynäshamn samt Försäkringskassan, landstinget och Arbetsförmedlingen. Inom ramen för förbundet bildades ett resursråd med i syfte att underlätta återgången till arbete för bland annat personer med försörjningsstöd. Likaså startade *ung i Tyresö* för att hjälpa ungdomar 16–24 år att komma ut i egen försörjning.

Efterfrågeförändringar

Hemtjänsten har ökat mycket kraftigt från andra halvåret 2009 och även under 2010. Det var främst antalet personer med behov av hemtjänst som ökade, 103 fler helårshjälpstagare än beräknat.

Även behovet av plats på äldreboende steg markant med i genomsnitt 12 helårsplatser fler jämfört med beräknat behov. Det var huvudsakligen behov av boende och korttidsvård med demensinriktning som ökade och en plan för omstrukturering och utökning av boendeplatser och dagvård för demenssjuka äldre antogs.

Försörjningsstödet steg kraftigt 2009. I genomsnitt fick 255 hushåll per månad försörjningsstöd. Under 2010 fortsatte ökningen och antalet hushåll blev i genomsnitt 292 per månad. De flesta beviljades försörjningsstöd på grund av arbetslöshet eller för att de hade arbetshinder eller andra sociala skäl. Ökningen var markant när det gäller personer som inte längre får ersättning från försäkringskassan.

Behoven av insatser för personer med funktionsnedsättning stiger årligen vilket är enligt beräkningarna. Utöver detta skedde en kraftig efterfrågeökning när det gäller personer med en neuropsykiatrisk diagnos. Det var framför allt behovet av

stöd och avlastning för barn och ungdomar som ökade kraftigt (25 nya ansökningar inkom jämfört med 7 året innan).

Äldre i Tyresö är mycket nöjda med äldreomsorgen

Tyresös äldreomsorg är bland de bästa i länet enligt dem som bor på äldreboende eller har hemtjänst. Det visar resultatet av Socialstyrelsens nationella undersökning där brukare tillfrågas om vad de anser om sitt äldreboende eller sin hemtjänst. Frågorna omfattar bland annat trygghet, information, bemötande, vårdinsatser, boendemiljö, mat, social samvaro, aktiviteter. Enkäterna besvaras både av dem som bor i kommunalt eller privat drivna äldreboenden och av dem som har kommunal eller privat utförare av hemtjänsten. Resultatet har förbättrats sedan undersökningen som gjordes för två år sedan. Det högsta betyget fick det kommunala boendet Ängsgården.

Utökat mottagande av ensamkommande flyktingbarn

Mottagandet utökades från sex platser till nio enligt överenskommelse med Migrationsverket. Vid slutet av året hade socialförvaltningen ansvar för 31 ungdomar varav 10 tillkom under året. De flesta ungdomarna är pojkar från Afghanistan och Somalia. Mottagandet kommer att utökas med ytterligare en plats 2011.

Brukarinflytande inom hemtjänsten

Socialnämnden har beslutat att de som har hemtjänst ska få ökat inflytande och självbestämmande. Detalstyrningen av insatser ska minska och brukarna ska ges möjlighet att inom den beviljade tidsramen byta insatser utifrån dagsform och behov. Representanter från pensionärsrådet och fackliga företrädare deltar i utvecklandet och verksamheten beräknas starta i början av 2011.

Kvalitetsledningssystem

Ett system för kvalitetsledning enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade antogs enligt Socialstyrelsens föreskrifter. Systemet är ett första steg i byggandet av ett heltäckande system för hela socialtjänsten. Ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården har antagits tidigare.

Socialstyrelsens tillsyn av Villa Höglid

Villa Höglid, som är ett LSS-boende för personer med funktionsnedsättning, uppfyller inte boendestandarden. Beslut fattades att tidigare lägga byggandet av ett ersättningsboende. Det nya gruppboendet beräknas stå klart under 2011.

Sammanhållen vård i hemmet för de mest sjuka äldre

Äldreomsorgen beviljades tillsammans med Handengeriatriken 4,1 miljoner per år under preliminärt tre år. Projektets syfte är att prova en ny organisatorisk lösning som underlättar återgång till eget boende för de äldre med omfattande behov av vårdinsatser från både kommunen och landstinget. Målet är att ge god vård och omsorg i hemmet som alternativ till bland annat korttidsboende. Anhörigperspektivet är en viktig del av projektet.

Möjligheten för äldre par att bo tillsammans i äldreboende

Nya riktlinjer har förtydligat hur äldreomsorgen ska hantera frågor kring önskemål om parboende där en av makarna har behov av särskilt boende. Utgångspunkten är att utveckla boendeformer, t ex trygghetsboende, som ger äldre par bättre möjligheter att leva tillsammans. I första hand kan förtur ges till en seniorlägenhet eller ett trygghetsboende. Efter en individuell bedömning där särskild hänsyn tas till hög ålder, kan den medföljande maken erbjudas provboende eller korttidsboende i samma lägenhet eller rum på äldreboendet.

Verksamhet i privat regi

Antalet verksamheter som drivs i privat regi ökade. Sedan tidigare fanns två äldreboenden i privat regi, Trollängen och Krusmyntan, och 45 procent av äldreboenden drevs i privat regi. Inom hemtjänsten fanns ett kundvalssystem med fem privata företag utöver den kommunala utföraren. Den privat utförda hemtjänsten ökade något, 32 procent av brukarna inom äldreomsorgen har valt privat utförare jämfört med 27 procent året innan. Av personer med funktionsnedsättning som har med hemtjänst hade 58 procent valt privat utförare jämfört med 54 procent året innan.

Under året startade ett nytt gruppboende enligt LSS med sex platser för personer med funktionshinder, Gränsvägen, som drivs i privat regi. Ett kundvalssystem fanns inom familjerådgivningen med fyra privata företag. Dessutom fanns boendet Källan för missbrukare som drivs av Frälsningsarmén.

Under året övervägdes eller infördes privata alternativ inom följande områden:

- Upphandling enligt LOV (lag om valfrihetsystem) pågår avseende biståndsbedömd sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Avtal har nyligen tecknats med Jobbverket som är ett socialt företag som bildats utifrån Rehabcenter. Inga ytterligare anbud har hittills inkommit.
- En ny restaurang och kök vid Björkbackens äldrecenter är under uppförande. Verksamheten kommer att drivas av en privat restauratör och upphandling pågår. Den nya verksamheten beräknas starta i slutet av 2011.
- Fyra boendeplatser med tillsyn dygnet runt för ensamkommande flyktingbarn har upphandlats. Villa Victoria behandlingscenter lämnade det vinnande anbudet och driver verksamheten från januari 2011.

Inom socialnämndens område finns 32 kvalitetsgarantier. Av dessa uppfylldes 27 garantier helt, medan fem garantier uppfylldes delvis. Inom individ- och familjeomsorgen uppfylldes inte garantin om tillgänglighet fullt ut. Två garantier inom den kommunala hemtjänsten uppfylldes delvis (hålla tider och att alltid ha en synlig identitetsbricka vid besök hos de äldre). Det finns en garanti för den som söker äldreboende att få välja äldreboende. Denna garanti blir inte alltid uppfylld då man kan behöva vänta på en önskad plats på korttidsboendet eller på en annan ledig permanentplats. Delvis uppfylld blev också garantin om

att inom viss tid upprätta och följa upp genomförandeplaner inom funktionshinderområdet.

Synpunkter på verksamheten lämnas både skriftligt och muntligt till förvaltningen. Alla synpunkter noteras och åtgärdas direkt där så är möjligt. Särskild redovisning av synpunkterna sker till socialnämnden i verksamhetsberättelsen.

Under året gjordes ett antal brukarundersökningar och granskningar av verksamheten. Kvalitetsinspektören redovisade granskningar av nio olika verksamheter. En brukarundersökning inom hela individ- och familjeomsorgen redovisades i nämnden och riktlinjer utarbetas för dokumentationen inom LSS och för biståndshandläggning. Likaså togs det fram ett system för kvalitetsledning inom SoL och LSS. Socialstyrelsen och SKL redovisade resultatet av den nationella brukarundersökningen. I nätverket för Södertörn jämförs kostnader och kvalitet mellan kommunerna genom redovisning av nyckeltal.

Nyckeltal

Nyckeltal socialnämnden	2008	2009	2010
Antal hushåll med försörjningsstöd (snitt/mån)	199	255	292
Helårsplaceringar, 0–12 år i familjehem	28,5	29,2	25,7
Helårsplaceringar, 13–20 år i familjehem	35	37,3	35,8
Helårsplaceringar, 0–12 år i jourhem	5,9	11	6,9
Helårsplaceringar, 13–20 i jourhem	7,8	9,1	7,1
Helårspersoner med personlig assistans enligt LASS i kommunal regi	37,8	37,0	36,3
Helårspersoner med personlig assistans enligt LASS i privat regi	29	28,8	31
Årsboende inom omsorg om funktionshindrade			
- kommunal regi	73,4	81	83
- köpta platser	18,1	20,2	18,1
Antal hemtjänsttimmar för äldre i kommunal regi	114 234	110 508	122 405
Antal hemtjänsttimmar för äldre i privat utförande genom kundvalet	16 719	33 662	57 940
Totalt antal hemtjänsttimmar för äldre	130 953	144 170	180 345
Antal helårshjälpstagare med hemtjänst i äldreomsorgen	399	438	535
Ersatta timmar/vårdtagare och mån i äldreomsorgen	27,4	27,4	28,1
Antal platser i äldreboenden (både permanenta platser och korttidsvård)			
- kommunal regi	146	141	151
- privat regi	75	89	94
- köpta platser	17	19	28
Totalt antal platser i äldreboenden	238	249	273

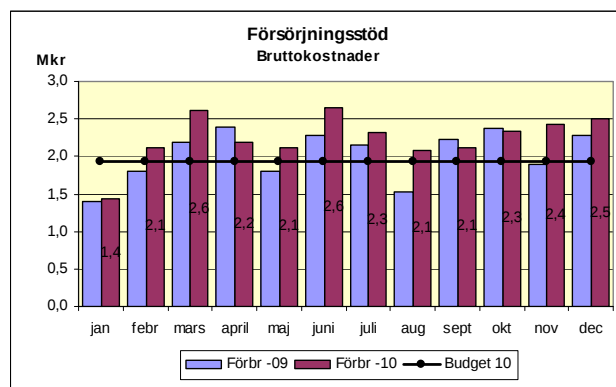
Ekonomisk uppföljning

Socialnämnden redovisade totalt ett underskott förklarar av ökade kostnader främst för äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg. Den förvaltningsgemensamma verksamheten visade ett överskott liksom omsorg om

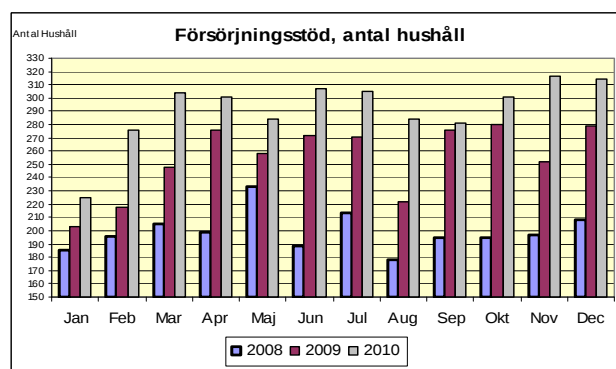
funktionshindrade. Sammantaget är underskottet 16,4 miljoner.

Den förvaltningsgemensamma verksamheten gav ett överskott på 3,8 miljoner. Detta beror på kostnadsrestriktivitet under året för att balansera det befarade underskottet inom äldreomsorgen. Personalkostnaderna blev lägre på grund av vakanser, och inköpen av till exempel datautrustning flyttades fram.

Individ- och familjeomsorgen visade ett underskott på 3,3 miljoner vilket berodde på ökade kostnader för försörjningsstöd (– 3,4 mkr) och underskott inom barn- och ungdomsvården (– 1,7 mkr). De flesta övriga verksamheter inom individ- och familjeomsorgen gav överskott.

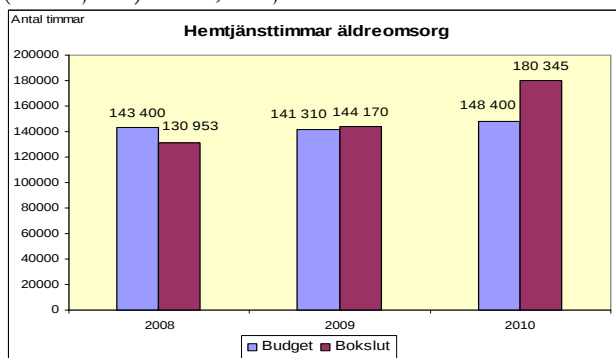
Antalet hushåll med försörjningsstöd steg till 292 i genomsnitt per månad jämfört med 255 hushåll året innan. De flesta fick försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, arbetshinder eller sociala problem. Under året skedde en markant ökning av personer som inte längre får ersättning från försäkringskassan.

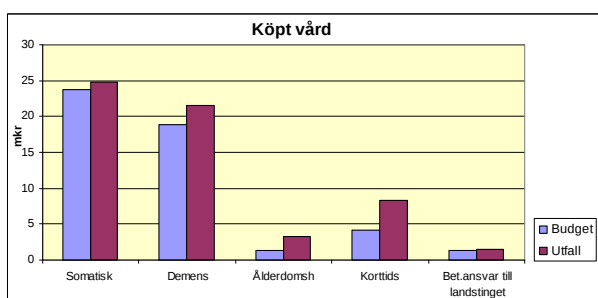
Kostnaderna för barn- och ungdomsvården sjönk något mot 2009. Det var framför allt placeringar utom hemmet för de yngre barnen som minskade, medan kostnaderna för ungdomar ökade. Budgeten för ungdomsvården överskreds med 4 miljoner. Totalt överskreds budgeten för barn- och ungdomsvård med 1,7 miljoner.

Äldreomsorgen visade ett underskott på 17,2 miljoner trots en tillfällig budgetförstärkning med 4 miljoner. Underskottet förklarar framför allt av den kraftiga efterfrågeökningen av hemtjänst och ökade behov av särskilt boende. Den kommunala utföraren redovisade ett

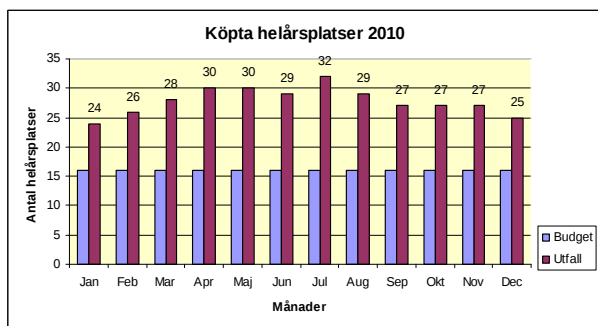
underskott på 3 miljoner inom särskilt boende. Det förklaras främst av kostnader för löneökning, vikarier, extravak bland annat på grund av nya regler om begränsningsåtgärder inom demensvården. Däremot minskade det väntade kraftigt underskott för hemtjänsten (– 4 miljoner) till – 0,8 miljoner.

Hemtjänsten sammantaget visar ett underskott på 4,9 miljoner, vilket beror på en kraftig efterfrågeökning. Antal hemtjänsttagare var 103 fler än budget och antalet hemtjänsttimmar översteg budget med 32 000 timmar. Antalet timmar per vårdtagare steg med 0,7 till 28,1 timmar i genomsnitt per månad. Bedömningen är att efterfrågeökningen huvudsakligen orsakades av demografiska förändringar genom ökat antal äldre. Den uppsökande verksamheten som bedrevs mot alla äldre över 80 år, och som tidigare inte haft några insatser, kan sannolikt även ha påverkat efterfrågan.

Totalt överskreds budgeten för särskilt boende med 12,2 miljoner varav köpt vård svarade för drygt 9 miljoner.

I genomsnitt köptes 28 externa platser varje månad jämfört med de budgeterade 16 platser. Det var framför allt behovet av korttidsvård med demensinriktning som inte har kunde tillgodoses med befintliga platser. Behovet tillgodosågs huvudsakligen genom extra köp på Krusmyntan som drivs i privat regi. En plan för

omstrukturerings och utökning av dagvård och boendeplatser för demenssjuka antogs och projektet *den sammanhållna vården i hemmet* bedömdes minska behoven av korttidsvård.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning visade ett mindre överskott på 0,3 miljoner. Underskottet på grund av efterfrågeökning inom biståndsavdelningen balanserades av överskott inom den kommunala utföraren.

Framtiden

Befolkningsprognosen till 2015 visar att antalet barn i kommunen ökar något, medan antalet ungdomar minskar en aning. Den stora förändringen avser antalet äldre, av vilka främst de som är över 80 år är föremål för omfattande insatser inom äldreomsorgen. Den åldersgruppen ökar med nästan 40 procent fram till år 2015. Detta gör att äldreomsorgen behöver utökas årligen både ifråga om hemtjänsttimmar och platser i särskilt boende. Fortsatt utbyggnad av omsorgen behövs också för personer med funktionsnedsättning (bostäder, daglig verksamhet, personlig assistans och hemtjänst).

På riksnivå förväntas ett antal lagändringar ske under de kommande åren vilka kan få konsekvenser för socialtjänsten:

- En nationell samordnare är utsedd för att stödja kommuner för att ta över hemsjukvården på frivillig väg. Uppdraget redovisas senast den 30 juni 2011.
- En nationell värdegrund inom äldreomsorgen träder i kraft i januari 2011, vilken innebär utbildningar och stimulansmedel för framtagande av lokala värdighetsgarantier.
- Skyddet för barn förstärks genom en ny lag (LBU) som föreslås träda i kraft från under 2011.
- Personlig assistans, vissa åtgärder och lagförändringar från januari 2011.
- Betänkandet om missbruks- och beroendevården ska presenteras under 2011. Vilka konsekvenser detta kan medföra för kommunerna är inte klart ännu.
- I gymnasiesärskoleutredningen övervägs valfrihet för den enskilde, vilket på sikt kan få konsekvenser för socialtjänsten. Om eleven eller föräldrarna väljer skola utanför kommunen kan det innebära behov av eftermiddagsverksamhet och i vissa fall elevhemsboende, vilket medför kostnadsökningar för socialförvaltningen.
- Utifrån motionen *nationella riktlinjer för bemanning inom demensboenden* fattade riksdagen ett beslut den 20 december 2010 att ge Socialstyrelsen i uppdrag att komplettera riktlinjerna angående bemanning inom demensvården. Eventuella konsekvenser för kommunen är inte klarlagt.

GYMNASIE- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Belopp i mkr	BOKSLUT 2009	BUDGET 2010	BOKSLUT 2010	ÖVERSKOTT /UNDERSKOTT
Kostnader	273,1	277,6	283,4	-5,9
Intäkter	55,9	56,7	63,5	6,8
Netto	217,2	220,8	219,9	0,9

Årets verksamhet

Gymnasieutbildning

Regeringens satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (*yrkesvux*), startade i mars 2009 och fortsatte 2010.

Antalet sökande ökade till C3L:s omvårdnadsutbildning och barnskötarutbildning. Nytt från hösten var en utbildning för arbete med personer som har funktionsnedsättning. Det är en vidareutbildning för barnskötar- och vårdelever som har intresse för att arbeta inom handikappomsorgen.

Ett studiecenter invigdes, där studerande ska möta lärare och annan personal för att få hjälp med sina studier eller andra studierelaterade frågor.

Samarbetet inom *yrkeshögskola Södertörn* fortsatte. Arbetet fokuserade på samverkan och erfarenhetsutbyte inför årets ansökningar, marknadsföring av yrkeshögskoleutbildningarna samt vid skapandet av den nya hemsidan.

Kom An-projektet övergick till genomförandefasen. Tyresö har ansvarat för att anpassa vuxenutbildningen för personer med funktionsnedsättning. En del i uppdraget är att i samverkan med företag och organisationer utveckla arbetsplatsförlagd yrkesutbildning (APY). Även utveckling av *särnux* mot mer yrkesinriktad verksamhet har pågått i samverkan med projektet. Nytt för 2010 var kurser i bland annat hantering av livsmedel och kassa.

Arbetslösheten fortsatte att stiga, för såväl ungdomar som vuxna. Andelen öppet arbetslösa och ungdomar i arbetsmarknadsåtgärder, som var 4,8 procent 2009, steg till 5,5 procent. En av orsakerna till detta var den finansiella krisen och att vändningen kom senare till Tyresö än i länet och riket. Även för utrikes födda ökade arbetslösheten (från 6,2 procent 2009 till 7,0 procent 2010).

Svenska för invandrare (sfi) hade i genomsnitt 101 studerande per månad. Under året blev 178 personer klara 93 elever erhöjll betyg och 71 elever övergick till arbete. Genomsnittstiden för att uppnå betyg på D-nivå var 262 timmar.

Arbetscentrum sysselsatte 358 personer inom olika arbetsmarknadsåtgärder. Av dessa blev 229 personer klara med sina aktiviteter. För 59 personer var målet kartläggning. Av resterande gick 83 personer vidare till

arbete, 23 personer till studier och 64 slutade av andra skäl.

Arbetet med uppföljningsansvaret förstärktes genom att uppgiften lagts på *ung i Tyresö*, där det finns studie- och yrkeskompetens, socialsekreterare och arbetsförmedlare som genom samverkan kan stötta den unge.

En gemensam prislista för alla gymnasieskolor i Stockholms län började gälla från årsskiftet 2010/2011. Det är ett steg i KSL:s vision om effektiv samverkan inom länet. För Tyresö innebär harmoniseringen av programpriserna ökade kostnader eftersom kommunens program låg på en lägre prisnivå.

Fler gymnasieelever väljer att läsa utanför kommunen. I budgeten prognostiserades att 51 procent av eleverna i kommunen skulle studera på Tyresö gymnasium. Utfallet blev 45 procent.

Verksamheten på Tyresö gymnasium har organiserats i enlighet med visionen *elevens utbildning i fokus*. Tanken är att varje elev under sin gymnasietid ska ha stöd av en mentor som följer elevens utveckling. Mentorns stöd och närvaro ska förbättra elevens möjligheter att nå sina framtida studiemål. Under året har det anordnats temakvällar för personalen som tar upp olika pedagogiska frågeställningar.

I och med den nya gymnasieskolan som träder i kraft hösten 2011 sågs programutbudet på Tyresö gymnasium över.

En anpassning till kommande nationella program gjorde att organisationen för det individuella programmet (IV) sågs över för att kunna erbjuda de 8–12 ämnen som krävs för att vara behörig till den nya gymnasieskolan. Programmet har organiserats i flera små grupper utifrån elevernas olika behov. Detta medförde att nyrekrytering krävdes och nu finns även beteendevetenskaplig kompetens inom personalgruppen.

En särskild IT-satsning har gjorts inom IV-programmet samt inom särgymnasiet. Satsningen innebär att olika pedagogiska program och verktyg kan användas i undervisningen. På Tyresö gymnasium installerades ett trådlöst nätverk för att använda nya lärverktyg och metoder i undervisningen. Gymnasiets mål är en dator per elev för att ge eleverna bästa möjliga förutsättningar att lyckas med sina studier.

Arbetet med *ung företagsamhet* (UF) var framgångsrikt och bedrevs på många program. Tyresö fick återigen pris för

bästa UF-gymnasium i Stockholms län samt pris för bästa produkt (*Soda's dream*). En annan utnämning som Tyresö gymnasium fick är *Sveriges bästa el-tjej* och gymnasiets *bästa el-kille* kom nummer två.

Stödbehovet inom särgymnasiet ökade till följd av att allt fler av elever med större stöd- och omsorgsbehov valde att studera på gymnasiet. Inom verksamhetsträningen fördubblades antalet elever och en ny grupp startade för elever på tidig inlärningsnivå. För att hantera tillströmningen gjordes en personalsatsning.

Förvaltningen har haft nämndens uppdrag att öka tryggheten på gymnasiet. Skolan hade 14 ingångar vilket gjorde det svårt att se till att obehöriga inte befinner sig i lokalerna. Med anledning av detta installerades ett nytt inpasseringssystem. All personal och alla elever har försetts med inpasseringskort och nu är endast huvudentrén öppen.

Elprogrammet utvecklades till ett av de större programmen. Det medförde att lokalytan behövde utökas och en allmän uppfräschning skedde för att möta den ökade tillströmningen av elever.

Hotell- och turismprogrammets elever gjorde en månads utlandspraktik i Italien, England eller Portugal. Det finansierades helt av EU-medel från *Leonardo*. Även andra program hade internationella kontakter, bland annat fotboll, hockey och el.

För att en skola ska vara attraktiv för elever är det viktigt att kunna erbjuda en stimulerande lärmiljö. Under året arbetades fram ett förslag på hur gymnasiet kan utformas för att bli en modern skola, bli mer flexibel, utveckla pedagogiska metoder och därmed skapa goda förutsättningar för eleverna att lyckas.

Nyckeltal

Nyckeltal	2008	2009	2010
Antal elever på Tyresö gymnasium	1362	1324	1265
Antal gymnasieelever* i friskolor	518	545	541
Antal gymnasieelever* i andra kommuner	453	512	604
Elever i Tyresö gymnasium			
Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola	90	89	84
Andel elever som fullföljt utb. Inom 4 år (exklusive IV programmet)	84	82	82
Arbetscentrum			
- ungdomar	2,9	4,8	5,5
- utrikes födda	3,6	6,2	7,0
- kvinnor	1,7	2,9	3,2
- män	2,0	3,3	3,6
Antal kursdeltagare per termin C3L	628	713	706
Antal kursdeltagare som genomfört yrkesutbildning (ej KY)	129	149	196

Ekonomisk uppföljning

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden redovisade ett överskott på 1,2 miljoner.

Arbetscentrums verksamheter redovisade sammantaget ett överskott 0,8 mkr. Kostnaderna och intäkterna för arbetscentrums arbetsmarknadsåtgärder låg på en lägre nivå än budgeterat. Däremot köptes fler bedömningar av arbetsförmågan från arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Gymnasieanslaget redovisade sammantaget ett resultat på 0,1 mkr över budget. Inom anslaget hade gymnasiesärskolan ett överskott på 0,8 mkr. Det hänfördes främst till minskade kostnader för köp av platser i andra kommuner. Resultatenheten Tyresö gymnasium visade ett underkott på 0,4 mkr. Underskottet orsakades av minskade elevintäkter, 1,6 mkr lägre än budget.

C3L hade hög efterfrågan på gymnasiala yrkesutbildningar, främst yrkesförarutbildningen, vilket ledde till högre intäkter och kostnader än budgeterat.

Framtiden

Efterfrågan på gymnasiala yrkesutbildningar förväntas vara fortsatt hög under 2011. C3L:s gymnasiala yrkesförarutbildning tilldelades statligt stöd för ett riksintag inom *yrkesvux*. Statliga yrkesvux når sin topp och avslutas 2011. Med start hösten 2011 avser regeringen att skapa ett särskilt statsbidrag för lärlingsutbildning inom vuxenutbildningen.

Inom *Kom An-projektet* prioriteras arbetsplatsförlagd yrkesutbildning (APY) och yrkesutbildning för särvux under 2011. Projektet pågår under tre år och ska vara avslutat under våren 2012, med reservation för att det kan förlängas med ytterligare sex månader.

Regeringen har aviserat en utökning av antalet studieplatser inom yrkeshögskolan 2011 och 2012. C3L har ansökt hos Myndigheten för yrkeshögskolan om att få starta fler utbildningar under 2011.

Den nya gymnasieformen (*Gy2011*) ska införas inom vuxenutbildningen hösten 2012. Arbetet med reformen kommer att påbörjas under 2011 och kommer främst att fokusera kring de nya ämnesplanerna och kunskapskraven. Meningen är att vuxenutbildningens särart ska bibehållas med individanpassning och flexibilitet, vilket ska styra upplägget av utbildningen.

Betygsrätten inom vuxenutbildningen har förändrats. Med start 2011 kan även enskilda utbildningsanordnare få betygsrätt för utbildning motsvarande komvux, särvux och sfi, samt folkhögskolor som bedriver sfi-utbildning. Betygsrätten innebär rätt att sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg.

Tyresö fortsätter sitt deltagande i Kommunförbundet Stockholms län (KSL) och det utvecklingsarbete som pågår för en gemensam vuxenutbildningsregion. Uppdraget är att gemensamt erbjuda ett brett och flexibelt utbildningsutbud utifrån medborgarens intressen och arbetsmarknadens behov.

Arbetscentrum kommer att fortsätta sitt nära samarbete med Arbetsförmedlingen och försörjningsstödsenheten för att tillsammans fånga upp ungdomar och underlätta deras inträde på arbetsmarknaden. Satsningarna på *ung i Tyresö* och resursrådet fortsätter i nära samarbete med Samordningsförbundet Östra Södertörn.

Arbetscentrum deltar i Södertörnsarbetet och är med i *matchning Södertörn* som syftar till att hitta metoder och samarbetsformer för att bättre och snabbare matcha invandrade till arbetsmarknaden. Genom samarbetet vill Södertörnskommunerna med sitt befolkningsunderlag både kunna driva ett mer framgångsrikt utnyttjande av den statliga arbetsmarknadspolitiken och samordna ett effektivare utnyttjande av redan befintliga resurser som t ex utbildning, validering, näringslivet och nätverk.

Antal varslade personer minskade i Sverige och arbetslösheten ökar inte lika snabbt som förra året. Efterfrågan på arbetskraft steg också, främst inom personliga och kulturella tjänster. Däremot antas anvisningarna bli fler från arbetsförmedlingen avseende personer som utförsäkrats från försäkringskassan

Gymnasiereformen träder i kraft 2011. Lagstiftningen på området medger varken specialutformade program eller lokala inriktningar, och nya program har fastställts. Tyresö gymnasium har anpassat sitt programutbud utifrån de nya förutsättningarna.

I den nya skollagen har det individuella programmet avskaffats. Istället inrättas fem särskilda introduktionsprogram (preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt val samt språkintröduktion). För Tyresö gymnasium innebär beslutet stora förändringar och ökade kostnader.

Inom ramen för Södertörnssamarbetet har det beslutats att pröva möjligheten att under två år projektanställa en gemensam kvalitetscontroller som ska fokusera på gymnasieskolan. Ambitionen är att öka mål- och resultatuppfyllelsen inom ramen för gymnasieskolan. Det är därför viktigt att en mer precis identifiering av olika framgångsfaktorer lyfts fram för att få en spridning bland alla gymnasieskolor på Södertörn.

Skyldigheten att ge stöd åt elever med svårigheter blir tydligare i nya skollagen och i gymnasiereformen. Det införs bland annat krav på en skolpsykolog i gymnasiet. Trots behovet finns inte det på Tyresö gymnasium; antalet elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar. Den verksamhet med stöd för dessa ungdomar som startats på IV-programmet behöver utvecklas för att ungdomarna ska komma vidare i sin utbildning. Initialt kommer det att krävas ökade

resurser, men långsiktigt innebär det en besparing för kommunen eftersom dyra externa placeringar kan undvikas.

Sjunkande meritvärden har lett till en förändrad organisation inom gymnasiet. Arbete pågår med att utveckla olika pedagogiska metoder och använda olika lärmektyg.

Kommunala bolag

Tyresö Bostäder AB

Vintern 2010 var ovanligt kall och snörik. Det ledde till ökade kostnader för röjning och sandning. De dyrare entreprenaderna kompenserades delvis av energibesparingar som genomfördes under året. Åtgärder som fortsatt kommer att ha en positiv inverkan på ekonomin, och miljön inte minst.

Som en symbol för företagets ambition i klimatfrågan, eldningsolja är till exempel helt borta ur ordinarie verksamheten, har Tyresö Bostäder AB rest ett vindkraftverk vid kontoret på Studiovägen 10. När tekniken medger det, blir vindkraft ett viktigt komplement till andra rena energislag. I dag försörjer denna lilla anläggning ändå viss belysning och några av bolagets fordon kan laddas med el från vindkraft.

Byggandet av 83 lägenheter i kvarteret Kattfoten vid Bergfotenslingan fortsatte enligt planerna. Området kommer att vara inflyttningsklart i maj 2011. Under året har det även inletts arbeten för att utveckla äldreboendet på Björkbacken med 74 trygghetsbostäder.

Samtidigt har planeringen av 200 nya lägenheter nära centrum gått vidare. Under en femårsperiod tillkommer enbart i Tyresö Bostäder regi över 350 nya bostäder med hyresrätt.

Första steget i upprustningen av fasader och balkonger i Granängsringen blev klar 2010, det arbetet kommer att ta ytterligare fyra år att slutföra.

På miljösidan har bolaget förutom generella insatser i sina bostadsområden satt upp laddstationer vid Alléplan för elbilar. Finns efterfrågan kommer stolpar att installeras på fler ställen i bolagets fastighetsbestånd.

Företagets vision är att hyresgästerna ska känna boendeglädje i sitt hem och kvarter, och då menas personer i alla åldrar. Under 2010 genomförde SABO en projekttävling på temat "Barn och ungas villkor i bostadsområden". Totalt deltog 20 kommunala bolag. Tyresö Bostäder tillhör de sex som belönades med ett hedersomnämmande: "...för sina samverkansprojekt, som bygger på vuxna eldsjälar som framgångsrikt engagerat barn och ungdomar i fysiska aktiviteter, planteringsprojekt och läxläsning."

Resultatet för 2010 uppgår till 10,5 mkr (jämfört med 13,0 mkr för föregående år).

Resultaträkning 2009 (belopp i mkr)	2008	2009	2010
Rörelsens intäkter	241,7	246,0	245,5
Rörelsens kostnader	-141,3	-162,1	-167,7
Jämförelsestörande poster*	36,6	-	-
Avskrivningar	-27,3	-27,8	-28,1
Rörelsens resultat	109,9	56,1	49,7
Finansiella intäkter	1,1	0,6	0,5
Finansiella kostnader	-61,8	-43,7	-39,7
Resultat från andelar i intressebolag	-	-	-
Årets resultat (före skatt)	49,2	13,0	10,5

Tyresö Näringslivs AB

Arbetet har under verksamhetsåret 2010 koncentrerats på att avsluta så många som möjligt av bolagets åtaganden med det uttalade målet att på sikt avveckla bolaget. Under 2010 har därför samarbetsavtalet med tidningen Tyresö Magasinet avslutats och likaså kultursponsringen av Tyresö Teaterförening i och med uppsättningen av Tyresöspelet på slottets borggård.

Hyresavtalen med Nordiska museet avseende Notholmen (delas med kommunen) samt den västra slottsflygeln (på uppdrag av kommunen) löper vidare men skulle vid en avveckling av bolaget kunna överföras på och administreras av kommunen direkt. Därutöver äger bolaget ca 3500 kvm industrimark inom Vattentornsområdet. Det markområdet är för närvarande utarrenderat till kommunens Tekniska kontor som använder området för att lagra samt flisa ris och liknande trädgårdsavfall. Industrimarken skulle omgående kunna säljas till externa intressenter under förutsättning av att Tekniska kontoret garanterades ett fortsatt arrende i avvaktan på att den planerade flis- och masshanteringsplatsen i Södra Lindalen blir verklighet.

Vad gäller Tyresö Näringslivs AB:s dotterbolag Fastighetsbolag Maria Sofia AB så har samtliga kvarvarande markarrendatorer samt några lokalhyresgäster avflyttat från bolagets markområde, det så kallade Brädgårdsområdet vid Strandallén, efter att deras hyresavtal löpt ut under 2010. Kvar inom området finns 7 st lokal- och bostadshyresgäster i huvudbyggnaden längs Standallén samt i en villabyggnad. Tre stycken av kvarvarande hyresgäster har rivningskontrakt.

Under verksamhetsåret har bolaget låtit utföra en markundersökning vilken resulterade i en rekommendation att sanera ett ca 200-300 kvm stort markområde. Marksaneringen kommer att utföras under 2011.

Övrigt ägande

Tyresö Kommun har även ägarandelar i Stiftelsen Tyrestaskogen, Södertörns brandförsvarsförbund, Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund samt Stockholmsregionens Försäkrings AB.

Stiftelsen Tyrestaskogen är ansvarig för driften av områdena i naturreservatet Tyresta. Stiftelsens uppgift är att förvalta och utveckla områdena och Tyresta nationpark enligt fastslagna bestämmelser och skötselplan.

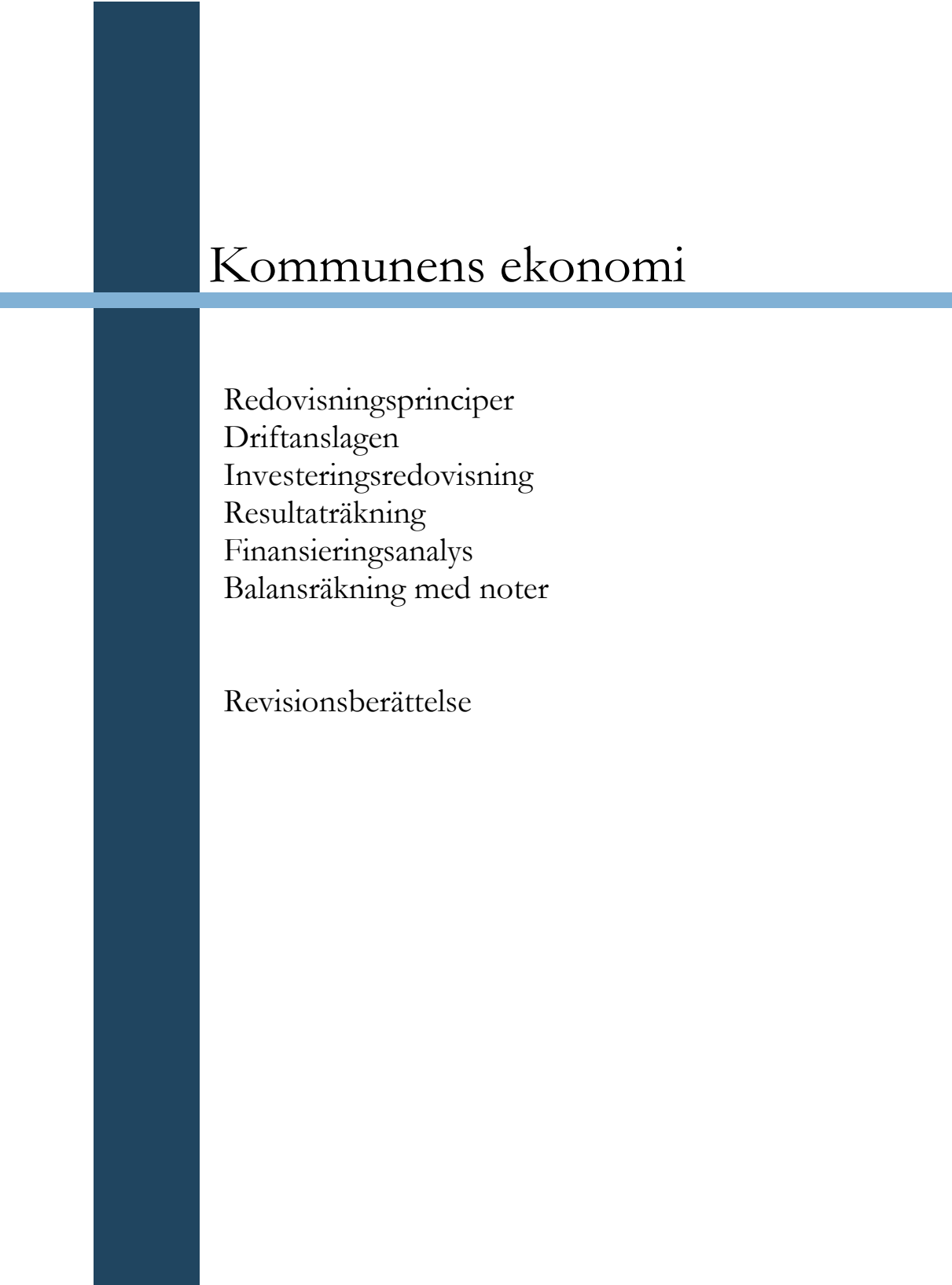
Södertörns brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i kommunerna Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö. Nacka kommun är ny medlem i Södertörns brandförsvarsförbund sedan 1 januari 2010. Tyresös ägarandel är 9,08 procent. Inom medlemskommunerna finns åtta räddningsstyrkor dygnet runt, tre deltidsstyrkor, åtta räddningsvårn och en regional räddningscentral. På dagtid vardagar finns dessutom fem mindre räddningsstyrkor och under övrig tid finns extrapersonal i beredskap.

Antalet uppdrag för medlemskommunerna med olika former av larm- och jourfunktioner växer kontinuerligt. Räddningsinsatserna i medlemskommunerna ökade från 5 905 till ca 7 000 insatser. En stor del av ökningen är inom gruppen automatiska brandlarm utan räddningsbehov.

Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund bildades den 1 april 2008 av de tre kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Tyresös ägarandel är 29,6 procent. Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter – med undantag av strandskyddstillsynen. Förbundet ska också erbjuda medlemskommunerna kompetens avseende medlemmarnas arbete med frivilliga åtaganden inom miljöområdet. Förbundet ska också lämna det stöd till fysisk planering och bygglovsverksamhet som respektive medlem efterfrågar inom förbundets kompetensområde. Förbundet ska besvara remisser från medlemmarna, svara för information inom verksamhetsområdet, bistå medlemmarna med expertkunskaper inom verksamhetsområdet samt delta i kommunernas krisberedskapsplanering. Förbundets verksamhet är delvis anslagsfinansierad genom att de tre kommunerna betalar en medlemsavgift men ungefär hälften av förbundets kostnader täcks av avgifter som tas ut vid tillsyn av verksamhetsutövare.

Tyresö kommun blev under 2008 delägare i Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF). SRF är ett aktiebolag där 20 av 26 kommuner inom Stockholms län är delägare.

SRF:s syfte är att i samarbete med kommunerna samordna upphandling och förvaltning av samlade försäkringslösningar. Bolaget ska tillföra kommunerna ökad kompetens inom försäkringsområdet och vara en resurs inom riskhantering, skadeförebyggande arbete och försäkring.

Kommunens ekonomi

Redovisningsprinciper
Driftanslagen
Investeringsredovisning
Resultaträkning
Finansieringsanalys
Balansräkning med noter

Revisionsberättelse

Kommunen

Redovisningen har upprättats i överrensstämmelse med Lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed med gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. I de fall undantag förekommer, redovisas de under respektive punkt.

Periodisering av utgifter och inkomster görs för att ge en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och resultat för den aktuella perioden. Det innebär att utgifter kostnadsförs på det år som förbrukningen sker samt att inkomster intäktsförs det år som intäkterna genererats. Väsentlighetsprincipen är utgångspunkten vid periodisering av kostnader och intäkter. Enligt anvisningar för bokslutet ska väsentliga belopp periodiseras. Kostnadsräntor, räntebidrag och intäktsräntor har oavsett belopp periodiserats och belastar rätt verksamhetsår. Skatteintäkter hänförs till intjänandeåret och bygger på Sveriges kommuner och landstings prognos från december 2010.

Arbetsgivaravgifter och preliminär skatt betalas månadsvis i efterskott. Arbetsgivaravgifter och preliminärskatt har, för december månad, skuldbokförts i bokslutet.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar samt eventuella nedskrivningar. Avskrivningar beräknas på anläggningarnas ursprungliga anskaffningsvärden.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet och påbörjas månaden efter anskaffning skett. För byggnader påbörjas avskrivning efter färdigställandet. Linjär avskrivning tillämpas och anskaffningsvärdet fördelas på tillgångens förväntade ekonomiska livslängd (nyttjandeperiod).

Ingen avskrivning görs för aktier, andelar, bostadsrätter och mark.

Avskrivningstiderna ses löpande över men ändras sällan för redan aktiverade anläggningstillgångar för att behålla kontinuitet i redovisningen.

Kommunen har satt 50 000 kr som nedre gräns för aktivering samt att den ekonomiska livslängden ska uppgå till minst 3 år. För att kunna aktivera tillgångarna ska de även vara antagna i kommunens investeringsbudget.

Internräntan för 2010 har varit 4,0%.

VA-anslutningsavgifter och gatukostnads-ersättningar räknas av från investeringsutgifterna till dess att projektet är färdigställt. Efter att projektet är färdigställt bokförs eventuella intäkter i driftredovisningen. Från och med 1 januari 2011 kommer denna hantering att förändras och kommunen avser att följa RKR:s rekommendation nr 18, enligt vilken anslutningsavgifter och andra liknande inkomster ska periodiseras som intäkt under en period motsvarande avskrivningstiden på aktuell anläggning.

Kommunalskatten betalas ut från Skatteverket till kommunerna månadsvis. En reglering av utbetalningarna mot det slutliga utfallet sker vid två tillfällen, dels preliminärt per den 31 december räkenskapsåret, dels slutligt per den 31 december året efter räkenskapsåret när den slutliga taxeringen är klar.

Enligt rådet för kommunal redovisning, rekommendation nr 4:1, användes från och med årsbokslutet 2007 SKL:s prognos vid beräkning av den preliminära avräkningen av skatteintäkter.

Leasing

I enlighet med rådet för kommunal redovisning ska tydlig information lämnas för redovisningen av hyres/leasingavtal där kommunen är hyres/leasagare (RKR 13.1). I not redovisas de kostnader som kommunen bundit upp sig för avseende leasingavtal.

Semesterlöneskulden redovisas som avsättning och beräknas på de uppgifter som finns tillgängliga vid löneutbetalningen i december innevarande år.

Pensionsskulden före 1998 redovisar Tyresö kommun som en ansvarsförbindelse, enligt blandmodellen. Pensionsskulden som uppkommit från 1 januari 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och årets förändring redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen. Pensionsskuldens räntekostnad redovisas bland finansiella kostnader i resultaträkningen.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen

upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapital som förvärvats vid anskaffningstillfället elimineras. Med proportionell konsolidering menas att endast ägda andelar av dotterföretagens räkenskaper tas med i den sammanställda redovisningen.

Samtliga bolag där kommunen har mer än 20 % av rösterna konsolideras (undantaget Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund där konsolideringsskyldighet ej föreligger enligt RKR 8:2). Den sammanställda redovisningen ska visa "kommunkoncernens" relationer till omvärlden och rensas därför från interna förhållanden. Sålunda elimineras t ex interna fordringar och skulder och interna kostnader och intäkter. Koncernens räkenskapsår är kalenderår.

Den sammanställda redovisningen omfattar utöver kommunen två helägda företag, Tyresö Bostäder AB (orgnr: 556482-8787) och Tyresö Näringslivsbolag AB (orgnr: 556026-1066) samt det sistnämndas dotterbolag Fastighetsbolag Maria Sofia AB (orgnr: 556039-3430). För närvarande finns enbart helägda dotterbolag i koncernen. Kommunen äger även 9,08% i Södertörns brandförsvarsförbund, 29,6% i Södertörns Miljö- och

hälsoskyddsförbund, samt 4% i Stockholmsregionens Försäkrings AB .

Dotterbolagens obeskattade reserver betraktas i balansräkningen som eget kapital. I resultaträkningen återförs dotterbolagens bokslutsdispositioner. Skatteskuld i obeskattade reserver redovisas som avsättning i den sammanställda redovisningen. Skillnad i

redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen kan förekomma på grund av att olika rekommendationer tillämpas för kommunen respektive bolagen. En översyn av detta är planerad till 2011.

Driftanslagens utveckling

VERKSAMHET		REDOVISNING					BUDGET	Överskott (+) Underskott (-)
Belopp i tkr (löpande priser)		2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010
KOMMUNSTYRELSEN	Kostnad	492 885	539 299	569 038	586 774	634 652	593 019	-41 633
	Intäkt	340 509	349 016	376 893	393 729	408 324	395 320	13 004
	Netto	152 376	190 283	192 145	193 045	226 328	197 699	-28 629
Administrativa kontoren och kommunchefens stab	Kostnad	126 560	133 118	149 478	149 356	159 149	151 297	-7 852
	Intäkt	47 439	53 339	57 496	59 546	64 137	57 078	7 059
	Netto	79 121	79 779	91 982	89 810	95 012	94 219	-793
Lokalförsörjning	Kostnad	205 586	213 628	221 775	225 341	248 578	230 166	-18 412
	Intäkt	195 544	193 158	211 794	219 903	224 897	226 405	-1 508
	Netto	10 042	20 470	9 981	5 438	23 681	3 761	-19 920
Väghållning och park samt idrott och friluft	Kostnad	37 664	69 262	62 929	70 363	84 293	75 419	-8 874
	Intäkt	484	2 643	1 488	1 388	1 622	1 515	107
	Netto	37 180	66 619	61 441	68 975	82 671	73 904	-8 767
Centralkök	Kostnad	12 450	12 574	12 796	13 209	11 559	13 400	1 841
	Intäkt	12 490	12 419	13 054	14 108	11 368	13 400	-2 032
	Netto	-40	155	-258	-899	191	0	-191
Allmän miljö- och stadsbyggnadsteknisk verksamhet	Kostnad	41 184	36 149	41 473	41 886	42 706	41 670	-1 036
	Intäkt	18 048	12 887	14 592	14 775	14 749	13 355	1 394
	Netto	23 136	23 262	26 881	27 111	27 957	28 315	358
Vatten och avlopp	Kostnad	43 253	47 914	51 350	55 029	56 255	51 528	-4 727
	Intäkt	41 273	47 622	48 249	52 272	58 793	54 028	4 765
	Netto	1 980	292	3 101	2 757	-2 538	-2 500	38
Renhållning	Kostnad	26 188	26 654	29 237	31 590	32 112	29 539	-2 573
	Intäkt	25 231	26 948	30 220	31 737	32 758	29 539	3 219
	Netto	957	-294	-983	-147	-646	0	646
GYMNASIE- OCH ARBETS- MARKNADSNÄMNDEN	Kostnad	69 705	242 879	247 951	273 106	283 448	277 561	-5 887
	Intäkt	31 776	53 394	51 742	55 864	63 512	56 716	6 796
	Netto	37 929	189 485	196 209	217 242	219 936	220 845	909
Arbetscentrum	Kostnad	35 030	30 025	21 730	21 296	23 605	23 608	3
	Intäkt	17 924	16 193	9 988	10 449	12 986	12 237	749
	Netto	17 106	13 832	11 742	10 847	10 619	11 371	752
Gymnasium	Kostnad		177 524	186 493	211 088	216 792	214 960	-1 832
	Intäkt		27 461	28 029	32 340	34 598	32 895	1 703
	Netto		150 063	158 464	178 748	182 194	182 065	-129
C3L	Kostnad	34 675	35 330	39 728	40 722	43 051	38 993	-4 058
	Intäkt	13 852	9 740	13 725	13 075	15 928	11 584	4 344
	Netto	20 823	25 590	26 003	27 647	27 123	27 409	286
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	Kostnad	67 291	42 044	54 757	60 597	58 886	59 511	625
	Intäkt	5 477	3 583	4 507	6 963	7 082	6 366	716
	Netto	61 814	38 461	50 250	53 634	51 804	53 145	1 341
Förvaltningsgemensamt	Kostnad	3 720						
	Intäkt	6						
	Netto	3 714	0					
Fritidsverksamhet	Kostnad	36 367	12 146	23 307	28 484	22 703	23 886	1 183
	Intäkt	2 754	827	1 608	3 852	3 426	2 982	444
	Netto	33 613	11 319	21 699	24 632	19 277	20 904	1 627
Bibliotek och kultur	Kostnad	27 204	29 898	31 450	32 113	36 183	35 625	-558
	Intäkt	2 717	2 756	2 899	3 111	3 656	3 384	272
	Netto	24 487	27 142	28 551	29 002	32 527	32 241	-286

KOMMUNENS EKONOMI

VERKSAMHET		REDOVISNING					BUDGET	Överskott (+) Underskott (-)
Belopp i tkr (löpande priser)		2006	2007	2008	2009	2010	2010	2010
BARN- OCH UTBILD- NINGSNÄMNDEN	Kostnad	930 924	783 537	838 429	838 057	885 042	863 186	-21 856
	Intäkt	108 397	60 777	79 277	78 021	88 663	76 465	12 198
	Netto	822 527	722 760	759 152	760 036	796 379	786 721	-9 658
Förvaltningsgemensamt	Kostnad	19 394	15 830	15 175	15 787	17 921	17 236	-685
	Intäkt	64	29	8	380	992	30	962
	Netto	19 330	15 801	15 167	15 407	16 929	17 206	277
Förskola	Kostnad	240 441	255 445	277 381	277 142	280 251	287 948	7 697
	Intäkt	43 682	29 672	35 547	36 359	37 254	35 335	1 919
	Netto	196 759	225 773	241 834	240 783	242 997	252 613	9 616
Grundskola	Kostnad	466 947	471 866	501 937	513 697	553 197	524 322	-28 875
	Intäkt	30 362	24 089	36 170	36 980	43 633	36 671	6 962
	Netto	436 585	447 777	465 767	476 717	509 564	487 651	-21 913
Gymnasium	Kostnad	164 210						
	Intäkt	28 004						
	Netto	136 206						
Särskola	Kostnad	31 495	32 029	33 819	20 962	22 431	23 102	671
	Intäkt	3 756	4 424	4 654	1 069	3 294	1 487	1 807
	Netto	27 739	27 605	29 165	19 893	19 137	21 615	2 478
Fritidsgårdar	Kostnad	8 437	8 367	10 117	10 469	11 242	10 578	-664
	Intäkt	2 529	2 563	2 898	3 233	3 490	2 942	548
	Netto	5 908	5 804	7 219	7 236	7 752	7 636	-116
SOCIALNÄMNDEN	Kostnad	529 321	559 004	594 164	640 468	674 686	638 624	-36 062
	Intäkt	111 536	116 947	120 597	132 160	140 588	120 934	19 654
	Netto	417 785	442 057	473 567	508 308	534 098	517 690	-16 408
Förvaltningsgemensamt	Kostnad	31 063	27 474	26 433	27 347	27 856	31 590	3 734
	Intäkt	574	1 746	2 079	695	971	962	9
	Netto	30 489	25 728	24 354	26 652	26 885	30 628	3 743
Individ- och familjeomsorg	Kostnad	112 087	118 260	132 533	147 522	164 667	152 681	-11 986
	Intäkt	12 146	10 915	17 934	22 217	28 064	19 386	8 678
	Netto	99 941	107 345	114 599	125 305	136 603	133 295	-3 308
Äldreomsorg	Kostnad	190 087	203 208	220 434	233 096	254 753	228 069	-26 684
	Intäkt	31 773	33 346	36 319	38 277	40 300	30 798	9 502
	Netto	158 314	169 862	184 115	194 819	214 453	197 271	-17 182
Omsorg om funktions- hindrade	Kostnad	196 084	210 062	214 764	232 503	227 410	226 284	-1 126
	Intäkt	67 043	70 940	64 265	70 971	71 253	69 788	1 465
	Netto	129 041	139 122	150 499	161 532	156 157	156 496	339
MILJÖ- OCH BYGG- NADSNÄMNDEN	Kostnad	7 907	8 749	0	0	0	0	0
	Intäkt	4 397	4 899	0	0	0	0	0
	Netto	3 510	3 850	0	0	0	0	0
Miljö- och byggverksamhet	Kostnad	7 907	8 749					0
	Intäkt	4 397	4 899					0
	Netto	3 510	3 850	0	0	0	0	0

Investeringsredovisning

	Inkomst	Utgift	Netto	Netto- budget	Diff
<u>Fastighet</u>					
Egen investering, skolor/förskolor	0	1 576	1 576	2 221	645
Förskolekök	0	837	837	872	35
Energisparåtgärder	0	468	468	1 900	1 432
Mottagningskök	0	373	373	323	-50
Säkerhetshöjande åtgärder	0	1 856	1 856	1 294	-562
Bollmoravallen, renov. omklädningsrum	0	544	544	1 196	652
Ombyggnad, gymnasiets aula	0	2 056	2 056	3 383	1 327
Grusplan, 7-manna Trollbäckens IP	0	6	6	355	349
Träningshall, Dalskolan inkl. parkering	0	16 399	16 399	21 102	4 703
Gymnasiet, elevutbildningssal	0	3 607	3 607	3 343	-264
Fornuddens skola, ventilation matsal	0	8	8	0	-8
Ombyggnad, sjukhem (Kastanjen och Syrenen)	0	-496	-496	252	748
Kumla idrottshall, ventilation	0	3 270	3 270	4 166	896
Förskolan Gunghästen, ventilation	0	245	245	513	268
Breviksskolan, etapp III	0	8 022	8 022	8 930	908
Omsorgsboende, Gränsvägen	0	1 543	1 543	1 557	14
Ventilation, Öringeskolan	0	285	285	345	60
Ventilation, Kumla skolas musikaula	0	466	466	418	-48
Säkra varutransporter	0	407	407	1 000	593
Tyresö skola, slöjdsal	0	542	542	1 812	1 270
Konvertering till fjärrvärme Dalskolan,Dalhallen	0	2 652	2 652	3 510	859
Idrottshall, Nyboda inkl läktare	0	1 546	1 546	2 628	1 082
Bollmoravallen, läktare	0	427	427	474	48
Trollbäckens ip, portabelt konstgräs	0	0	0	498	498
Hästskon, ombyggnad	0	1 606	1 606	1 500	-106
Bollmoravallen, byte konstgräs A-plan	0	8 242	8 242	6 995	-1 247
Strandskolan, ventilation	0	38	38	2 000	1 962
Stimmets skola, ventilation	0	51	51	100	49
Växhuset, AMI-ventilation	0	44	44	200	156
Pusslet, sanering av grund	0	608	608	600	-8
Gymnasiet, OVK-anmärkning	0	545	545	1 000	455
Elektroniskt arkiv	0	169	169	500	331
Njupkärrs skola, panelbyte	0	878	878	1 000	122
Gymnasiet, upprustning av innegård	0	1 287	1 287	1 250	-37
Tillagningskök	0	3 119	3 119	4 000	881
Nyboda skola, ombyggnad	0	31 271	31 271	26 000	-5 271
Gymnasiet, skalskydd	0	653	653	700	47
Bollmoravallen, belysning plan A	0	2 272	2 272	5 400	3 129
Hälleforsvägen 3, ombyggnad	0	2 187	2 187	2 000	-187
Strandskolan, om- och tillbyggnad	0	0	0	1 000	1 000
	0	99 609	99 609	116 337	16 728

Väghållning

Upprustning, belysning	0	641	641	964	323
Trafiksäkerhetsåtgärder	0	580	580	580	0
Breviksvägen, Nytorpsvägen, Tegelbruksv	0	34	34	326	292
Brakmarsvägen	0	0	0	81	81
Säkra skolvägar	0	5	5	975	970
Tyresövägen, åtgärder	0	0	0	3 874	3 874

KOMMUNENS EKONOMI

	Inkomst	Utgift	Netto	Netto- budget	Diff
Utbyggnad, 30-zoner i Hanviken	0	0	0	170	170
Utbyggnad, 30-zon i Lindalen och Öringe	0	179	179	500	321
Avlämningsplats, Kumla skola	0	0	0	500	500
Gångbana, Njupkärrsvägen	0	81	81	0	-81
Ny infart, förlängning av Dalgränd	0	8 585	8 585	9 104	519
Rondell, Tyresöv-Brakmarsv	0	3 577	3 577	3 276	-301
Enkelt avhjälpta hinder, funktionshindrade	0	952	952	1 500	548
Fordon och maskiner	0	2 065	2 065	6 614	4 549
Busstorg, Alléplan	1 675	9 847	8 172	4 971	-3 201
Tyresö Skola, parkering/grusn	0	2 482	2 482	2 482	0
Belysning, motionsspår Barnsjön	0	2 256	2 256	1 300	-956
	1 675	31 284	29 609	37 217	7 608

Park

Park och naturvård	0	280	280	700	420
Upprustning av lekparker	0	586	586	2 411	1 825
	0	866	866	3 111	2 245

Vatten och avlopp

Nyanläggning	0	1 963	1 963	2 287	325
Ombyggnad, Nyfors pumpstation	0	0	0	384	384
Dagvattenutbyggnad, Berganäsvägen	0	43	43	296	254
Sjöledning, Alby-Raksta	0	0	0	115	115
Upprustning, vattentornet Fårdala	0	377	377	473	96
Va-sanering	0	2 390	2 390	2 000	-390
Va-mätutrustning	0	0	0	115	115
Tranmyravägen	0	0	0	1 178	1 178
Va-Trollbäcken	0	223	223	618	395
Va-reserv, leverans ledning Lindalen	0	1 784	1 784	1 700	-84
Dagvattendamm, Prästängen och Krusboda	0	103	103	167	64
Dagvattendamm, S Öringesjön	0	56	56	240	184
Pumpstation, Raksta	0	0	0	500	500
Spillvattenledning, kvarteret Veronikan	0	890	890	500	-390
Tryckmätutrustning	0	83	83	100	17
Va-sanering, Sandvägen	0	219	219	350	131
Mätutrustning, grundvatten	0	439	439	400	-39
Dagvattenhanteringsplan	0	258	258	2 500	2 242
	0	8 827	8 827	13 923	5 096

Renhållning

Kretsloppsstation, Kärbyte	0	586	586	600	14
Tillbyggnad, kretsloppsstationen	0	1 233	1 233	1 200	-33
Inpasseringssystem, KLC	0	70	70	66	-4
Insamlingssystem, FA	0	0	0	72	72
Masshanteringsplats, Mediavägen	0	231	231	500	269
Trädgårdsavfallskomposter	0	113	113	300	187
Tömningsregistreringssystem	0	2	2	100	99
	0	2 233	2 233	2 838	605

Exploatering

Område vid Långsjövägen	0	-200	-200	-218	-18
Breviksvägen, etapp V	0	4 615	4 615	5 561	946

KOMMUNENS EKONOMI

	Inkomst	Utgift	Netto	Netto- budget	Diff
Tyresö Centrum	0	271	271	9 087	8 816
Sjöbacken	0	705	705	500	-205
Vitsippevägen	330	1 040	711	-181	-892
Pelles väg	0	-183	-183	-482	-299
Måsvägen	0	6 425	6 425	4 000	-2 425
Varvsvägen, etapp 9A Strand	4 540	4 266	-274	-2 138	-1 864
Solberga, etapp 7	0	638	638	1 500	862
Maria Sofias väg, Brädgårdsområdet	0	26	26	3 674	3 648
Slånbacken	0	296	296	500	204
Exploatering, Östra Tyresö	0	80	80	1 000	920
	4 869	17 979	13 110	22 803	9 693
<u>Centralkök</u>					
Reinvesteringar	0	0	0	347	347
	0	0	0	347	347
<u>Stadsbyggnadskontoret</u>					
Nytt kartsystem	0	30	30	1 640	1 610
Nytt bygglovsarkiv	0	220	220	650	430
Markreserv	193	656	463	5 000	4 537
Utbyggnadsområden	0	3 124	3 124	-9 170	-12 294
GIS-projekt	0	325	325	176	-149
Mätutrustning	0	0	0	968	968
Förbättring kartunderlag	0	123	123	39	-84
Uddby gård	0	1 136	1 136	1 341	205
	193	5 613	5 421	644	-4 777
<u>Kommunledning</u>					
Nytt ärendehanteringssystem	0	25	25	250	225
Förtroendemannaportal	0	0	0	300	300
Rättning, tidigare it-investeringar	0	-5 531	-5 531	0	5 531
It-investeringar	0	282	282	2 000	1 718
	0	-5 224	-5 224	2 550	7 774
<u>Barn- och utbildningsnämnden</u>					
Skolkök	0	498	498	600	102
Inventarier, förskola och grundskola	0	122	122	610	488
	0	620	620	1 210	590
<u>Socialnämnden</u>					
Investeringar, socialnämnden	0	-28	-28	1 000	1 028
	0	-28	-28	1 000	1 028
<u>Kultur- och fritidsnämnden</u>					
Samlade investeringar, KoF	0	-5	-5	700	705
Inventarier, idrottshall Dalskolan	0	0	0	1 500	1 500
	0	-5	-5	2 200	2 205
<u>Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden</u>					
Teknisk utrustning, särskolan	0	319	319	300	-19
	0	319	319	300	-19
SAMMANLAGT	6 737	162 094	155 357	204 480	49 123

RESULTATRÄKNING

		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Bokslut	Bokslut	Bokslut	Bokslut
Mnkr		2010	2009	2010	2009
Verksamhetens intäkter	Not 1a	466,1	421,4	691,1	629,0
Verksamhetens kostnader	Not 1b	-2 162,4	-2 035,1	-2 312,9	-2 161,2
Av- och nedskrivningar	Not 2	-65,4	-62,9	-93,5	-90,7
Verksamhetens nettokostnad		-1 761,7	-1 676,6	-1 715,3	-1 622,9
Skatteintäkter	Not 3	1 665,9	1 628,5	1 665,9	1 628,5
Generella statsbidrag och utjämning	Not 4	108,3	43,2	108,3	43,2
Fastighetsavgift		60,1	59,9	60,1	59,9
Finansiella intäkter	Not 5	5,3	4,6	1,9	1,3
Finansiella kostnader	Not 6	-14,4	-13,6	-51,3	-54,5
Resultat före extraordinära poster		63,5	46,0	69,6	55,5
Extraordinära intäkter		-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		63,5	46,0	69,6	55,5

KASSAFLÖDESANALYS

		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
Mnkr		2010	2009	2010	2009
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Resultat efter finansiella poster		63,5	46,0	69,4	55,5
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		6,0	8,2	38,5	38,9
Kassaflöde före förändringar av rörelsekapital		69,5	54,2	107,9	94,4
Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar	Not 12	-15,9	-14,4	-15,9	-2,2
Ökning (-) / Minskning (+) av förråd mm	Not 11	-1,7	-0,3	-7,0	-0,1
Ökning (+) / Minskning (-) av kortfristiga skulder	Not 18	-18,5	121,1	-15,1	125,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		33,4	160,6	69,9	217,6
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immaterialla anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 7, 8	-81,4	-71,0	-241,7	-89,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-81,4	-71,0	-241,7	-89,4
FINANSIERINGSVERKAMHETEN					
Amortering av låneskulder / ökning av lån	Not 17	0,0	-14,9	200,0	-94,8
Utdelning		0,0	0,0	-0,7	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0,0	-14,9	199,3	-94,8
Årets kassaflöde		-48,0	74,7	27,5	33,4
Likvida medel vid årets början	Not 13	80,4	5,7	82,6	49,2
Likvida medel vid årets slut	Not 13	32,4	80,4	104,4	82,6

BALANSRÄKNING

Mnkr		Kommunen		Sammanställd redovisning	
		Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 7	1 154,0	1 061,2	2 821,6	2 597,7
Maskiner och inventarier	Not 8	51,0	57,3	56,4	62,4
Summa materiella anläggningstillgångar		1 205,0	1 118,5	2 878,0	2 660,1
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	Not 9	81,4	80,4	18,9	17,8
Långfristiga fordringar	Not 10	2,5	3,1	14,2	17,6
Summa finansiella anläggningstillgångar		83,9	83,5	33,1	35,4
Summa anläggningstillgångar		1 288,9	1 202,0	2 911,1	2 695,5
Omsättningstillgångar					
Exploateringstillgångar	Not 11	67,5	65,8	79,8	78,1
Kortfristiga fordringar	Not 12	118,6	102,7	121,4	98,8
Kassa, bank	Not 13	32,4	80,4	104,4	82,6
Summa omsättningstillgångar		218,5	248,9	305,6	259,5
SUMMA TILLGÅNGAR		1 507,4	1 450,9	3 216,7	2 955,0

		Kommunen		Sammanställd redovisning	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
Mnkr		2010	2009	2010	2009
Eget kapital	Not 14	680,7	617,2	840,5	770,9
(varav årets resultat)		63,5	46,0	69,4	55,5
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 15	121,1	109,8	121,1	109,8
Övriga avsättningar	Not 16	54,7	54,5	92,3	92,1
Summa avsättningar		175,8	164,3	213,4	201,9
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 17	335,0	335,0	1 790,0	1 590,0
Kortfristiga skulder	Not 18	315,9	334,4	372,8	392,2
Summa skulder		650,9	669,4	2 162,8	1 982,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
		1 507,4	1 450,9	3 216,7	2 955,0
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	Not 19	1 694,0	1 339,3	199,0	59,2
Ansvarsförbindelser	Not 20	996,7	1 016,5	996,7	1 016,7
SUMMA PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		2 690,7	2 355,8	1 195,7	1 075,9
Skulder i %		43,2	46,1	67,2	67,1
Soliditet		45,2	42,5	26,1	26,1

NOTER

	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
Mnkr	2010	2009	2010	2009
Not 1a Verksamhetens intäkter				
INTÄKTER				
Konsumtionsavgifter VA	78,9	75,5	78,9	75,5
Anslutningsavgifter VA	6,3	3,2	6,3	3,2
Barnomsorgsavgifter	30,0	29,2	30,0	29,2
Socialomsorgsavgifter	5,4	5,0	5,4	5,0
Måltidsavgifter	9,8	9,6	9,8	9,6
Övriga avgifter	20,2	34,1	24,4	41,8
Hyror och arrenden	59,3	54,9	280,1	254,8
Försäljning	24,0	8,4	24,0	8,4
Bidrag	166,8	151,8	166,8	151,8
Interkommunala intäkter	48,3	41,0	48,3	41,0
Övriga intäkter	17,1	8,7	17,1	8,7
Summa intäkter	466,1	421,1	691,1	629,0
Not 1b Verksamhetens kostnader				
KOSTNADER				
Material och varor	96,2	76,9	96,2	76,9
Löner	774,8	759,6	788,3	772,5
Sociala avgifter enligt lag och avtal	261,0	265,8	266,5	271,7
Pensionsutbetalning och ökning	71,9	71,6	71,9	71,6
Förändring semesterlöneskuld	0,2	-2,8	0,2	-2,8
Övriga personalkostnader	17,9	16,6	17,9	16,6
Hyror och övriga fastighetskostnader	102,3	100,0	234,0	207,3
Underhållsentreprenader	106,1	79,0	106,1	79,0
Renhållnings- och vattenavgifter	40,1	40,4	40,1	40,4
Försörjningsstöd	31,1	28,3	31,1	28,3
Köp av verksamheter och övriga tjänster	629,1	538,4	629,1	538,4
Bidrag och transfereringar	31,5	61,3	31,5	61,3
Summa kostnader	2 162,2	2 035,1	2 312,9	2 161,2
Not 2 Avskrivningar				
Avskrivningar har skett planenligt enligt nominell metod och påbörjas efter avslutad investering. Kommunen tillämpar individuell prövning av avskrivningstid vilken baseras på förväntad nyttjandetid.				
Byggnader och tekniska anläggningar	56,3	53,8	82,8	79,4
Maskiner och inventarier	9,1	9,1	10,7	11,3
Summa	65,4	62,9	93,5	90,7
Not 3 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	1 645,4	1 678,2	1 645,4	1 678,2
Prognos slutlig kommunalskatt(2010)	19,4	-51,2	19,4	-51,2
Justeringspost föregående års prognos (2009)	1,1	1,5	1,1	1,5
Summa skatteintäkter	1 665,9	1 628,5	1 665,9	1 628,5
	Kommunen		Sammanställd redovisning	

KOMMUNENS EKONOMI

	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009
Mnkr	2010	2009	2010	2009
Not 4 Generella statsbidrag och utjämnning				
Generellt statsbidrag	41,5	-	41,5	-
Inkomstutjämnning	17,8	33,5	17,8	33,5
Kostnadsutjämnning	58,4	51,8	58,4	51,8
Regleringsbidrag	10,9	-20,7	10,9	-20,7
Utjämnning LSS	-20,3	-21,4	-20,3	-21,4
Summa generella statsbidrag och utjämnning	108,3	43,2	108,3	43,2
Not 5 Finansiella intäkter				
Aktieutdelning kommunägda bolag	0,7	0,7	0,0	0,0
Ränteintäkter	0,2	0,1	0,4	0,4
Ränteintäkter på utlämnade lån	0,7	0,3	0,7	0,3
Ränteintäkter på kundfordringar	0,2	0,2	0,6	0,5
Övriga finansiella intäkter	3,5	3,3	0,2	0,1
Summa finansiella intäkter	5,3	4,6	1,9	1,3
Not 6 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på upptagna lån	-11,8	-11,0	-48,4	-51,9
Räntekostnader på pensionsskuld	-1,8	-2,2	-1,8	-2,2
Räntekostnader på leverantörsskulder	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Övriga finansiella kostnader	-0,6	-0,3	-0,9	-0,3
Summa finansiella kostnader	-14,4	-13,6	-51,3	-54,5
Not 7 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	1 619,4	1 553,9	3 492,9	3 361,3
Årets investeringar	67,3	65,5	79,6	132,4
Årets försäljningar	-0,5	-	-	-
Årets omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	1 686,2	1 619,4	3 572,5	3 493,7
Ingående ackumulerade avskrivningar	-733,2	-679,4	-1 083,7	-1 003,6
Årets avskrivningar	-56,3	-53,8	-82,7	-80,1
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående avskrivningar	-789,5	-733,2	-1 166,4	-1 083,7
Pågående projekt	257,3	175,0	415,5	187,7
Utgående bokfört värde	1 154,0	1 061,2	2 821,6	2 597,7
Not 8 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	238,9	232,0	257,3	250,9
Årets investeringar	8,9	6,9	11,0	7,9
Årets försäljningar	-	-	-	-
Årets utrangeringar	-5,7	-	-6,3	-
Utgående anskaffningsvärde	242,1	238,9	268,3	258,8
Ingående ackumulerade avskrivningar	-195,3	-186,2	-208,7	-198,6
Årets avskrivningar	-9,1	-9,1	-10,8	-11,4
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Årets utrangeringar	5,7	-	0,6	-
Utgående avskrivningar	-198,7	-195,3	-219,5	-210,0
Pågående projekt	7,6	13,6	7,6	13,6
Utgående bokfört värde	51,0	57,2	56,4	62,4
	Kommunen		Sammanställd redovisning	

KOMMUNENS EKONOMI

	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut	Årsbokslut
Mnkr	2010	2009	2010	2009
Not 8a Nettoinvesteringar				
Investeringar enlig not 7, 8 och 9	76,2	72,4	90,6	140,3
Förändring av pågående arbete enlig not 7 och 8 *	76,3	61,5	221,8	21,9
Justering av ingående balans	2,8	-	-	-
Summa nettoinvesteringar	155,3	133,9	312,4	162,2
Förändring exploateringstillgångar	1,7	0,3	1,7	-0,1
Summa Investeringar	157,0	134,2	314,1	162,1

Not 9 Aktier och andelar

Aktier (tkr)	Antal	Nom värde	Bokfört värde
AB Tyresö Bostäder	15000	15 000,0	50 000,0
Tyresö Näringslivs AB	2000	2 506,0	2 506,0
Kommentus-gruppen	6	1,0	1,0
AB Vårlyus		275,0	275,0
Stockholms Mark- och Lokaliseringsbolag AB	4	1,0	4,0
Stockholmsregionens försäkrings AB	41476	100,0	4 147,6
Summa		17 883,0	56 933,6

I samband med att Tyresö Bostäder AB bildades förvärvade kommunen samtliga aktier i bolaget genom att aktier tecknades för 15 Mkr, ett villkorat aktieägartillskott på 70 Mkr tillskötts och en fordran på 15 Mkr skrevs av. Utgiften för aktiernas förvärvande uppgick därmed till 100 Mkr. Den ursprungliga fordran på 70 miljoner, avseende det villkorliga aktieägartillskottet är betald i sin helhet.

Not 9 Aktier och andelar

Aktier	57,0	57,0	4,4	4,4
Del i bostadsrätter	10,4	10,4	10,4	10,4
Tyrestaskogen, grundfond	3,0	3,0	3,0	3,0
Tyresö Näringslivs AB	10,0	10,0	-	-
Kommuninvest ekonomisk förening	1,0	-	1,1	-
Summa	81,4	80,4	18,9	17,8

Not 10 Långfristiga fordringar

Utlämnade gatukostnadslån	2,7	3,6	2,7	3,6
Avgår kortfristig del av långfristigt lån	-0,2	-0,5	-0,2	-0,5
Övriga långfristiga fordringar	-	-	11,7	14,5
Summa	2,5	3,1	14,2	17,6

Not 11 Exploateringstillgångar och förråd

Exploateringsmark				
<i>Trollbäcken</i>	4,8	4,8	4,8	4,8
<i>Bollmora</i>	11,3	11,2	11,3	11,2
<i>Tyresö Strand</i>	48,1	48,5	48,1	48,5
<i>Östra delarna av Tyresö</i>	3,0	1,0	3,0	1,0
Summa exploateringsmark	67,2	65,5	67,2	65,5
Förråd, presentartiklar och gåvor	0,3	0,3	12,6	12,6
Summa	67,5	65,8	79,8	78,1

KOMMUNENS EKONOMI

Mnkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009
Not 12 Kortfristiga fordringar				
Skatteavräkning	2,7	2,3	2,7	2,3
Interimsfordringar	57,2	47,0	57,2	47,0
Kundfordringar	21,9	29,1	21,9	29,1
Momsfordran	19,2	7,1	19,2	7,1
Övriga kortfristiga fordringar	18,3	17,1	21,1	13,3
Statsbidrag	0,0	-	0,0	-
Kortfristig del av långfristigt lån	0,3	0,5	0,3	0,5
Värdereglering av kundfordringar	-1,0	-0,5	-1,0	-0,5
Summa	118,6	102,6	121,4	98,8
Not 13 Kassa och Bank				
Handkassor	0,2	0,2	0,2	0,2
Postgirot	5,5	6,6	5,5	6,6
Bankmedel, övriga banker	26,7	73,6	98,7	75,8
Summa	32,4	80,4	104,4	82,6
Not 14 Eget kapital				
Ingående kapital enligt balansräkningen	617,2	571,2	770,9	715,4
Periodens resultat	63,5	46,0	69,6	55,5
Summa	680,7	617,2	840,5	770,9
Av det egna kapitalet avser 0,5 mkr VA- och renhållningens ackumulerade resultat				
Not 15 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Pensionsskuld	119,1	109,0	119,1	109,0
Visstid, garantipersoner	2,0	0,8	2,0	0,8
Summa	121,1	109,8	121,1	109,8
Not 16 Övriga avsättningar				
Semesterlön m m	54,7	54,5	54,7	54,5
Övriga avsättningar	0,0	0,0	37,6	37,6
Summa	54,7	54,5	92,3	92,1
Not 17 Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	335,0	349,9	1 590,0	1 684,5
Amortering av låneskulder / ökning av lån	-	-14,9	200,0	-94,5
Årets amortering	-	-	-	-
Summa	335,0	335,0	1 790,0	1 590,0
Kreditgivare				
Nordea Hypotek	145,0	145,0	570,0	570,0
Spintab	-	-	-	-
Handelsbanken	-	-	100,0	-
Swedbank/Föreningssparbanken	70,0	110,0	395,0	435,0
Dexia Credit Local	80,0	80,0	180,0	180,0
Kommuninvest	40,0	-	140,0	-
SEB	-	-	405,0	405,0
Summa	335,0	335,0	1 790,0	1 590,0

KOMMUNENS EKONOMI

Mnkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009
Låneskuldens struktur-förfallodatum				
Andel rörliga lån	145,0	90,0		
Andel som förfaller 2010		155,0		
Andel som förfaller 2011	70,0	180,0		
Andel som förfaller 2012	80,0	-		
Andel som förfaller 2013	40,0	-		
Andel som förfaller 2014	-	-		
Andel som förfaller 2015	-	-		
Andel som förfaller 2018				
Summa	335,0	335,0		
Genomsnittsräntan per den 31 december	3,5	3,5		
Checkräkningskrediten uppgår till 200 Mkr varav 0 kr är utnyttjad i bokslutet 2010				
Not 18 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	125,1	51,8	151,5	73,8
Personalens källskatt	15,9	15,8	15,9	15,9
Arbetsgivaravgifter	18,9	18,5	18,9	18,9
Upplupen skattekostnad	30,7	59,8	30,7	59,8
Upplupna pensionskostnader	34,6	33,8	34,6	33,8
Upplupen löneskatt	8,4	16,0	8,4	16,0
Upplupna räntekostnader	1,5	1,6	1,5	1,6
Övriga Interimsskulder	59,7	110,8	90,2	146,2
Övriga skulder	21,1	26,2	21,1	26,2
Summa	315,9	334,3	372,8	392,2
Not 19a Panter och därmed jämförliga				
Långa lån				
Tyresö Bostäder AB	1 505,0	1 290,0	-	-
Tyresö Rackethall AB	0,6	0,9	0,6	0,9
Brf Hanviken (Aniara)	35,5	35,5	35,5	35,4
Tyresö Nya Badanläggning AB	140,0	-	140,0	-
Brf Laken	10,0	10,0	10,0	10,0
Övriga långa lån	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa långa lån	1 691,4	1 336,7	186,4	46,6
Förlustansvar				
Statliga lån	2,6	2,6	2,6	2,6
Fastighetsinteckningar	-	-	10,0	10,0
Summa förlustansvar	2,6	2,6	12,6	12,6
Summa panter och liknande	1 694,0	1 339,3	199,0	59,2

Not 19b Panter och därmed jämförliga säkerheter - solidarisk borgen

Tyresö kommun har i september 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 260 kommuner som per 2010-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tyresö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2010-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige ABs totala förpliktelser till 183 455 180 724 kronor och totala tillgångar till 178 833 146 269 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 473 168 942 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 461 881 639 kronor.

Mnkr	Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009	Årsbokslut 2010	Årsbokslut 2009
Not 20a Ansvarsförbindelser				
<i>Leasing och hyresåtaganden*</i>				
Inom1år	23,7	21,9	23,7	21,9
senare än ett år men inom fem år	93,7	66,2	93,7	66,2
senare än fem år	121,2	144,5	121,2	144,5
Summa	238,6	232,6	238,6	232,6
*Uppräknad med ett medeltal (4,2) av indexökning mellan åren 2001-2010				
Not 20b Ansvarsförbindelser				
<i>Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar:</i>				
Pensionsskuld	739,3	764,4	739,3	764,4
Pensionsskuld Södertörns				
Brandförsvarsförbund	18,8	19,5	18,8	19,5
Summa pensionsförpliktelser	758,1	783,9	758,1	783,9
<i>Övriga ansvarsförbindelser</i>				
Leasingavtal (not 20 a)	238,6	232,6	238,6	232,6
Garantiåtagande FASTIGO	-	-	0,3	0,2
Summa, övriga ansvarsförbindelser	238,6	232,6	238,9	232,8
Summa ansvarsförbindelser	996,7	1 016,5	997,0	1 016,7
Summa panter och ansvarsförbindelser (not 19 och not 20)	2 690,7	2 355,8	1 196,0	1 075,9

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2010

Vi har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2010, samt genom utsedd lekmannarevisor även de aktiebolag som kommunen är engagerad i. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2010" och övriga till berättelsen fogade bilagor.

Kommunens strategi- och budgetplan innehåller mål för en god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv. Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen i stort är förenligt med de fastställda målen.

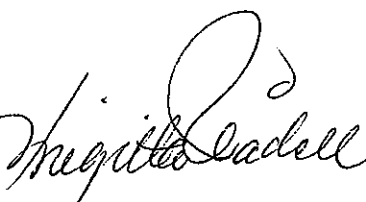
Vi tillstyrker att:

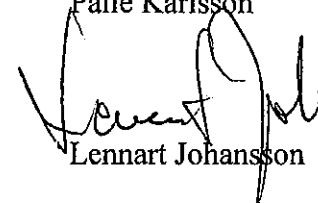
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.
- Kommunens årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

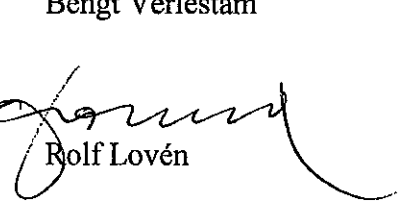
Tyresö 2011-04-04

Palle Karlsson

Bengt Verlestam

Birgitta Nådell

Lennart Johansson

Rolf Lovén

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (bil 1)

De sakkunnigas rapporter i olika granskningar (bil 2-9)

Lekmannarevisorns granskningsrapporter (bil 10)

tyresö kommun

Tyresö kommun • 135 81 Tyresö
Tel 08-5782 91 00 • kommun@tyreso.se
www.tyreso.se